

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΗΜ. ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗΣ

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΕΣ

ΛΟΓΙΟΙ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Από το 10^ο αιώνα μ.Χ. ως το 1922.

Μάιος 2008

Στους φίλους (Σπαρταλήδες)
Αντώνη
Βάσο και
Χάρη

Παναγιώτης (Αιτωλός)

Π Ρ Ο Λ Ο Γ Ο Σ

Το Κέντρο Σπουδής και Ανάδειξης Μικρασιατικού Πολιτισμού της Νέας Ιωνίας στην προσπάθειά του να κρατήσει ζωντανή τη μνήμη των Αλησμόνητων Πατρίδων και των προγόνων που έζησαν εκεί, να θυμίζει τον πόνο του ξεριζωμού του 1922 και να αναδείξει τον πολιτισμό – καθώς λέει και ο τίτλος του – που επικρατούσε στη χώρα πριν την καταστροφή, ίδρυσε Μουσείο και συγκεντρώνει κειμήλια που έφεραν οι πρόσφυγες μαζί τους. Τα αντικείμενα αυτά (εικόνες, φωτογραφίες, έγγραφα, υφαντά κ.λ.π.) τα καταθέτουν ευλαβικά οι κάτοχοί τους – δεύτερη και τρίτη γενιά μετά την καταστροφή – στο Μουσείο του ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ. συμβάλλοντας στη διαχρονική μνήμη της «καθ' ημάς Ανατολής».

Εγώ, που δεν είμαι Μικρασιατικής καταγωγής και δεν έχω κανένα σχετικό αντικείμενο να καταθέσω, αλλά θέλω η ιστορία αυτού του κόσμου και του χώρου, ιστορία της Ελλάδας, να μην αποσιωπηθεί, θα επιχειρήσω να παρουσιάσω έναν κατάλογο των Λογίων και Συγγραφέων, που γεννήθηκαν στη Μ. Ασία, από το 10^ο αιώνα μ.Χ. ως τον ξεριζωμό. Και τούτο γιατί πιστεύω, ότι οι Λόγιοι και οι Συγγραφείς είναι και αυτοί που παράγουν και διατηρούν τον πολιτισμό. Τα γραπτά τους σηματοδοτούν την εποχή τους, καταγράφουν τη συνέχεια της φυλής μας και προσδιορίζουν την ποιότητα του πολιτισμού μας. Αυτός ο κατάλογος μαζί με τα άλλα εκθέματα του Μουσείου θα δείχνει πιο ολοκληρωμένα την εικόνα του Μικρασιατικού Ελληνισμού.

Το εγχείρημα παρουσιάζει μερικές δυσκολίες. Εκτός από τη συλλογή στοιχείων σχετικά με το όνομα, την καταγωγή και το έργο του καθενός δυσκολίες παρουσιάζει και ο χρόνος που έζησε και έγραψε ο καθένας. Επειδή όμως θεωρώ σπουδαιότερη την παρουσίαση του έργου τους και την καταγραφή του ονόματός τους στον κατάλογο των Μικρασιατών λογοτεχνών, θα αρκεστώ στην αναγραφή όσων στοιχείων προσφέρουν οι πηγές μου. Δεν θεωρώ, δε, ότι η καταγραφή των ληξιαρχικών τους στοιχείων (γέννηση, θάνατος) είναι απαραίτητο συστατικό στην εκτίμηση της προσφοράς τους. Εύχομαι άλλοι επαρκέστεροι από εμένα σε γνώσεις και πηγές να συμπληρώσουν τα κενά αυτά.

Νέα Ιωνία. Απρίλιος 2008

Αγαλιανός Θεόδωρος. Βυζαντινός λόγιος και κληρικός των χρόνων της αλώσεως. Σημαντικός εκπρόσωπος της ανθενωτικής παράταξης. Έγραψε πραγματείες θρησκευτικού περιεχομένου και το έργο του «Περί εκκλησιαστικής μουσικής» βρίσκεται στη βιβλιοθήκη του Εσκοριάλ.

Αγγελομάτης Χρήστος Εμμ. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1901. Ασχολήθηκε με τη δημοσιογραφία και τη μελέτη της ιστορίας του έθνους, από τα χρόνια του Βυζαντίου μέχρι την εποχή του. Διατέλεσε αρχισυντάκτης των αθηναϊκών εφημερίδων «Σκριπ», «Νέα Ημέρα» και «Νέα Ελλάς». Παρουσίασε μέσα από αυτές και άλλες εφημερίδες φιλολογικές και ιστορικές μελέτες και θεατρικές κριτικές. Μετάφρασε στην ελληνική αρκετά έργα ξένων λογοτεχνών, αλλά δεν τα δημοσίευσε όλα. Εξέδωσε τα «Άπαντα» του Κρυστάλλη.

Δικά του βιβλία κυκλοφόρησαν τα εξής: «Ο Δημοτικισμός στο Βυζάντιο», «Ο αναγεννώμενος Φοίνιξ», «Χρονικόν Μεγάλης Τραγωδίας», που βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών, «Ιστορία των Ελλήνων από το 1826 ως το 1966» που κυκλοφορούσε σε εβδομαδιαία φύλλα και διακόπηκε, «Ελληνικά ρομαντικά χρόνια» κ.ά. Πέθανε το 1979.

Άγγελος Μάρκος. Βυζαντινός ποιητής του 14^{ου} αιώνα. Έγραψε ερωτικά ποιήματα που περιέχονται στο φιλολογικό ελληνικό κώδικα της Βιέννης 219.

Αγγουλές Φώτης. Γεννήθηκε στον Τσεσμέ της Μ. Ασίας το 1911 και στον πρώτο διωγμό το 1914 οι ψαράδες γονείς του τον έφεραν στη Χίο. Στα δέκα του χρόνια έγινε κι αυτός ψαράς. Από νωρίς έγραφε στίχους για τραγούδια που δημοσιεύονταν σε εφημερίδες της Χίου και προκαλούσαν εντύπωση στους αναγνώστες. Οι τοπικές αρχές αξιολογώντας το έργο του τον διόρισαν δημοτικό εισπράκτορα στο τελωνείο της πόλης για να έχει το χρόνο να επισκέπτεται τη Βιβλιοθήκη «Κοραής» και να βελτιώσει τη μόρφωσή του. Εξέδωσε έξι μικρές ποιητικές συλλογές, τις οποίες το 1958 περιέλαβε σε μία με τον τίτλο «Πορεία μέσα στα μεσάνυχτα». Ήταν ένας λαϊκός, παραδοσιακός και ρομαντικός ποιητής.

Αγκύραμος Δημήτριος. Λόγιος και βοτανολόγος του 18^{ου} αιώνα. Έκανε βοτανικό κήπο στην Κωνσταντινούπολη και έγραψε «Βοτανικόν Λεξικόν» σε πέντε γλώσσες, στην ελληνική, λατινική, γαλλική, τουρκική και Περσική.

Αδαμίτης Γεώργιος. Λόγιος του 18^{ου} αιώνα από την Τραπεζούντα του Πόντου. Δίδαξε ελληνικά γράμματα στο Βουκουρέστι και έγραψε έργο με τον τίτλο: «Διάλογος αμαρτωλού προς την Θεοτόκον και της Θεοτόκου προς τον Κύριον ημών Ιησούν Χριστόν ποιηθείς παρά του σοφολογιότατου κυρίου Γεωργίου Τραπεζουντίου Αδαμίτου, μεγάλου διδασκάλου των επιστημονικών μαθημάτων της εν Βουκουρεστίω αυθεντικής σχολής».

Αθανασιάδης Ιωάννης. Κατά τα μέσα του 19^{ου} αιώνα ήταν διευθυντής της σχολής του Μεγάλου Ρεύματος, στο Αρναούτκιό της Κωνσταντινούπολης. Εξέδωσε το 1848 τον «Κομπούκιο ή Τέχνην του κοινωνικού βίου», έργο άγγλου συγγραφέα. Το πήρε μεταφρασμένο στα γαλλικά και το παρουσίασε στα ελληνικά. Επίσης εξέδωσε την «Άλκηστη» του Ευριπίδη σε πεζό λόγο.

Αθανασιάδης Τάσος. Γεννήθηκε στο Σαλιχλί (αρχαίες Σάρδεις) της Μ. Ασίας το 1913 και πέθανε στην Αθήνα το 1994. Η Μικρασιατική καταστροφή του 1922 τον έφερε στην Αθήνα. Σπούδασε Νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και για μερικά χρόνια άσκησε το επάγγελμα του δικηγόρου.

Φοιτητής ακόμη, το 1936 εξέδωσε τη μελέτη «Πως έβλεπε ο Φώτος Πολίτης τη νεοελληνική πραγματικότητα». Ακολούθησαν τα έργα: «Θαλασσινοί προσκυνητές» συλλογή διηγημάτων (1943), «Ταξίδι στη Μοναξιά» (1944), αναφερόμενο στη ζωή του Ιωαν. Καποδίστρια, «Αποστασία» (1945). Τη χρονιά

αυτή (1945) ανέλαβε τη γραμματεία του Εθνικού Θεάτρου. Ένα από τα σπουδαιότερα έργα του είναι η τριλογία «Πανθέοι», που αποτελείται από τη «Χαρισάμενη Εποχή» (1948), τη «Μάρμω Πανθέου» (1953) και την «Κερκόπορτα» (1961). Το έργο αυτό τιμήθηκε από την Ακαδημία Αθηνών.

Το 1968 κυκλοφόρησε ξανά το έργο, απαλλαγμένο από περιττές λεπτομέρειες και μακροσκελείς περιγραφές. Το 1955 εξέδωσε το έργο «Ο Ντοστογιέβσκι από το κάτεργο στο πάθος». Μεταφράστηκε σε πολλές ευρωπαϊκές γλώσσες και τιμήθηκε με το πρώτο κρατικό βραβείο μυθιστορηματικής βιογραφίας. Το 1957 κυκλοφόρησε το έργο «Τρία παιδιά του αιώνα τους», αναφερόμενο στους Β. Ουγκώ, Ντοστογιέβσκι και Τολστόη. Το 1963 εξέδωσε το βιβλίο «Αλβέρτος Σβάϊτσερ», που τιμήθηκε και αυτό με κρατικό βραβείο και το 1965 τις «Αναγνώρισεις». Το 1969 κυκλοφόρησε «Η Αίθουσα του Θρόνου» με άλλο ένα κρατικό βραβείο. Ακολούθησαν «Οι Φρουροί της Αχαΐας», με βραβείο από την Ακαδημία Αθηνών, «Ο Γιος του Ήλιου», βιογραφία του Ιουλιανού, κ.ά.

Αϊβαζίδης Ν. Μικρασιάτης λόγιος του 19^{ου} αιώνα. Κυκλοφόρησε το 1840 στην Κωνσταντινούπολη την κωμωδία «Ο κατά φαντασίαν φιλόσοφος» με ενδιαφέροντα ηθογραφικά στοιχεία.

Αϊβαλιώτης Νίκος. (1907 -) Το όνομά του δείχνει μικρασιατική καταγωγή. Ποιήματά του δημοσιεύτηκαν στο περιοδικό «Εβδομάς» και σε εφημερίδες του Πειραιά. Το 1933 με άλλους νέους λογοτέχνες εξέδωσε το περιοδικό «Ξεκίνημα».

Αμιράς Κωνσταντίνος. Έμπορος και λόγιος από τη Σμύρνη. Ασχολήθηκε με τη μετάφραση ξένων έργων. Γνωστός έγινε από τη μετάφραση του δράματος του αββά Μεταστασίου «Ο Ρουζιέρος, είτε η ηρωϊκή του ευγνωμοσύνη», που εκδόθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1807.

Αναγνώστου Χαρίκλεια. Κόρη του Αναγνώστου Σταυράκη (1804 – 1891) από το Μανταμάδο της Λέσβου, που διητέλεσε στις Κυδωνίες δάσκαλος, ψάλτης και μουσικολόγος. Η Χαρίκλεια Αναγνώστου σπούδασε στην Ακαδημία Κυδωνιών, έμαθε ξένες γλώσσες, έγραψε ποιήματα και μετάφρασε έργα ξένων συγγραφέων. Εξέδωσε το ιστορικό έργο «Αι Κυδωνίαι του 1821 κατά τον κύριον Μ. Δ. Ραφενέλλον. Μετάφρασις εκ του γαλλικού υπό Χαρικλείας Σταυράκη Αναγνώστου. Εν Σμύρνη 1861». Πέθανε στη Σμύρνη το 1861.

Αναστασιάδη – Δεληγιάννη Γεωργία. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1904 και το 1920 εγκαταστάθηκε στην Αθήνα. Ασχολήθηκε με τη δημοσιογραφία και συνεργάστηκε με τα περιοδικά «Σαλόνη», «Αλεξανδρινή Τέχνη», «Νεοελληνικά Γράμματα», γράφοντας ποιήματα, διηγήματα, άρθρα, παιδικά διηγήματα και μεταφράσεις ξένων λογοτεχνικών έργων. Έργα της είναι τα : «Πρώτα φτερουγίσματα», «Άσμα στοργής», «Αντίδωρα», «Ο ναός Τραλαλάς», «Διγενής Ακρίτας», «Μαγεμένος σκύλος», «Δαυίδ Κόππερφήλντ» διασκευή του ομώνυμου μυθιστορήματος του Καρόλου Ντίκενς και οι μεταφράσεις που ξεπερνούν τους εξήντα τόμους. Επίσης έγραψε «Ιστορίες και παραμύθια απ' όλο τον κόσμο». Τη Γ. Αναστασιάδου τη χαρακτηρίζει η άριστη γνώση της δημοτικής γλώσσας και τα διηγήματά της αποτελούν υπόδειγμα γλωσσικού ύφους.

Αναστασιάδου – Λάσκαρη Ζωή. Γεννήθηκε στα Δαρδανέλλια και τα παιδικά της χρόνια τα έζησε στη Σμύρνη. Τα πρώτα της ποιήματα δημοσίευσε το 1908 στο Μικρασιατικό Ημερολόγιο με το ψευδώνυμο «Ίās Αύρα». Μεταφράσεις της από τα γαλλικά δημοσιεύτηκαν στην εφημερίδα της Σμύρνης «Αρμονία» (1909 – 1910) και συνεργάστηκε με τα περιοδικά «Κόσμος», «Τέχνη» και «Νέα Ζωή».

Αναστασίου Γεώργιος. Εκπαιδευτικός από το Μυριόφυτο της Θράκης. Έγραφε στη «Διάπλαση των Παίδων» ανώνυμα, υπογράφοντας με τρία αστέρια. Μερικά από τα διηγήματά του είναι : Ο Λέων ο χορτοπηδηκτούλης, Όνοι λευκοί και

ονήλατοι μαύροι, Ο Αξιωματικός, Το κόκκινο φορεματάκι, Ο καθείς με την όρεξή του, Ο μικρός βοσκός και το μπαρμπούνι, Η πρώτη τουφεκιά κ.ά. Πέθανε το 1888.

Ανατολέας Φοίβος. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1895. Το πραγματικό του όνομα ήταν Στ. Χαβαράνης. Ήταν ζωγράφος και έγραψε δοκίμια και ποιήματα. Τα πρώτα του ποιήματα δημοσίευσε στο περιοδικό «Ο Λόγος». Το 1924 εξέδωσε την ποιητική συλλογή «Δίαυλος» και το 1934 τη συλλογή «Ως πρόβατον επί σφαγῆν». Ακολούθησαν οι συλλογές : «Γαλάζια συμφωνία», «Το τραγούδι το ατελείωτο», «Τιτανική συμφωνία», «Η κλεψύδρα με τις βάρκες του ήλιου». Επιλογή από όλο το ποιητικό έργο του εξεδόθη στην Αλεξάνδρεια με τίτλο «Λυρικά». Έγραψε και τα δοκίμια : «Οι ελληνικές δημιουργίες και το πνεύμα της εποχής μας» και «Η αρχαιότητα, το Βυζάντιο και η Αναγέννηση».

Ανδριώτης Νικόλαος. Γεννήθηκε στην Ίμβρο το 1906. Τα γυμνασιακά μαθήματα παρακολούθησε στην Κωνσταντινούπολη και στο Γαλάτσι της Ρουμανίας. Σπούδασε φιλολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και γλωσσολογία στη Βιέννη και το Βερολίνο. Διετέλεσε διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Αθηνών και τακτικός καθηγητής της γλωσσολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης από το 1944. Αντιπροσώπευσε το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης σε πολλά διεθνή γλωσσολογικά συνέδρια και έγραψε πάρα πολλές επιστημονικές εργασίες. Ενδεικτικά αναφέρουμε μερικές : Περί του γλωσσικού ιδιώματος της Ίμβρου, 1930. Συμβολή εις την μελέτην των ρηματικών επιθέτων της νέας ελληνικής, 1933. Η γλώσσα του Παλαμά, 1943. Συμβολή στη μορφολογία των νεοελληνικών επωνύμων, 1947. Ετυμολογικό λεξικό της κοινής Νεοελληνικής, 1951. Η γλώσσα και η ελληνικότητα των αρχαίων Μακεδόνων, 1952. Γλώσσα και Έθνος, 1963 κ.ά. Πέθανε το 1976.

Ανδρόνικος Μανόλης. (Προύσα 1919 – Θεσ-νίκη 1992). Διετέλεσε επιμελητής αρχαιοτήτων της ΙΑ΄ περιφέρειας από το 1949 ως το 1961, οπότε διορίστηκε τακτικός καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Έγραψε πολλά έργα ιστορικού και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος. Μεταξύ αυτών είναι : «Αρχαία επιγραφαί Βεροίας», 1950. «Ο Πλάτων και η Τέχνη», 1953. «Η Δωρική εισβολή εις τα αρχαιολογικά ευρύματα», 1954. «Λακωνικά ανάγλυφα», 1956.

Το σπουδαιότερο έργο του Μ. Ανδρόνικου είναι οι ανασκαφές που έκανε στη Βεργίνα και έφερε στο φως τους τάφους των Μακεδόνων βασιλέων.

Άνθιμος ο Αλεξούδης. (1824 – 1909). Λόγιος, μητροπολίτης Αμασειας. Καταγόταν από τη Μάδυτο της Α. Θράκης. Δημοσίευσε στο «Νεολόγο» της Κων/λεως καταλόγους των από Χριστού Επισκόπων των διαφόρων επαρχιών του Οικ. Πατριαρχείου. Έργο του είναι το θρησκευτικό ανθολόγιο «Ιερά Σύνοψις».

Αντωνιάδης Βασίλειος. (Ιντζέ Σου Καρπαδοκίας 1851 – Αθήνα 1932). Φοίτησε στη Μεγάλη του Γένους Σχολή και στη Θεολογική Σχολή της Χάλκης. Αποφοίτησε το 1874 και εργάστηκε ως καθηγητής Θρησκευτικών (1874 – 1879) στην Κωνσταντινούπολη. Μετά παρακολούθησε φιλοσοφικά και θεολογικά μαθήματα στο Γκτέτινγκεν και τη Χαϊδελβέργη της Γερμανίας. Δίδαξε στη Σχολή του Σταυρού ως το 1888 και κατόπιν για αρκετά χρόνια στη Θεολογική Σχολή της Χάλκης. Το 1926 εγκαταστάθηκε στην Αθήνα και ασχολήθηκε με τη συγγραφή. Μερικά από τα έργα του είναι τα εξής : «Ιερά Ιστορία της Παλαιάς και Καινής Διαθήκης», (Κων/λη 1897). «Εγχειρίδιον Ιστορίας και Φιλοσοφίας», (Αθήνα 1909). «Εγχειρίδιον κατά Χριστόν Ηθικής», (Κων/λη 1927). «Διορθώσεις εις την Ευριπίδου Μήδειαν», (Νέα Ημέρα Τεργέστης 1877). «Ολίγα τινά περί της θεωνυμίας Ιεχωβά», (Εκκλησιαστικός Φάρος Αλεξανδρείας 1932), κ.ά.

Αντωνιάδης Ευγένιος, (1861 – 1944). Αστρονόμος από την Κωνσταντινούπολη. Διακρίθηκε για τις μελέτες του σχετικά με τους πλανήτες και κυρίως τον Άρη. Έγραψε σπουδαία αστρονομικά συγγράμματα και την τρίτομη μελέτη «Έκφρασις της Αγίας Σοφίας», (1907 – 1909).

Απάρτης Θανάσης, Γλύπτης από τη Σμύρνη. Γεννήθηκε το 1899 και σπούδασε στη Γαλλία, και δίδαξε σε γαλλικές σχολές. Πήρε μέρος σε εκθέσεις που έγιναν στο Παρίσι και στην Αθήνα. Έγραψε, «Από την Ανατολή στη Δύση», αυτοβιογραφικό μυθιστόρημα.

Αποστόλης Μιχαήλ, Λόγιος και συλλέκτης ελληνικών χειρογράφων. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1422 και πέθανε στην Κρήτη το 1480 περίπου. Υπήρξε μαθητής του Ι. Αργυροπούλου και τον διαδέχτηκε στην καθηγητική έδρα του λεγομένου Ξενώνα (Διδασκαλείου). Πριν την άλωση της Πόλης ήταν μεταξύ των αρχηγών των ενωτικών. Στην άλωση συνελήφθη, αλλά κατόρθωσε να δραπέτευσει και κατέφυγε στην Κρήτη (1454), όπου εργάστηκε ως διδάσκαλος και αντιγραφείς παλαιών χειρογράφων, για λογαριασμό του Καρδινάλιου Βησσαρίωνα. Σώζονται σήμερα στις βιβλιοθήκες της Ευρώπης, ιδίως του Βατικανού, του Παρισιού και της Βενετίας, 120 κώδικες γραμμένοι από τα χέρια του. Έγραψε διάφορα έργα, εκ των οποίων γνωστότερα είναι η «Συναγωγή αρχαίων παροιμιών» και «Λόγος παραινετικός εκ Γόρτυνος εις Ιταλίας Ρώμην». Έγραψε πολλές επιστολές προς Λογίους της εποχής του και μία προς τον αυτοκράτορα της Γερμανίας Φρειδερίκον τον Γ' προτρέπων αυτόν να αναλάβει σταυροφορίαν κατά των Τούρκων.

Αποστολίδης Γεώργιος, Γεννήθηκε και έζησε στην Κωνσταντινούπολη και ήταν δικηγόρος και λόγιος. Μετά την καταστροφή του 1922 εγκαταστάθηκε στην Αθήνα, όπου πέθανε το 1930. Έγραψε : «Ο Ψυχάρης ως συγγραφέυς», «Διηγήματα», «Ανάλεκτα», «Κριτικά», «Συνηγορία και λογογραφία», «Λυσίου απολογία υπέρ του φόνου μοιχού».

Αργυρόπουλος Δημήτριος Γ. Γεννήθηκε στη Μπουρνόβα της Σμύρνης το 1897. Οι γονείς του κατάγονταν από τα Κύθηρα. Από το 1919 ασχολήθηκε με τη λογοτεχνία. Οι πρώτοι στίχοι του δημοσιεύτηκαν στο σατιρικό περιοδικό της Σμύρνης «Πειρασμός», των Δ. Λιγνάδη και Λ. Κοκκινίδη. Στην Ελλάδα κατετάγη στην αστυνομία και πήρε σύνταξη ως αστυνόμος Α΄ τάξεως. Από το 1926 ως το 1956 έγραφε το χρονογράφημα στην εφημερίδα «Προσφυγικός Κόσμος» με το ψευδώνυμο Τάκης Μώμος. Το 1924 εξέδωσε την ποιητική συλλογή «Τα γιατρικά της λύπης». Επίσης έγραψε : «Ο φωνογράφος», «Άλλος για το Τσιρίγο», «Ιστορίες της Ανατολής», «Φιλοσοφικές αντιθέσεις», «Έμμετρες ιστορίες», «Τα εγκόσμια», «Αινίγματα» κ.ά. Διετέλεσε γενικός γραμματέας της Ενώσεως Σμυρναίων και πρόεδρος της Ενώσεως Συντακτών Πειραιώς.

Αργυρόπουλος Ιάκωβος, Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1774 και πέθανε στην Αθήνα το 1850. Έμαθε πολλές γλώσσες και άρχισε τη σταδιοδρομία του ως γραμματέας του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Υπηρέτησε ως επιτετραμμένος της Πύλης στο Βερολίνο και το 1809 διορίστηκε δραγουμάνος του στόλου. Το 1812 διορίστηκε Μέγας Διερμηνέας, όπου έμεινε ως το 1815. Κατά την επανάσταση του 1821 εξορίστηκε από την Πόλη και επανήλθε το 1829, οπότε στάλθηκε ως μέλος της τουρκικής αντιπροσωπίας στην Πετρούπολη. Από εκεί δραπέτευσε και εγκαταστάθηκε στην Αθήνα. Ασχολήθηκε με τις μεταφράσεις και τη συγγραφή. Αναφέρεται, ότι μετέφρασε το Βιργίλιο και έργα του Μοντεσκιέ. Έγραψε Παγκόσμιο Γεωγραφικό Άτλαντα και αποδίδεται στον ίδιο ο «Λόγιος Ερμής» και «Χρονολογικός κατάλογος των Ορθοδόξων μεγάλων ερμηνέων της των Οθωμανών βασιλείας».

Αργυρόπουλος Ιωάννης. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1410 περίπου. Παρουσιάζεται ως διάκονος στη Σύνοδο της Φλωρεντίας το 1439, για την ένωση των εκκλησιών. Δίδαξε στη Σχολή του Ξενώνα στην Κωνσταντινούπολη. Από το 1441 ως το 1444 ευρίσκετο στο Πατάβιο (Πάδουα) της Ιταλίας, όπου δίδαξε και αναγορεύτηκε πρύτανης στο εκεί Πανεπιστήμιο. Μετά την άλωση της Πόλης κατέφυγε στην Ιταλία και τη Γαλλία ως πρέσβυς του Δεσπότη του Μοριά Θωμά Παλαιολόγου, για να εξασφαλίσει βοήθεια για την άμυνα της Πελοποννήσου και την ανάκτηση της Πόλης. Επειδή απέτυχε η προσπάθειά του έμεινε στη Φλωρεντία ως καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της πόλης. Δίδαξε, δε, και στο Πανεπιστήμιο της Ρώμης, όπου πέθανε το 1490. Έγραψε πάρα πολλά έργα, μεταξύ των οποίων τα εξής: «Βασιλικός ή περί βασιλείας προς τον αυτοκράτορα Κωνσταντίνον τον Παλαιολόγον», «Λόγος παραμυθητικός προς τον βασιλέα Κωνσταντίνον επί τω θανάτω της εαυτού μητρός», «Μονωδία εις τον αυτοκράτορα Ιωάννην τον Παλαιολόγον», «Λύσις αποριών και ζητημάτων τινών, άπερ εξήτητέ τις των εν τη κατά Κύπρον φιλοσόφων και ιατρών» κ'ά. Μετάφρασε στη λατινική έργα του Αριστοτέλη, του Πορφύριου και του Μ. Βασιλείου.

Αργυρόπουλος Μιχαήλ. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1862 και πέθανε στην Αθήνα το 1949. Σπούδασε νομικά και έγραψε ποιήματα, που δημοσιεύτηκαν σε εφημερίδες και περιοδικά της Σμύρνης, της Κωνσταντινουπόλεως, της Αθήνας, της Αλεξανδρείας, της Ν. Υόρκης κ.ά. Δημοσίευσε μεταφράσεις ποιημάτων του Μυσσέ και του Ροστάν. Τα 1913 εξέδωσε στην Αθήνα την ποιητική συλλογή «Τα τραγούδια του Γένους» με το ψευδώνυμο Ρήγας Ραγιάς. Ακολούθησαν «Τα Ανιστόρητα» το 1922, «Τραγούδια της Ανατολής» το 1930, «Περασμένα και τωρινά» το 1932, «Γκιουλιστάν» 1936, μετάφραση έργου του Πέρση ποιητή Σααντή. Πολλά είναι και τα τελευταία του ποιήματα που δεν πρόλαβε να εκδώσει. Έγραψε ακόμη χρονογραφήματα διηγήματα και σατιρικούς στίχους με το ψευδώνυμο «Τρέχα γύρευε». Το 1926 εξελέγη βουλευτής Αθηνών.

Αριστόβουλος Φίλιππος. Γεννήθηκε το 1830 ή 32 στη Νεάπολη (Νεβ Σεχίρ) της Καππαδοκίας και σπούδασε Θεολογία στη Σχολή της Χάλκης. Διατέλεσε για σαράντα χρόνια διδάσκαλος και ιεροκήρυκας στην πατρίδα του, όπου ίδρυσε νηπιαγωγείο, παρθεναγωγείο και βιβλιοθήκη. Δημοσίευσε στην Κωνσταντινούπολη το βιβλίο «Ηθικαί ομιλίες επί των Κυριακών Αποστόλων» το 1882. Τύπωσε τον «Γεροστάθη» του Α. Μελά με ελληνικούς χαρακτήρες, μεταφρασμένο στα τουρκικά και το «Περί καθηκόντων του ανθρώπου» του Δ. Παπαρρηγόπουλου. Εξέδιδε το τουρκόφωνο περιοδικό «Τερακή» (Πρόοδος). Πέθανε το 1903.

Αριστοκλής Θεόδωρος. Γεννήθηκε στη Χάλκη στις αρχές του 19^{ου} αιώνα και πέθανε στα Τατάουλα το 1880. Ήταν λόγιος και μουσικολόγος και δίδαξε βυζαντινή μουσική στην Πατριαρχική Μουσική Σχολή. Συνεργάστηκε στην έκδοση της «Μουσικής Βιβλιοθήκης» και έγραψε βιογραφία του πατριάρχη Κωνσταντίου Α' του από Σιναίου.

Αρμάσης Σαούλ. Φαναριώτης στιχουργός του 18^{ου} αιώνα.

Αρμενόπουλος Κων/νος (1320 – 1383). Νομικός και λόγιος. Ο πατέρας του ήταν κουροπαλάτης στην αυλή του Βυζαντίου και η μητέρα του εξαδέλφη του αυτοκράτορα Ιωάννη Κατακουζηνού. Για την επίδοσή του στα νομικά πήρε τον τίτλο του «αντικίνησορα» δηλ. νομοδιδασκάλου και έγινε κριτής στο ανώτατο πολιτικό δικαστήριο. Το 1350 ήταν νομοφύλακας του βασιλικού σεκρέτου της Θεσσαλονίκης, όπου δημοσίευσε διάφορα νομικά συγγράμματα. Το σπουδαιότερο έργο του ήταν η «Εξάβιβλος». Αυτή μεταφράστηκε κατά καιρούς στα λατινικά,

στα γερμανικά και στα ρωσικά. Στην Ελλάδα ο Καποδίστριας με απόφασή του κατέστησε την «Εξάβιβλο» αστικό δίκαιο της ελεύθερης επικράτειας.

Αρνάκης – Γεωργιάδης Γεώργιος. Γεννήθηκε το 1912 στην Κωνσταντινούπολη και σπούδασε στην Αθήνα φιλοσοφία και στη Θεσσαλονίκη Θεολογία. Το 1948 μετανάστευσε στην Αμερική, όπου δίδαξε σε διάφορα Πανεπιστήμια Ελληνική, Ρωμαϊκή και Βυζαντινή ιστορία. Ασχολήθηκε με τη λογοτεχνία και έγραψε ποιήματα και ταξιδιωτικές εντυπώσεις. Το σπουδαιότερο έργο του είναι η μελέτη «Οι πρώτοι Οθωμανοί» (1947), όπου ερευνά τα αίτια της πτώσης του Ελληνισμού της Μ. Ασίας κατά τους ΙΓ, και ΙΔ΄ αιώνες. Το 1965 ίδρυσε το Κέντρο Νεοελληνικών Σπουδών στην πόλη Ωστιν του Τέξας.

Αρπάζογλου Άννα. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1908 και σπούδασε στο Ζάππειο και στο Κολλέγιο Θηλέων Κων/λεως. Για ανώτερες σπουδές πήγε στο κολλέγιο Φίντς και στο Πανεπιστήμιο Κολούμπια της Νέας Υόρκης. Κατόπιν εργάστηκε στην ελληνική εφημερίδα «Εθνικός Κήρυξ» της Ν. Υόρκης και το 1947 ανέλαβε την οργάνωση και διεύθυνση του Τμήματος Νεοελληνικών Σπουδών της Στρατιωτικής Σχολής Ξένων Γλωσσών στο Μόντερρέϊ της Καλιφόρνιας. Μετάφρασε νεοέλληνες λογοτέχνες, κυρίως πεζογράφους. Έγραψε το «Modern Spoken Greek for English speaking students» και σε 14 τόμους το «Greek Basic Course» που αποτελεί ιδιοκτησία του αμερικανικού στρατού και δεν κυκλοφορεί στο εμπόριο.

Αρσένιος (Κακογιάννης). Γεννήθηκε το 1881 στα Αλάτσατα της Μ. Ασίας και σπούδασε στη Θεολογική Σχολή του Σταυρού στα Ιεροσόλυμα. Το 1921 πήγε στην Αίγυπτο και υπηρέτησε ως εφημέριος στο Κάιρο και μετά στην Αντίς Αμπέμπα της Αιθιοπίας. Χειροτονήθηκε μητροπολίτης Νουβίας και αργότερα Ερμουπόλεως. Το 1923 ανέλαβε τη διεύθυνση του πατριαρχικού περιοδικού «Πάνταινος». Εξέδωσε τη μελέτη «Χριστός και Παναγία» 1938. Πέθανε το 1940.

Ασπιώτης Αρίστος. Γεννήθηκε το 1910 στη Σύρνη και σπούδασε ιατρική στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Υπηρέτησε ως νευρολόγος και ψυχίατρος στο Αιγινήτειο και στο Δρομοκαΐτιο Ψυχιατρείο. Το 1949 ίδρυσε το Ινστιτούτο Ιατρικής Ψυχολογίας και Ψυχικής Υγιεινής με τη συνεργασία και άλλων επιστημόνων. Έγραψε: «Θέματα της σημερινής ψυχολογίας», «Το παιδί και ο ψυχικός του κόσμος», «Το παιδί και η πειθαρχία», «Η ψυχική ωριμότης του ανθρώπου», «Το παιδί και το παιχνίδι», «Τα αισθήματα μειονεκτικότητας», «Η αγωγή και ο νέος άνθρωπος», «Η σεξουαλική σφαίρα και ο νέος άνθρωπος», κ.ά.

Ατταλειάτης Μιχαήλ. Βυζαντινός λόγιος του 11^{ου} αιώνα, πολιτικός, νομομαθής και ιστορικός. Καταγόταν μάλλον από την Αττάλεια της Παμφυλίας της Μ. Ασίας. Άσκησε στην Κωνσταντινούπολη το επάγγελμα του συνηγόρου και χάρη στις ικανότητές του απέκτησε πλούτο που τον βοήθησε να ανέβει στα ανώτερα αξιώματα της πόλης. Έγραψε: «Πόνημα νομικόν, ήτοι σύνοψις πραγματική» και «Διάταξις... επί τω παρ' αυτώ συστάντι πτωχοτροφείω και τω μοναστηρίω». Έγραψε και «Ιστορία» των γεγονότων από το 1034 ως το 1079. Φαίνεται ότι η «Ιστορία» διεκόπη λόγω του θανάτου του.

Αφθονιάτης Πέτρος. (1897 – 1950). Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη και σπούδασε στην εκεί Σχολή Γλωσσών και εμπορίου. Τελείωσε το Γυμνάσιο στη Σύρο. Μετά έφυγε στο Παρίσι, όπου εξέδιδε το περιοδικό «Voyage en Grece». Εξέδωσε τα βιβλία: «Πρόσφυγες», «Μετανάστες», «Ληστές» και «Γύροι».

Αφθονίδης Γερμανός. Το όνομά του ήταν Αφθονίδης Γεώργιος και γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1823. Σπούδασε στη Μεγάλη του Γένους Σχολή και γνώριζε καλά εκτός από την Ελληνική τη Βλάχικη και τη Γαλλική γλώσσα. Το

1862 πήγε στο Κάιρο, όπου στο μετόχι του Σινά εκάρη μοναχός με το όνομα Γερμανός. Το 1874 απεστάλη από το Πατριαρχείο στο Λονδίνο, ως προϊστάμενος της ελληνικής κοινότητας. Μετά ένα χρόνο έπαθε η όρασή του και έζησε τυφλός τα υπόλοιπα τριάντα χρόνια της ζωής του. Το 1870 εξέδωσε «Τα μετά την άλωσιν, του Αθαν. Κομνηνού Υψηλάντου» Το 1876 τη μετάφραση από τη Μολδαυική «Περί του σχίσματος των Ρασκολνίκων» και το 1888 την «Ηθικήν ψυχαγωγίαν», ποιήματα ηθικού και ψυχαγωγικού περιεχομένου. Πέθανε το 1895.

Βαζύλης Κων-νος. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1809 και διετέλεσε διπλωμάτης και συγγραφέας. Μετά το 1821 εγκαταστάθηκε στην Οδησό και υπηρέτησε στο ρωσικό Υπουργείο Εξωτερικών. Διορίστηκε πρόξενος στη Συρία και την Παλαιστίνη. Το 1860 διορίστηκε πρόεδρος του Εφετείου Οδησού. Έγραψε τα ιστορικά έργα : «Το Αιγαίον πέλαγος και η Ελλάς», «Απόψεις της Κωνσταντινουπόλεως», «Ο Βόσπορος και νέαι απόψεις της Κωνσταντινουπόλεως», «Η Συρία και η Παλαιστίνη υπό την τουρκικήν κυβέρνησιν»,

Βακαλό Γιώργος. Καλλιτεχνικό ψευδώνυμο του Γεωργίου Βακαλόπουλου από την Κωνσταντινούπολη. Γεννήθηκε στις αρχές του 20^{ου} αιώνα και σπούδασε στο Παρίσι ζωγραφική, σκηνογραφία και διακοσμητική. Το 1940 εγκαταστάθηκε στην Αθήνα και εργάστηκε ως σκηνογράφος και ενδυματολόγος στα κρατικά μας θέατρα. Έλαβε μέρος σε πολλές εκθέσεις ζωγραφικής και κατά καιρούς δημοσίευσε διάφορα τεχνοκριτικά άρθρα. Πέθανε στην Αθήνα το 1991.

Βακαλό Ελένη. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1921 από γονείς δωδεκανήσιους (Σταυριανού). Μετά τη μικρασιατική καταστροφή του 1922 ήρθε στην Αθήνα. Σπούδασε φιλολογία στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας και ιστορία της Τέχνης στο Πανεπιστήμιο του Παρισιού. Το 1944 παντρεύτηκε το Γιώργο Βακαλό. Από το 1949 εργάστηκε ως τεχνοκριτικός στην εφημερίδα της Αθήνας «Τα Νέα». Εξέδωσε τις ποιητικές συλλογές : «Θέμα και παραλλαγή» 1945, «Αναμνήσεις από μια εφιαλτική πολιτεία» 1948, «Στη μορφή των θεωρημάτων» 1951, το «Δάσος» 1954 κ.ά. Το 1960 εξέδωσε το βιβλίο «Εισαγωγή σε θέματα ζωγραφικής». Από το 1954 ως το 1957 ήταν συνεργάτης του Ε.Ι.Ρ. σε εκπομπές με καλλιτεχνικά θέματα. Διετέλεσε μέλος της Διεθνούς Ενώσεως Κριτικών. Πέθανε στην Αθήνα το 2001.

Βαλασιδής Κυριάκος. Γεννήθηκε το 1895 στην Κωνσταντινούπολη και έγραψε πεζογραφικά και δραματικά έργα. «Αραχοκεντημένα» 1912, «Κριτικά σημειώματα» 1914, «Πορτραίτα» 1922, «Πρόσωπα και τοπία» 1932 κ.ά.

Βαλασαμών Θεόδωρος. Λόγιος του 12^{ου} αιώνα, από την Κωνσταντινούπολη. Χειροτονήθηκε διάκος στην ίδια πόλη και έγραψε σχόλια του νομοκάνονα κατ' εντολή του αυτοκράτορα Μανουήλ του Κομνηνού. Με την εργασία αυτή προσπαθεί να εναρμονίσει τους ιερούς κανόνες με τους νόμους της πολιτείας. Έγινε πατριάρχης Αντιοχείας και έγραψε πολλά θεολογικά συγγράμματα, όπως : «Εξήκοντα και εξ ισάριθμοι αποκρίσεις επί των ερωτημάτων του πατριάρχου Αλεξανδρείας Μάρκου», «Επιστολή προς τον μοναχόν Θεοδόσιον, καθηγητήν των κατά το παπίκιον μοναστηρίων περί ρασοφόρων», «Επιστολή προς τον μητροπολίτην Φιλιππουπόλεως περί του μη αναγινώσκειν βιβλίον μαθηματικών», «Μελέτη περί της εις τους ναούς των μοναστηρίων δια τριών σημαντηρίων μετακλήσεως».

Βαμβακάς Χρήστος. Γεννήθηκε στην Πέραμο της Μ. Ασίας το 1913. Μετά τη Μικρασιατική καταστροφή ήρθε στη Ελλάδα, πρώτα στην Καβάλα και από το 1950 στη Νέα Ιωνία (Αθήνας). Ασχολήθηκε με την ποίηση, το μυθιστόρημα και το θέατρο. Έγραψε : ποίηση «Πικρές σταγόνες», «Κίτρινα φύλλα», «Παιδιά

του Κάϊν» κ.ά. Πεζά : «Νοερές περιπλανήσεις», «Το νυχτοπύλι», «Το ξαφνικό», κ.ά. και θέατρο : «Ουκ εά με καθεύδειν», «Μετά το Γολγοθά», «Λόγοι δύο».

Βαρθολομαίος Κουτλουμουσιανός ή Ίμβριος. Γεννήθηκε στην Ίμβρο το 1772 και έγινε μοναχός στο Άγιο Όρος στη μονή Κουτλουμουσίου το 1793. Δίδαξε στην Ιερατική Σχολή του Φαναρίου, στο Γυμνάσιο της Χάλκης, στη Θεσσαλονίκη στην Κέρκυρα και στη Βενετία. Το 1828 εξέδωσε στη Βενετία το «Μικρόν προσευχητάριον» και το 1832 το «Ωρολόγιον το Μέγα». Αναθεώρησε τα κείμενα των Μηναίων, που περιέχουν τις ακολουθίες των ακινήτων εορτών. Επίσης έγραψε «Εισαγωγή εις την Γραμματικήν» 1828, και το 1846 «Υπόμνημα ιστορικόν περί της εν Χάλκη μονής της Θεοτόκου». Πέθανε το 1851.

Βασιλειάδης Νικόλαος. Γιατρός και λόγιος από την Κωνσταντινούπολη (1867) Δημοσίευσε φιλολογικά και ιστορικά μελετήματα. «Εικόνες Κωνσταντινουπόλεως και Αθηνών» 1910, «Θρύλοι της Πόλης» 1923, «Ανέκδοτα ποιήματα Γ. Βιζυηνού» «Εικόνες από το Φανάρι», «Η Βυζαντινή εκκλησιαστική μουσική» 1940 κ.ά. Δημοσίευσε μελέτες και λογοτεχνήματα στα περιοδικά «Φιλολογική Ηχώ της Πόλης», «Περιοδικό» Φιλολογικού Συλλόγου Κων/λεως, «Ημερολόγιον» Σκόκου, «Νέα Εφημερίδα» του Καμπούρογλου κ.ά. Επίσης δημοσίευσε εκλαϊκευμένες ιατρικές μελέτες, όπως «Ποια παιδιά μας είναι έξυπνα», «Όταν γίνεις μητέρα» κ.ά. Μετέφρασε έμμετρα την «Αντιγόνη» του Σοφοκλή και τραγούδια του Ερρίκου Χάϊνε. Έργα του μεταφράστηκαν σε ξένες γλώσσες. Πέθανε το 1945.

Βασιλειάδης Πολύβιος. Θεατρικός συγγραφέας, σεναριογράφος και δημοσιογράφος. Γεννήθηκε στη Κωνσταντινούπολη και σπούδασε στην Αθήνα πολιτικές και οικονομικές επιστήμες. Ως θεατρικός συγγραφέας παρουσιάστηκε το 1952 με τη διασκευή της κωμωδίας «Παϊντός», που παίχτηκε στο θέατρο Αργυροπούλου. Το 1956 άρχισε συνεργασία με το Νίκο Τσιφόρο και έγραψαν τις κωμωδίες «Ο Διάβολος κι η ουρά του», «Ο καλός μας άγγελος», «Η κυρία του κυρίου», «Ο χρυσός κι ο τενεκές», «Το κοροϊδάκι της δεσποινίδος», «Ο τελευταίος τίμιος», «Το έξυπνο πουλί», «Γαμπροί της ευτυχίας», «Νεόπλουτοι», «Πέντε λεπτά από την Ομόνοια», «Οι απάνω και οι κάτω» κ.ά. Με τον Ηλία Μπακόπουλο έγραψαν τις κωμωδίες : «Παλληκάρια της παντρείας» και «Το πρώτο ραντεβού». Πολλά από τα έργα του και των συνεργατών του έχουν γίνει κινηματογραφικές ταινίες. Συνεργάστηκε, επίσης ως δημοσιογράφος, με διάφορα περιοδικά ποικίλης ύλης.

Βατάτζης Βασίλειος. Λόγιος του 18^{ου} αιώνα από τη Θεραπειά της Πόλης. Διατέλεσε πρεσβευτής της Περσίας στην Πετρούπολη. Έγραψε στα ελληνικά την ιστορία του Σάχη Ναδέρ και σε δεκαπεντασύλλαβους στίχους την περιήγησή του στην Ασία και τη Ρωσία, με τον τίτλο «Περιηγητικόν Βασιλείου Βατάτζη».

Βατίδου Όλγα. Ποιήτρια και πεζογράφος από τη Σμύρνη (!905). Μετά το 1922 ήρθε στην Αθήνα και εργάστηκε ως υπάλληλος στο υπουργείο Εσωτερικών. Παράλληλα ασχολήθηκε με τη λογοτεχνία και δημοσίευσε εργασίες της (Ποίηση, διήγημα, οδοιπορικό κ.ά.) σε εφημερίδες και περιοδικά της Ελλάδας και του εξωτερικού. («Ελικών» και «Παναθήναια» Ν. Υόρκης, «Προσφυγικός Κόσμος» Αθηνών, «Μορφές» Θεσσαλονίκης, «Κρίκος» Λονδίνου, «Ηπειρώτικη Εστία» Ιωαννίνων κ.ά. Σε βιβλία εξέδωσε τα εξής έργα της : «Η Ζωή στο τραγούδι», ποιήματα, «Στη Σμύρνη το πρώτο προσκύνημα», οδοιπορικό, «Από Γης» ποιήματα, «Η χριστιανικότητα των Τούρκων και οι Έλληνες της Μικρασίας», μελέτη ιστορική και ηθογραφική. «Η Μικρή Ρωμιοσύνη στα τουρκοχώρια της Ανατολής» και «Ρωμνάκια και Παλιά Σμύρνη».

Βατίδου Φιλή. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1901 και πέθανε στην Αθήνα το 1963. Σπούδασε στο Κεντρικό Παρθεναγωγείο Σμύρνης και δημοσίευσε ποιήματά της το 1919 στον τύπο της πατρίδας της. Στην Αθήνα κατέφυγε το 1922 και συνεργάστηκε με διάφορα περιοδικά και εφημερίδες της Ελλάδας και του εξωτερικού. Εξέδωσε τρεις ποιητικές συλλογές. «Εικόνες που δεν σβήνουν» 1943, «Φέγγη στη νύχτα» 1953, «Το διπλό μου τραγούδι» 1959.

Βεγλερής Γεώργιος. Λόγιος από την Κωνσταντινούπολη (1850 – 1923). Ενώ σπούδαζε στη Μ. του Γένους Σχολή τον κάλεσε ο θείος του αρχιμανδρίτης Γρ. Βεγλερής στην Οδησό, όπου έμαθε τη ρωσική γλώσσα και προσελήφθη από τη Ρωσική Ατμοπλοϊκή Εταιρεία ως υποπράκτωρ στην Κωνσταντινούπολη. Από τη θέση αυτή βοήθησε να αγοραστεί από τη ρωσική πρεσβεία ο «Πορφυρούς Κώδιξ» του Ευαγγελίου που βρέθηκε στο Σαρμουσακλή της Μ. Ασίας και έγραψε σχετική μελέτη. Μετετέθη στη Σμύρνη, όπου στην καταστροφή του 1922 καταστράφηκε η πολύτιμη βιβλιοθήκη του. Έγραψε εκτός από την περιγραφή του «Πορφυρού Κώδικα», «Μολυβδόβουλο Δαβίδ του Κομνηνού της Τραπεζούντος», «Αγιολογικά» και άλλες μελέτες στα ρωσικά και τα ελληνικά αναφερόμενες στη Βυζαντιολογία.

Βεινόγλου Αλέξανδρος του Στεφάνου. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1910 και μετά τη μικρασιατική καταστροφή εγκαταστάθηκε στην Αθήνα, όπου σπούδασε νομικά και ακολούθησε το διπλωματικό κλάδο. Διετέλεσε πρεσβευτής στην Τουρκία την Αίγυπτο και τη Λισαβόνα. Δημοσίευσε τα εξής: «Οι θεότητες του Κοτύλου», «Η Μάγισσα», «Η Νεκρόπολη», «Η αισθητική του βιβλίου», «Το ραδιόφωνο», «Μελαγχολία», «Απόψε θάρθουν οι νυφίτσες», «Η Γαλλοπούλα», «Ο Σταυρός», «Η γυναίκα του Ευαγγελίου», «Το μυστικό των νεκρών» κ.ά.

Βεινόγλου Χριστίνα. Αδελφή του Αλεξάνδρου Βεινόγλου, γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1912, ασχολήθηκε με την πεζογραφία και δημοσίευσε εργασίες της στη «Νέα Εστία», στον «Εθνικό Κήρυκα» Νέας Υόρκης και στο περιοδικό «Ηλιος».

Βενέζης Ηλίας. Ψευδώνυμο του Ηλία Μέλλου από τις Κυδωνίες (Αίβαλί) της Μ. Ασίας (1904 – 1973). Μέλος της Ακαδημίας Αθηνών από το 1957 και διοικητικός Διευθυντής του Εθνικού Θεάτρου το 1964. Τιμήθηκε με το Κρατικό Βραβείο Λογοτεχνίας το 1939. Παρουσιάστηκε στα ελληνικά Γράμματα το 1928 με το έργο «Μανώλης Λέκας», αλλά το έργο που τον έκανε διάσημο είναι το «Νούμερο 31328», όπου περιγράφει την προσωπική του πείρα από την αιχμαλωσία το 1922 από τους Τούρκους. Έγραψε και τα έργα: «Γαλήνη», «Αιολική Γη», «Εξόδο», «Ωκεανός», «Αιγαίο», «Άνεμος», «Ωρα πολέμου», «Νικημένοι», «Φθινόπωρο στην Ιταλία», «Μπλοκ C» (θεατρικό). Αταίριαστα με το λογοτεχνικό του ανάστημα θεωρούνται τα έργα του «Αρχιεπίσκοπος Δαμασκηνός» 1952 και «Χρονικόν της Τραπεζίας της Ελλάδος». Έργα του μεταφράστηκαν σε ξένες γλώσσες και απόσπασαν τις καλύτερες κριτικές (κυρίως το «Νούμερο 31328»).

Βενθύλος Ιωάννης. (1804 – 1854). Γεννήθηκε στη Σμύρνη και σπούδασε φιλολογία στο Βερολίνο. Το 1828 τοποθετήθηκε ως καθηγητής στο «Κεντρικόν Σχολείον» της Αίγινας. Σε λίγο απολύθηκε, γιατί σε ένα λόγο του αναφέρθηκε στις αρχές της δημοκρατίας της αρχαίας Ελλάδας και η πολιτική ηγεσία το θεώρησε επιζήμιο. Το 1833 διορίστηκε καθηγητής της ελληνικής και της γαλλικής γλώσσας στο γυμνάσιο του Ναυπλίου και το 1839 τακτικός καθηγητής φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, ως τον πρόωρο θάνατό του από χολέρα. Το 1832 κυκλοφόρησε τη «Γραμματική της νεωτέρας Ελληνικής γλώσσας» και το 1851 τη μελέτη «Στοιχεία μετρικής της των Ελλήνων και Ρωμαίων ποιήσεως».

Βενιζέλος Θεοδόσιος. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1821, από οικογένεια που

καταγόταν από την Αθήνα. Σπούδασε στη φιλοσοφική σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και την αντίστοιχη του Βερολίνου. Δίδαξε στη Ριζάρειο Σχολή και στη Σχολή Ευελπίδων. Έγραψε : «Περί του ιδιωτικού βίου των αρχαίων Ελλήνων», «Ελληνική Ιστορία» δίτομη, και «Περί των πολεμικών των Ρωμαίων». Πέθανε το 1900.

Βεντουράτος Ανδρέας. Ηθοποιός, σκηνοθέτης, ποιητής και θεατρικός συγγραφέας, από τη Σμύρνη, όπου γεννήθηκε το 1921. Σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και δραματική τέχνη στη σχολή του Καρόλου Κουν και στη Γαλλία. Συνεργάστηκε με πολλούς θιάσους και διάφορους ραδιοφωνικούς σταθμούς, ως εκφωνητής, συγγραφέας εκπομπών και ραδιοσκηνοθέτης. Έγραψε ποιήματα, που δημοσιεύτηκαν σε λογοτεχνικά περιοδικά και θεατρικά έργα, που μεταδόθηκαν από το ραδιόφωνο. «Κωνσταντίνος Παλαιολόγος», κ.ά.

Βεβέρνης Ιωάννης. Γεννήθηκε στις Κυδωνίες το 1840 και πέθανε στην Αθήνα το 1905. Εκδότης στη Σύρο των σατιρικών περιοδικών «Εωσφόρος» και «Ιππότης» και στην Αθήνα του «Ο,τι θέλω». Τον ονόμασαν «πεζό Σουρή» για το σκωπτικό του ύφος. Με το Σουρή κυκλοφόρησαν το περιοδικό «Σκηναί» και μόνος του το περιοδικό «Σύγχρονοι Αθηναί» και ο «Παληάνθρωπος». Έγραψε στη δημοτική πριν εμφανιστεί ο Ψυχάρης και είχε φανατικούς αναγνώστες. Σε περιοδικά της εποχής έγραψε : «Κασσιανή», «Ο Χάλπα χάλπας», «Ο έξυπνος μπούφος», «Ο Χρυσογαϊδουράκης» κ.ά. Σε βιβλία κυκλοφόρησε το «Ουκ έστιν έρωσ» 1875 και «Ημερολόγιο του Παληανθρώπου» 1893.

Βησσαρίων Ιωάννης. (1403 – 1472). Γεννήθηκε στη Τραπεζούντα και τις πρώτες σπουδές του τις έκανε στην Κωνσταντινούπολη. Σε ηλικία 20 περίπου ετών εκάρη μοναχός με το όνομα Βησσαρίων. Μετά το 1431 και για πέντε ή έξι χρόνια έμεινε στο Μυστρά κοντά στο Γεώργιο Πλήθωνα ή Γεμιστό. Απ' αυτόν διδάχτηκε τον Πλατωνισμό, τον οποίο δέχτηκε χωρίς να αποβάλει τη χριστιανική του πίστη. Το 1438-39 έλαβε μέρος στη Σύνοδο της Φερράρας – Φλωρεντίας και ήταν θερμός υποστηρικτής της ένωσης των εκκλησιών. Επειδή, όμως, η ένωση ναυάγησε, αναγκάστηκε να φύγει από την Κωνσταντινούπολη. Το 1441 κατέφυγε στον πάπα, όπου έγινε δεκτός με τιμές και έλαβε τον τίτλο του καρδινάλιου. Εκεί έδωσε ώθηση στη μελέτη των ελληνικών γραμμάτων και γύρω του σχηματίστηκε ένας κύκλος από διανοούμενους, που ονομάστηκε Βησσαριώνειος Ακαδημία. Έκανε πολλές προσπάθειες και ταξίδια στις αυλές των ηγεμόνων της Ευρώπης για να τους πείσει να αναλάβουν μία εκστρατεία υπέρ του Βυζαντίου. Απογοητευμένος από τα αποτελέσματα αποσύρθηκε στη Ραβέννα, όπου πέθανε το 1472.

Το συγγραφικό έργο του Βησσαρίωνα είναι σημαντικό. Το κυριότερο έργο του είναι οι «Έλεγχοι των κατά Πλάτωνος βλασφημιών». Μετέφρασε στα λατινικά τα «Μεταφυσικά» του Αριστοτέλη και τα «Σχόλια» του Θεόφραστου.

Βιζυηνός Γεώργιος. Γεννήθηκε στη Βιζύη της Θράκης το 1849. Ο πατέρας του λεγόταν Μιχάλης Σύρμας και αυτός τα πρώτα χρόνια λεγόταν Μιχαηλίδης. Άφησε και τα δύο ονόματα και παρουσιάστηκε στα γράμματα με το όνομα της πατρίδας του. Ο πατέρας του πέθανε το 1854. Δέκα χρονών πήγε στην Κωνσταντινούπολη κοντά σε συγγενή του για να γίνει ράφτης. Η ζωή του εκεί δεν ήταν ευχάριστη και παρακαλούσε τη μητέρα του να τον πάρει πίσω. Έμεινε τρία χρόνια και απαλλάχτηκε από το σκληρό εργοδότη του, όταν εκείνος πέθανε. Τον περιμάζεψε τότε ο Κύπριος μεγαλέμπορος της Πόλης Γιάγκος Χατζηγιωργάκης. Τον κράτησε κοντά του δύο ή τρία χρόνια και φρόντισε να μάθει γράμματα και ψαλτική. Μετά τον εμπιστεύτηκε στον Αρχιεπίσκοπο Κύπρου

Σωφρόνιο Β΄. Ο Σωφρόνιος τον έβαλε στην Ανώτερη Σχολή Λευκωσίας και τον προόριζε για κληρικό. Ο Βιζυηνός έγραψε τότε τους πρώτους στίχους του.

Έμεινε στην Κύπρο τέσσερα χρόνια και σε ένα ταξίδι που έκανε ως συνοδός του δεσπότη του στην Πόλη κατάφερε να εισαχθεί στη Θεολογική Σχολή της Χάλκης, χωρίς την υποχρέωση να γίνει κληρικός, μετά από εισήγηση του Ηλία Τανταλίδη και Γ. Χασιώτη, που εκτιμήσανε την επίδοσή του στην ποίηση. Του εξασφάλισαν και μια μικρή υποτροφία από το Φιλολογικό Σύλλογο της Πόλης.

Στη Χάλκη έμεινε ένα χρόνο (1872 – 73). Τότε εξέδωσε τα «Ποιητικά Πρωτόλεια». Με αυτά κέρδισε τη συμπάθεια μαζί με μία γενναιόδωρη υποτροφία από το Γεώργιο Ζαφίρη. Εγκατέλειψε τη Χάλκη και κατέβηκε στην Αθήνα. Τελείωσε το Γυμνάσιο και γράφτηκε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου. Έγραψε το επικό ποίημα «Κόδρος» και βραβεύτηκε στο Βουτσιναίο διαγωνισμό το 1874. Το 1875 πήγε στη Γερμανία και σπούδασε φιλοσοφία στα πανεπιστήμια της Γοτtingης και της Λειψίας. Το 1885 έγινε υφηγητής της Ιστορίας της Φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας. Δίδαξε στο Ωδείο ρυθμική και δραματολογία. Πέθανε το 1896 στο Δρομοκαΐτειο μετά από προσβολή επάρατης αφροδισιακής νόσου, που κλόνισε τον ψυχοπνευματικό του κόσμο.

Τη σημαντική θέση στη νεοελληνική λογοτεχνία την κατέχει χάρη στο πεζογραφικό του έργο. Έγραψε τα διηγήματα : «Το αμάρτημα της μητρός μου», «Το μόνον της ζωής μου ταξίδιον», «Μοσκόβ Σελήμ», «Ποίος ο φονεύς του αδελφού μου».

Βισάνθης Μ. Γεννήθηκε στη Ραιδεστό το 1902 και τα πρώτα έργα του δημοσιεύτηκαν σε εφημερίδες και περιοδικά της Πόλης. Κυκλοφόρησαν σε βιβλία, «Θανατερά Νευρόσπαστα» και «Μερικοί Μετανάστες». Εξέδωσε και το περιοδικό «Σύγχρονη Σκέψη».

Βλασσόπουλος Ε. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη στις αρχές του 20^{ου} αιώνα και δημοσίευσε στίχους σε εφημερίδες και περιοδικά της Πόλης και της Αθήνας.

Βλαστός Γρηγόριος. Γεννήθηκε το 1907 στην Πόλη και σπούδασε στις ΗΠΑ. Διετέλεσε καθηγητής φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο του Πρίνστον και για ένα διάστημα δίδαξε αρχαία ελληνική φιλοσοφία στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης. Έγραψε σχόλια και μελέτες σε αποφθέγματα του Ηράκλειτου και άλλων προσωκρατικών φιλοσόφων και του Πλάτωνα.

Βλαστός Στέφανος. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1831 και πέθανε το 1915 στην Αλεξάνδρεια. Σπούδασε στην Ευαγγελική Σχολή της Σμύρνης και εργάστηκε σε εμπορικό οίκο στο Λονδίνο. Δημοσίευσε σε γαλλικά περιοδικά ιστορικές και φιλοσοφικές μελέτες, «Les derniers jours de Constantinople», «Grecs et Turcs». Με τη φιλοσοφία ασχολήθηκε στην Αλεξάνδρεια και έγραψε τα έργα «Φιλοσοφικά μελέται» και «Σύμμικτα».

Βλεμμύδης Νικηφόρος. (1197 – 1272). Βυζαντινός θεολόγος και φιλόσοφος. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη από πλούσια οικογένεια και σπούδασε στα Σχολεία της Προύσας, Εφέσου, Σμύρνης και Νικαίας, όπου εγκαταστάθηκαν οι γονείς του μετά την κατάληψη της Πόλης από τους Φράγκους το 1204. Διδάχτηκε γραμματική, ρητορική, λογική, ιατρική, αριθμητική, γεωμετρία, οπτική και αστρονομία. Το 1235 χειροτονήθηκε πρεσβύτερος, σύντομα, όμως, αποσύρθηκε και περιεβλήθη το μοναχικό σχήμα. Έλαβε μέρος σε δύο συζητήσεις μεταξύ Ορθοδόξων και Λατίνων και διακρίθηκε για τη μεγάλη θεολογική του κατάρτηση, το 1234 και το 1250. Ίδρυσε τη μονή της Ημαθίας κοντά στην Έφεσο, όπου έμεινε ως το τέλος της ζωής του. Δύο φορές του προσφέρθηκε ο Πατριαρχικός θρόνος αλλά αυτός αρνήθηκε. Άφησε σπουδαία συγγράμματα

παιδαγωγικού, φιλοσοφικού και θεολογικού περιεχομένου. 1) Επιτομή Λογικής και Επιτομή Φυσικής, 2) Λίβελλος προς τους παπικούς απεσταλμένους, 3) Λόγος αποδεικτικός, 4) Περί τινων δογματικών συζητήσεων, 5) Περί ψυχής, 6) Περί Πνεύματος, 7) Περί όρων ζωής, 8) Τυπικόν της μονής Ημαθίας, 9) Υπόμνημα εις τους Ψαλμούς και εκλογή Ψαλμών, 10) Δύο Αυτοβιογραφίες, 11) Αλχημιστικόν 12) Ο Βσιλικός ανδριάς, 13) Εγκώμιον εις τον Ευαγγελιστην Ιωάννην, 14) Ποιήματα και Επιγράμματα. Το έργο του τον ανέδειξε ως ένα από τους πρωτεργάτες της Αναγέννησης.

Βλέσας Γεώργιος. Εκπαιδευτικός, συγγραφέας και εκδότης. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1910 και μετά τη Μικρασιατική καταστροφή εγκαταστάθηκε στην Αθήνα όπου συνέχισε τις σπουδές του. Ανέπτυξε πολύπλευρη πνευματική δράση, εκπαιδευτική, συγγραφική και εκδοτική. Εξέδωσε το περιοδικό «Ελληνόπουλο», τον «Παιδικό κόσμο», «Το θέατρο του παιδικού κόσμου», τη «Βιβλιοθήκη του παιδικού κόσμου», το περιοδικό «Χαρούμενες ώρες» κ.ά. Έχει γράψει πολλά διηγήματα, μυθιστορήματα, και μεταφράσεις από ξένα έργα της παιδικής λογοτεχνίας.

Βοσπορίτης Κων/νος. Φιλολογικό ψευδώνυμο του Κων/νου Μεταξά. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1860. Το πρώτο του δημοσίευμα ήταν το διήγημα «Το δικαίωμα του αδελφού». Ακολούθησαν «Τα λεοντάρια του Γερο Χαμζά», «Η Μόχρα», «Σκηναί της ερήμου» και «Υπό την σκιά των φοινίκων».

Βουλγαρίδης Γιάννης. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1911 και μετά τη Μικρασιατική καταστροφή ήρθε με την οικογένειά του στην Ελλάδα και εγκαταστάθηκε στη Νέα Ιωνία Αττικής. Σπούδασε νομικά και πολιτικές επιστήμες, άσκησε για λίγο το επάγγελμα του δικηγόρου και μετα διορίστηκε στο Υπουργείο Εσωτερικών. Έγραψε ποιήματα που δημοσιεύτηκαν σε λογοτεχνικά περιοδικά καθώς και κριτικές μελέτες και χρονογραφήματα («Νέα Εστία», «Νεοελληνικά Γράμματα» κ.ά.

Βουσβούνης Αντώνης. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1918 και ήρθε στην Αθήνα, όπου εργάστηκε ως διευθυντής διαφόρων εκδοτικών οίκων. Εξέδωσε τα μυθιστορήματα : «Γαλάζιες ώρες», «Προμήνυμα», «Άγιος Αντώνιος», και το «Μεγάλο διάλειμμα». Πέθανε το 1980.

Βουτσικάκης Θεόδωρος. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1917. Τον πατέρα του τον εξετέλεσαν οι Τούρκοι. Στην Ελλάδα ήρθε το 1922 και το 1935 εγκαταστάθηκε στη Θεσσαλονίκη. Έγραψε τις ποιητικές συλλογές : «Πρώτη Φεγγαβολή», «Τα τραγούδια του Σπίνου», «Τα δάκρυα της Λύρας», «Μετά την ομίχλη», «Πέντε σταγόνες βροχής» κ.ά.

Βουτσινάς Φωκίων. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1852. Εξέδωσε την ποιητική συλλογή «Πομφόλυγες» και μετέφρασε σε στίχους το 1872 το θεατρικό έργο του Β. Ουγκώ «Ο βασιλιάς διασκεδάζει», με τον τίτλο «Ο βασιλιάς ευθυμεί». Μετέφρασε, επίσης και διασκεύασε τους «Τρεις σωματοφύλακες» του Δουμά, τον «Περιπλανώμενο Ιουδαίο» του Σύη, κ.ά. Έγραψε τις μελέτες : «Αδελφότητες της Σμύρνης», «Αδελφοί Ράλλη» και «Ελαία». Συνεργαζόταν με το Συμυρναϊκό περιοδικό «Όμηρος». Πέθανε στη Σμύρνη.

Βουτυράς Σταύρος. (1841 – 1923) Φιλολόγος, συγγραφέας, μεταφραστής και δημοσιογράφος. Γεννήθηκε στο Τσεγγέλκιοι του Βοσπόρου και πέθανε στην Αθήνα. Σπούδασε στη Μεγάλη του Γένους Σχολή και δίδαξε σε σχολεία των προαστίων της Κωνσταντινουπόλεως. Παράλληλα εξέδιδε την Εφημερίδα «Νεολόγος». Μαχητικός και ενθουσιώδης προκαλούσε την οργή της τουρκικής κυβέρνησης, η οποία κατά διαστήματα διέκοπτε την έκδοση της εφημερίδας. Το

1897 απέλαθηκε από την Κωνσταντινούπολη και ήλθε στη Αθήνα. Για ένα διάστημα εξέδιδε το «Νεολόγο» και τη «Σαββατιαία Επιθεώρηση». Γύρισε στην Κωνσταντινούπολη ως το 1922, με τον τίτλο του «μεγάλου υπομνηματογράφου» του Πατριαρχείου. Έγραψε το εννεάτομο «Λεξικόν Ιστορίας και Γεωγραφίας» σε συνεργασία με άλλους λογίους. Κυκλοφόρησαν σε βιβλία μελέτες του με ιστορικό και φιλολογικό περιεχόμενο. «Τα προνόμια των Πατριαρχείων», «Οι Πτολεμαίοι της Αιγύπτου», «Ο Βυζαντινός βίος» κ.ά.

Βρυένιος Φιλότηος. Γεννήθηκε το 1833 στα Τάταυλα της Κωνσταντινουπόλεως Σπούδασε στη Θεολογική Σχολή της Χάλκης και το 1856 χειροτονήθηκε διάκονος. Μετεκπαιδεύτηκε στη Γερμανία και διορίστηκε καθηγητής ιστορίας στη Χάλκη. Το 1863 ανέλαβε τη Διεύθυνση της Σχολής, ως το 1867. Τότε ανέλαβε τη διεύθυνση της Μεγάλης του Γένους Σχολής. Το 1875 χειροτονήθηκε μητροπολίτης Σερρών και το 1877 Νικομηδείας, όπου έμεινε ως το 1912. Παραιτήθηκε για λόγους υγείας. Πέθανε το 1918.

Έγραψε αρκετά θεολογικά συγγράμματα. «Περί της αιρέσεως των Ιρβιγγιανών», «Κλήμεντος επισκόπου Ρώμης αι δύο προς Κορινθίους επιστολαί», «Διδαχή των δώδεκα αποστόλων εκ του ιεροσολυμιτικού χειρογράφου, νυν πρώτον εκδομένη μετά προλόγων και σημειώσεων», «Έλεγχος της εγκυκλίου του πάπα Λέοντος ΙΓ΄», «Περί του πρωτείου του Πάπα» κ.ά.

Βυζάντιος Δημήτριος. (1790 – 1853). Το πραγματικό του όνομα ήταν Δημήτριος Χατζηασλάνης. Το όνομα Βυζάντιος ήταν δηλωτικό της καταγωγής του. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη και ξεκίνησε σαν αγιογράφος. Το 1812 διορίστηκε διερμηνέας στην αυλή του μπέη της Τύνιδας, επειδή γνώριζε τη γαλλική γλώσσα. Όταν έμαθε την έκρηξη της επανάστασης του 1821 έτρεξε αμέσως στην Πελοπόννησο, για να προσφέρει τις υπηρεσίες του. Αμέσως τοποθετήθηκε στη Γραμματεία της Πελοποννησιακής Γερουσίας. Το 1826 διορίστηκε πρώτος γραμματέας του «εγκληματικού δικαστηρίου» και αργότερα διευθυντής της «επί των Πολεμικών γραμματείας», δηλαδή του υπουργείου Στρατιωτικών. Όταν ήλθε ο Όθωνας για πολιτικούς λόγους αποσύρθηκε από τη δημόσια υπηρεσία και εργαζόταν ως αγιογράφος. Εικόνες του σώζονται στο ναό του Αγίου Ανδρέα στην Πάτρα και σε ναούς της Καλαμάτας.

Έγραψε τέσσερα θεατρικά έργα : «Βαβυλωνία», «Σινάνης», «Γυναικοκρατία», και «Κόλακας». Διάσημο τον έκανε η «Βαβυλωνία», που παίχτηκε σε θέατρα της Ελλάδας και του εξωτερικού και έγινε κινηματογραφική ταινία.

Βυζάντιος Χρήστος-Σκαρλάτος. Γεννήθηκε στη Κωνσταντινούπολη το 1805 και παρακολούθησε μαθήματα στη Μ. του Γένους Σχολή. Κατέβηκε στη επαναστατημένη Ελλάδα και πολέμησε σε πολλές μάχες. Στην Κάρυστο τραυματίστηκε. Μετά την απελευθέρωση του δόθηκε ο βαθμός του ανθυπολοχαγού και διορίστηκε καθηγητής του στρατιωτικού δικαίου στη Σχολή Ευελπίδων. Έλαβε μέρος στην εκστρατεία της Θεσσαλίας το 1854, στην Κρητική Επανάσταση το 1866, και το 1877 στην επανάσταση των Σέρβων κατά των Τούρκων. Εκεί κρύωσε σοβαρά και επέστρεψε στην Αθήνα, όπου πέθανε. Μετά την έξωση του Όθωνα οργάνωσε την Εθνοφυλακή και έγραψε τον κανονισμό της «Εγχειρίδιον Εθνοφυλακής». Έγραψε επίσης : «Φιλοσοφία του πολέμου», «Στρατιωτικός Άγγελος», «Απόμαχος», «Εφημερίδα του Στρατού», «Ο τακτικός στρατός από το 1821 μέχρι το 1833», «Ιστορία του Μεγάλου Ναπολέοντος» κ.ά. Ίδρυσε το Μετοχικό Ταμείο Στρατού.

Γαβρηλίδης Βλάσης. Δημοσιογράφος και λογοτέχνης (1848 – 1920). Γεννήθηκε σε προάστιο της Κων/λης και σπούδασε στη Μεγάλη του Γένους Σχολή. Συνέχισε τις σπουδές του στη Λειψία στη φιλολογία και τις πολιτικές

επιστήμες. Τα πρώτα του άρθρα έγραψε στο περιοδικό «Επτάλοφος» της Πόλης με τον τίτλο «Γενική ιστορία της Ελληνικής τραγωδίας», (1868). Αργότερα εξέδιδε δική του εφημερίδα, τη «Μεταρρύθμιση». Επειδή διμοσίεψε σ' αυτή πολιτικό άρθρο δυσάρεστο για την εξουσία, για να αποφύγει τις συνέπειες ήλθε στην Αθήνα (1878). Στην Αθήνα εξέδιδε με τον Κλ. Τριανταφύλλου τη σατιρική εφημερίδα «Ραμπαγιάς» και μετά από δύο χρόνια αποχώρησε και εξέδιδε το σατιρικό εβδομαδιαίο περιοδικό «Μη χάνεσαι». Το 1883 μετέτρεψε το περιοδικό σε καθημερινή εφημερίδα με το όνομα «Ακρόπολις».

Κατά καιρούς, παράλληλα με την «Ακρόπολη», εξέδωσε και άλλα έντυπα που είχαν μικρή χρονική διάρκεια ζωής. Τέτοια ήταν οι εφημερίδες «Πατριώτης», «Εσπερινή Ακρόπολη», η πρώτη χρονολογικά ελληνική απογευματινή εφημερίδα, «Εσπερινή» και τα περιοδικά «Κυριακή» και «Απ' όλα για όλους».

Σε βιβλίο κυκλοφόρησαν τα «Ταξίδια», μετά το θάνατό του, εντυπώσεις από την Ιταλία, Σουηδία, Νορβηγία, Δανία, Ιεροσόλυμα και Αίγυπτο.

Για την προσωπικότητα του Γαβριηλίδη ο Κ. Παλαμιάς είπε ότι ήταν «δημοσιογράφος, λιβελλογράφος, υμνογράφος, σατιριστής, μελετητής, ονειροπόλος, θετικιστής, ζωγράφος, ποιητής, δροσιζόμενος και θερμαινόμενος από όλα τα ρεύματα της πνευματικής ζωής».

Γαροφαλίδης Κων/νος. Ψυχίατρος και συγγραφέας. Γεννήθηκε το 1895 στα Δαρδανέλλια και έγραψε πολλά βιβλία, ελληνικά και γαλλικά, με θέματα της ειδικότητάς του. Σπουδαίο έργο του είναι το «Υστερία και Φροϋδισμός»

Γεδεών Μανουήλ. (1851 – 1943). Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη από γονείς Λεριούς και πέθανε στην Αθήνα. Σπούδασε στη Μεγάλη του Γένους Σχολή και με την πτυχιακή του εργασία για τη ζωή του Βαρθολομαίου Κουτλουμουσιανού ξεκίνησε το ερευνητικό του έργο. Ασχολήθηκε με την ιστορία του Βυζαντίου και του Ελληνισμού μετά την άλωση της Πόλης. Για τη συγκέντρωση στοιχείων μελετούσε τους βυζαντινούς συγγραφείς, τους κώδικες μονών και ναών και την προφορική παράδοση. Έκανε, λοιπόν, πολλά ταξίδια γι' αυτό το λόγο. Πήγε στη Λέρο, στην Πάτμο στην Κάλυμνο, στα Δαρδανέλλια, στην Προποντίδα, στη Θεσσαλονίκη και ιδιαίτερα στον Άθωνα πολλές φορές. Πολλές εργασίες του δημοσιεύτηκαν σε εφημερίδες της Κωνσταντινούπολης, («Κωνσταντινούπολις», «Βυζαντίς», «Νεολόγος», «Εκκλησιαστική Αλήθεια», «Πρωία» κ.ά.), ενώ άλλες κυκλοφόρησαν σε βιβλία. Αναφέρουμε μερικές : «Ο Άθως» (1885), «Κανονικαί διατάξεις κ.λ. των πατριαρχών Κωνσταντινουπόλεως» (δύο τόμοι 1888 – 9) και «Πατριαρχικοί Πίνακες» (1890), που κυκλοφόρησαν στην Πόλη και «Έγγραφοι λίθοι και κεράμια» (1892), «Χρονικά της πατριαρχικής ιστορίας» (1925), «Ημίγνωστοι σελίδες της ιστορίας των Αθηναίων» (1927) κ.ά που κυκλοφόρησαν στην Αθήνα. Το συγγραφικό του έργο φτάνει περίπου τις οκτακόσιες μελέτες και άρθρα.

Για την προσφορά του στην επιστήμη της ιστορίας, το έθνος και την Εκκλησία έλαβε πάρα πολλές τιμητικές διακρίσεις. Του απονεμήθηκε ο τίτλος του «Μεγάλου Χαρτοφύλακος και Χρονογράφου της Μ. Εκκλησίας» το 1897. Έλαβε τον τίτλο του Υπομηματογράφου της Εκκλησίας των Ιεροσολύμων το 1919. Το 1891 εξελέγη αντεπιστέλλον μέλος της Ρουμανικής Ακαδημίας και το 1893 μέλος της αρχαίας Ακαδημίας της Ρουέν. Το 1903 ονομάστηκε Αξιωματικός της Δημοσίας Εκπαιδύσεως από το υπουργείο Παιδείας της Γαλλίας. Το 1929 η Ακαδημία Αθηνών τον εξέλεξε πρόεδρο μέλος της.

Γεδεών Σοφία. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1910. Σπούδασε φιλολογία στην Αθήνα, φιλοσοφία, παιδαγωγική και ψυχολογία στο Αμβούργο, στην Ιένα και στη Βιέννη, όπου αναγορεύτηκε διδάκτωρ το 1934. Δίδαξε σε

πολλές Πανεπιστημιακές σχολές στην Αθήνα και στην Ανωτάτη Βιομηχανική Σχολή Πειραιά. Έγραψε : «Παιδομετρικές έρευνες στην Ελλάδα», «Η ψυχολογία της διαγωγής και η έρευνα του παιδιού», «Ο θεσμός της συνεργασίας των μαθητών σαν μέσο κοινωνικής αγωγής», «Ο ψυχολογικός συντελεστής στα ατυχήματα εργασίας» κ.ά. Το 1964 τιμήθηκε με τον Ταξίαρχη του Τάγματος Ευποίας.

Γεννάδιος Β΄ ο Σχολάριος. (1405 – 1468 περίπου). Θεολόγος, συγγραφέας και ο πρώτος πατριάρχης Κων/λεως μετά την άλωση από τους Τούρκους το 1453. Το κατά κόσμον όνομά του ήταν Γεώργιος Κουρτέσιος ή Κορτέσιος. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη και πέθανε κοντά στις Σέρρες. Ο πατέρας του κατάγόταν από τη Θεσσαλία. Το όνομα Σχολάριος το έλαβε γιατί ήταν σχολάριος (=φύλακας των ανακτόρων). Μαθήτευσε κοντά στο Μάρκο Ευγενικό και στον Πλήθωνα. Ωστόσο ο ίδιος έλεγε, ότι έμαθε μόνος του θεολογία, ρητορική και φιλοσοφία. Για τις νομικές του γνώσεις διορίστηκε σε υψηλή δικαστική θέση, «Κριτής της βασιλικής κρίσεως». Ο αυτοκράτορας Ιωάννης Η΄ Παλαιολόγος τον πήρε μαζί του στη σύνοδο της Φερράρας το 1438, όπου συζητήθηκε το θέμα της ένωσης της ανατολικής και δυτικής Εκκλησίας. Ο Γεννάδιος ήταν με το μέρος των Ενωτικών. Μετά την επιστροφή στην Πόλη δέχτηκε τις επικρίσεις του Μάρκου Ευγενικού και άλλαξε στρατόπεδο. Μετά το θάνατο του Ευγενικού το 1444 έγινε αρχηγός των ανθενωτικών. Μετά το θάνατο του Ιωάννη Η΄ Παλαιολόγου (1448) έχασε την εύνοια της αυλής και διώχτηκε από το Παλάτι. Το 1450 εκάρη μοναχός στη μονή Χαρσειανίτου και εξαπέλυε μύδρους κατά των ενωτικών λέγοντας ότι η Πόλη θα καταστραφεί, φανατίζοντας τον όχλο. Για το Γεννάδιο και τους οπαδούς του (καλόγεροι και αγράμματος όχλος) προείχε το θέμα της Ορθοδοξίας από αυτό του Βυζαντίου. Χαρακτηριστική είναι η φράση του, ότι είναι χριστιανός, ενώ Έλληνας είναι μόνο ως προς τη γλώσσα.

Μετά την άλωση της Πόλης βρέθηκε αιχμάλωτος στην Αδριανούπολη. Από εκεί τον κάλεσε ο Μωάμεθ και τον τοποθέτησε Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως. Του παραχώρησε δε, περισσότερα πολιτικά προνόμια από όσα συνήθιζαν οι Μουσουλμάνοι να παραχωρούν στους χριστιανούς, από την εποχή του Ομάρ (637). Στον πατριαρχικό θρόνο έμεινε πέντε χρόνια, ταραγμένα, είτε λόγω του αυταρχικού χαρακτήρα του, ή από απαιτήσεις των ομοφρονούντων. Αναγκάστηκε να παραιτηθεί δύο φορές. Κατά την τρίτη αποσύρθηκε στη μονή Προδρόμου κοντά στις Σέρρες και πέθανε το 1468 περίπου.

Ο Γεννάδιος έγραψε πάρα πολλά έργα. Σε πολλά από αυτά καταφέρεται κατά των ιδεών του Πλήθωνα, ο οποίος ήταν οπαδός του Πλάτωνα, ενώ ο Γεννάδιος του Αριστοτέλη. Έκασπε, μάλιστα, το έργο του Πλήθωνα «Συγγραφή Νόμων».

Τα έργα του Γεννάδιου συγκεντρώθηκαν στην έκδοση : «Oeuvres completes de G. Scholarios publiees pour la premiere fois par X. A. Siderides, Loyis Petit, Martin Jugie, τ. 1 – 8. (Παρίσι 1928 – 1936). Τα έργα του είναι ρητορικά, δογματικά, πολεμικά κατά των Δυτικών, των Ιουδαίων, των Μουσουλμάνων, του Πλήθωνα κ.ά. Είναι έργα ποιμαντικά, ασκητικά, λειτουργικά, ποιητικά, Επιστολές, Χρονογραφήματα, μεταφράσεις, σχόλια κ.λ.π.

Γεραλής Γιώργος. Ποιητής πεζογράφος και συγγραφέας βιβλίων παιδικής λογοτεχνίας. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1917 και μετά την καταστροφή ήρθε στην Ελλάδα (με δικούς του φυσικά) και εγκαταστάθηκε στη Ν. Ιωνία Αθηνών. Σπούδασε νομικά και φιλολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και εργάστηκε ως δημόσιος υπάλληλος και συνεργάτης επιστημονικών και φιλολογικών εκδόσεων. Εξέδωσε τις ποιητικές συλλογές : «Κύκνοι στο Λυκόφως», «Λυρικά τοπία»,

«Αίθουσα αναμονής», «Τα μάτια της Κίρκης», «Είδωλα», «Κλειστός κήπος», «Η Ελληνική Νύχτα» και τα «Νέα ποιήματα». Για την παιδική λογοτεχνία έγραψε τα βιβλία : «Ελληνική Μυθολογία», «Ιλιάδα», «Οδύσσεια», «Μέγας Αλέξανδρος». Κυκλοφόρησε και το «Ορθογραφικό Λεξικό της Δημοτικής». Μετέφρασε την «Αντιγόνη» και τον «Οιδίποδα τύραννο» του Σοφοκλή και την «Εκάβη» του Ευριπίδη. Βραβεύτηκε δύο φορές με το κρατικό βραβείο ποιήσεως (1957 και 1974), μία φορά με το βραβείο του συνδέσμου Ελλήνων Λογοτεχνών (1961) και από την Ακαδημία Αθηνών για τα «Νέα Ποιήματα» (1985). Πέθανε το 1996.

Γερμανός ο Αθανασιάδης. (1885 – 1945). Μητροπολίτης Σάρδεων και Πισιδίας. Έγραψε θεολογικά και ιστορικά έργα, μεταξύ των οποίων τα εξής: «Συμβολή εις τους πατριαρχικούς καταλόγους Κωνσταντινουπόλεως από της αλώσεως και εξής», «Επισκοπικοί κατάλογοι των εκκλησιών Κρήτης, Δωδεκανήσου και των λοιπών ελληνικών νήσων», «Επισκοπικοί κατάλογοι των εν Ηπείρω και Αλβανία επαρχιών.

Γερμανός ο Β΄. Διετέλεσε πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως από το 1225 ως το 1240. Γεννήθηκε στον Ανάπλου Προποντίδας το 1175. Ανέβηκε στον Πατριαρχικό θρόνο, μετά από παράκληση του αυτοκράτορα της Νικαίας Ιωάννη Δούκα Βατάτζη, σε μια κρίσιμη για την Ορθοδοξία εποχή. Από τις πρώτες φροντίδες του ήταν η διευθέτηση των διαφορών του πατριαρχείου με τους μητροπολίτες του Δεσποτάτου της Ηπείρου. Στις ημέρες του έγινε η ανακήρυξη της ανεξαρτησίας της βουλγαρικής εκκλησίας. Διαπραγματεύτηκε την ένωση της Ορθοδόξου εκκλησίας με την Αρμενική.

Έγραψε : «Λόγους και Ομιλίες», «Επιστολές», «Αντιρρητικά κατά Λατίνων», και «Ποιητικά». Νεώτεροι μελετητές αμφισβήτησαν τη γνησιότητα μερικών από αυτά, χωρίς να καταλήξουν σε οριστικό συμπέρασμα.

Γερμανός ο Πολυζωΐδης. Γεννήθηκε το 1897 στη Χαλκηδόνα της Πόλης. Το κοσμικό του όνομα ήταν Ιπποκράτης Πολυζωΐδης. Αποφοίτησε από τη θεολογική σχολή της Χάλκης, χειροτονήθηκε διάκονος και το 1920 μετανάστευσε στις ΗΠΑ. Παρακολούθησε μαθήματα φιλοσοφίας και κοινωνιολογίας στο Πανεπιστήμιο της Ν. Υόρκης. Το 1927 χειροτονήθηκε ιερέας και τοποθετήθηκε στο ναό του Αγίου Δημητρίου της Ν. Υόρκης. Το 1940 εκλέχτηκε επίσκοπος, και του δόθηκε ο τίτλος του τιτουλάριου επισκόπου Νύσσης. Δύο φορές διετέλεσε τοποτηρητής του αρχιεπισκοπικού θρόνου της Αμερικής (το 1948 και 1958). Διηύθυνε για πολλά χρόνια τον «Ορθόδοξο Παρατηρητή», δημοσιογραφικό όργανο της αρχιεπισκοπής Αμερικής. Διετέλεσε σχολάρχης της ελληνικής ορθόδοξης θεολογικής σχολής του «Τιμίου Σταυρού» στο Πάμφρετ του Κονέκτικατ. Το 1962 εκλέχτηκε τιτουλάριος μητροπολίτης Ιεραπόλεως. Έγραψε 4000 περίπου άρθρα και μελέτες, και πάνω από 50 βιβλία με θέματα θρησκευτικά, παιδαγωγικά, κοινωνιολογικά κ.ά.

Γερμανός Στρινόπουλος. Γεννήθηκε το 1872 στο χωριό Δελλιώνες της Αν. Θράκης. Το 1889 εισήλθε στη θεολογική Σχολή της Χάλκης και αποφοίτησε το 1897 αριστούχος. Συνέχισε τις σπουδές του στη Λειψία, το Στρασβούργο και τη Λωζάνη. Το 1903 ανακηρύχτηκε διδάκτωρ της φιλοσοφίας του πανεπιστημίου της Λειψίας. Από το 1904 ως το 1922 δίδαξε στη Σχολή της Χάλκης. Από το 1908 ανέλαβε και τη διεύθυνση της Σχολής. Το 1897 χειροτονήθηκε διάκονος, το 1907 πρεσβύτερος και το 1912 έγινε τιτουλάριος μητροπολίτης με τον τίτλο Σελευκείας. Το 1922 εκλέχτηκε μητροπολίτης Θυατείρων με έδρα το Λονδίνο. Εκπροσώπησε την ορθόδοξη εκκλησία στα Συνέδρια : Γενεύης (1920), Λωζάνης (1927) και Άμστερνταμ (1948). Έγραψε : «Η Σουηδική Εκκλησία», «Ο παγκόσμιος σύνδεσμος διεθνούς φιλίας δια των Εκκλησιών», «Η αναθεώρηση του

αγγλικανικού ευχολογίου», «Το ζήτημα της ενώσεως των Εκκλησιών Ορθοδόξων και Αγγλικανικής», «Ι. Σχολή της Χάλκης», «Ιστορικά συμβολαί» κ.ά.

Γεωργιάδη – Μουσούρη Ναυσικά. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1906 και μετά τη μικρασιατική καταστροφή εγκαταστάθηκε στην Αθήνα, και σπούδασε ζωγραφική. Ασχολήθηκε και με τη δημοσιογραφία και συνεργάστηκε με τις εφημερίδες «Ταχυδρόμος» Θεσσαλονίκης, «Ελεύθερον Βήμα» και «Βραδυνή» των Αθηνών κ.ά. Δημοσίευσε πολλά διηγήματα και μελέτες και κυκλοφόρησε σε βιβλία τις συλλογές διηγημάτων «Τ' ανθισμένο σπίτι» και «Ζωές τυραννισμένες»

Γεωργιάδης Αλέξανδρος. Γεννήθηκε το 1868 στην Κωνσταντινούπολη και σπούδασε ιατρική. Έγραψε επιστημονικά έργα και μετέφρασε άλλα από τη γαλλική και την αγγλική γλώσσα. Εξέδωσε τα περιοδικά «Βιβλιοθήκη της γυναικός» το 1896 και το εκλαϊκευμένο «Εφημερίς της Υγείας» το 1903.

Γεωργιάδης Αχιλλεύς. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1877 και πέθανε στην Αθήνα το 1950. Από το 1909 ως το 1913 εξέδιδε το περιοδικό «Χρονικά». Δημοσίευσε διηγήματα στα φιλολογικά περιοδικά «Φιλολογική Ηχώ» της Πόλης και «Νουμάς» της Αθήνας. Έγραψε τα έργα: «Κάτου απ' την όψη», «Στην εξοχή», «Σαν παραμύθια» κ.ά.

Γεωργιάδης Δωρόθεος. Γεννήθηκε στο Αρβανιτοχώρι του Βοσπόρου το 1891 και σπούδασε στη Μεγάλη του Γένους Σχολή και στη Σχολή της Χάλκης. Το 1917 χειροτονήθηκε διάκονος, το 1918 έγινε καθηγητής των θρησκευτικών στη Μεγάλη του Γένους Σχολή. Το 1925 τοποθετήθηκε γραμματέας και σύντομα αρχιγραμματέας της Ιεράς Συνόδου του Πατριαρχείου. Το 1947 και το 1964 διετέλεσε πατριαρχικός επίτροπος. Το 1937 εξελέγη μητροπολίτης Λαοδικείας και το 1946 Πριγκιποννήσων. Έγραψε: «Η βάτος του Μωϋσέως», «Ο Γραμμένος Λόγος», «Η επωνυμία της Μονής της χώρας», «Η συνάντησις», «Η Δυτική Ορθοδοξία», «Η πορεία του Πατριάρχου εις το Άγιον Όρος και την Ελλάδα» κ.ά.

Γεώργιος ο εκ Τραπεζούντος. Λόγιος μοναχός του 17^{ου} αιώνα. Έγραψε το «Μαρτύριον της ηγεμονίδος Κουτάβης». Την πριγκίπισσα αυτή των Ιβήρων έριξαν οι Πέρσες σε καυτό λάδι και πέθανε. Πρόκειται, μάλλον, για τους Ίβηρες του Καυκάσου. Το κείμενο κυκλοφόρησε το 1660. Σώζεται και μία επιστολή του Γεωργίου Τραπεζούντιου «περί των δόλων των Ιησουητών».

Γεώργιος ο Τραπεζούντιος. Λόγιος από την Τραπεζούντα. Γεννήθηκε το 1395 στην Κρήτη και σπούδασε κλασσικούς συγγραφείς στην Ιταλία. Δίδαξε ρητορική και φιλοσοφία στη Βιτσέτσα, τη Βενετία και τη Ρώμη. Ο πάπας Νικόλαος ο Ε΄ του ανέθεσε τη μετάφραση αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων στη Λατινική. Ο Γεώργιος ήταν θαυμαστής του Αριστοτέλη και φανατικός αντιπλατωνικός. Το 1453 πήγε να διδάξει στη Νάπολη καλεσμένος από το βασιλιά των δύο Σικελιών Αλφόνσο. Το 1465 επισκέφτηκε την Κρήτη και την Κωνσταντινούπολη, απεσταλμένος του πάπα για να μελετήσει την εκεί κατάσταση. Είχε, όμως, την αφέλεια της «ταυτότητας των δύο θρησκειών», δηλαδή της χριστιανικής και της μουσουλμανικής και ήρθε σε συνεννόηση με το σουλτάνο. Όταν επέστρεψε στην Ιταλία φυλακίστηκε γι' αυτό και σώθηκε χάρη στη επιείκεια του πάπα. Και τα συγγράμματά του χαρακτηρίζονται από επιπολαιότητα και σύγχυση ιδεών.

Μετέφρασε στη λατινική αρχαίους Έλληνες συγγραφείς και κείμενα της Αγίας Γραφής. Έγραψε: «Εισαγωγή εις την μεγάλην του Πτολεμαίου σύνταξιν», «Αντιρρητικός», «Πολεμική και παραινετική θεολογία», «Περί ελεημοσύνης», «Προς Ιωάννην τον Κουβουκλέσιον κατά Γραικών», «Επιστολή προς τους εν Κρήτη ιερομονάχους και ιερείς περί της εκπορεύσεως του Αγίου Πνεύματος και περί της μιας αγίας και καθολικής εκκλησίας», «Περί της αληθείας της των

χριστιανών πίστεως», «Περί εκπορεύσεως του Αγίου Πνεύματος προς Ιωάννην Παλαιολόγον», «Περί ειρήνης των χριστιανών», «Ελληνική γραμματική», «Περί Μανουήλ βασιλέως», «Επιστολή προς Αμιράν τον κατακτητήν», «Επιστολή προς Ιωάννην Παλαιολόγον», «Προς Ιάκωβον Αντώνιον Μάρκελλον»

Πέθανε σε βαθύ γήρας το 1486 στη Ρώμη.

Γιαλούρης Αντώνης. Γεννήθηκε το 1874 στην Κωνσταντινούπολη και διακρίθηκε ως ποιητής, πεζογράφος και θεατρικός συγγραφέας. Έγραφε στη δημοτική και αγωνίστηκε για την καθιέρωσή της στη λογοτεχνία. Κυκλοφόρησε τις συλλογές διηγημάτων : «Ζωής όνειρα», «Φύλλα της λεύκας», τα μυθιστορήματα «Ερημίτες», «Χαίρε Πόλις του Παμβασιλέως» και «Θέμης Λάσκαρης», την ποιητική συλλογή «Βυζαντινά τραγούδια» και τη συλλογή δοκιμίων και χρονογραφημάτων «Βυζαντινά και φαναριώτικα σκίτσα». Επίσης έγραψε το θεατρικό «Άννα Κομνηνή». Πέθανε στον Πειραιά το 1945.

Γιαννίδης Ελισαίος. Φιλολογικό ψευδώνυμο του Στ. Σταματιάδη. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1865 και σπούδασε στο Μονπελιέ και στο Μπορντώ γεωπονία, χημεία και μαθηματικά. Δίδαξε μαθηματικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών γεωπονία στη Γεωργική Σχολή Αθηνών και βιομηχανικά μαθήματα στην Ακαδημία Ρουσοπούλου. (Ο Όθων Ρουσόπουλος (1855 – 1922) ίδρυσε σχολή το 1894 που την ονόμασε Ακαδημία και εκεί διδάσκονταν οι φοιτούντες κυρίως χημεία. Η Ακαδημία λειτούργησε ως το θάνατο του ιδρυτού της το 1922).

Ο Γιαννίδης δίδαξε φυσικομαθηματικά σε γυμνάσιο της Πόλης (από το 1909) και από το 1924 για ένα διάστημα μαθηματικά σε γυμνάσιο των Αθηνών. Έγραψε τα έργα : «Εγχειρίδιον Οινοποιίας», «Στοιχεία Γεωμετρίας», «Η βυζαντινή μουσική και η εναρμόνισή της» και το «Μεγάλο πρόβλημα». Το σπουδαιότερο, ίσως, έργο του ήταν το βιβλίο «Γλώσσα και ζωή», με το οποίο επιδιώκει και προτείνει, με σοβαρά επιχειρήματα, την καθιέρωση της δημοτικής γλώσσας. Σπουδαία είναι και η φιλοσοφική μελέτη του «Δοκίμιον κριτικής του υλισμού», όπου επιζητεί την κατάρριψη της θεωρίας του υλισμού. Πέθανε το 1941.

Γιερός Χαράλαμπος. Γεννήθηκε στη Γωνιά της Αρτάκης Μ. Ασίας το 1887. Σπούδασε στη Ριζάρειο Εκκλησιαστική Σχολή Αθηνών και φιλοσοφία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και Λειψίας. Για πολλά χρόνια διετέλεσε καθηγητής και γυμνασιάρχης και από το 1948 ως το 1958 καθηγητής της ιστορίας της φιλοσοφίας στο πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης. Έγραψε : «Η μεταφυσική και ψυχική ολότης παρ' Αριστοτέλει», «Η δια της φυσικής ανάπτυξης της μεταφυσικής του Λαϊμπνιτς», «Η φιλοσοφία και τα προβλήματά της», «Ο Πλατωνισμός της Αναγεννήσεως εν Ιταλία», «Το ηθικόν πρόβλημα», «Από Καντ εις Φίχτε».

Γκειβέλης Γεώργιος. Γελοιογράφος. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1893. Το 1918 κυκλοφόρησε το πρώτο πολύχρωμο ελληνικό σατιρικό περιοδικό. Ο «Γάτος» όπως λεγόταν το περιοδικό, μεταφέρθηκε στην Αθήνα και κυκλοφορούσε ως το 1936.

Γληνός Γεώργιος. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1895 και πέθανε στην Αθήνα το 1966. Σπούδασε στο λύκειο Γιαννίκη στη Σμύρνη και για τέσσερα χρόνια εργάστηκε ως τραπεζικός υπάλληλος. Το 1917 εμφανίστηκε στη σκηνή του θεάτρου «Σπόρτιγκ» της Σμύρνης, με το έργο του Μπιφόν «Ο αριθμός 13». Το 1919 έκανε την πρώτη του εμφάνιση στην Αθήνα, στο «Βαφτιστικό» του Σακελλαρίδη. Συνεργάστηκε με πολλούς θιάσους και για πολλά επίσης χρόνια ήταν πρωταγωνιστής του Εθνικού θεάτρου, στη δραματική σχολή του οποίου διετέλεσε καθηγητής της υποκριτικής. Έγραψε το 1953 το βιβλίο «Ωρες σκηνής»

και το 1961 το δεύτερό του βιβλίο με τον ίδιο τίτλο. Τρίτο βιβλίο ήταν το «Φώτος Πολίτης» με υπότιτλο «30 χρόνια από το θάνατό του»

Γληνός Δημήτριος. Γεννήθηκε το 1882 στη Σμύρνη. Σπούδασε στα πανεπιστήμια της Αθήνας της Ιένας και της Λειψίας. Διετέλεσε διευθυντής του Διδασκαλείου Μέσης Εκπαιδευσεως (1912 – 16) και εκπαιδευτικός σύμβουλος του Υπουργείου Παιδείας το 1917. Είναι ο εισηγητής της καθιέρωσης της δημοτικής στα σχολεία της κατώτερης εκπαίδευσης. Το 1924 ίδρυσε την παιδαγωγική Ακαδημία και τη διηύθυνε ως το 1926. Το 1930 εντάχθηκε στο ΚΚΕ και το 1936 εξελέγη βουλευτής. Μετά από λίγο φυλακίστηκε στη Ακροναυπλία από το δικτάτορα Μεταξά. Ήταν βασικό στέλεχος του ΕΑΜ στα πρώτα χρόνια της κατοχής και έγραψε την ιδρυτική του διακήρυξη. Πέθανε το 1943. Μεταξύ των έργων του είναι : «Δημιουργικός ιστορισμός», «Έθνος και γλώσσα», «Η κρίση του Δημοτικισμού», «Ένας άταφος νεκρός» κ.ά.

Γρηγοράς Νικηφόρος. Γεννήθηκε το 1295 στην Ηράκλεια του Πόντου και πέθανε το 1360. Νεαρός πήγε στην Κωνσταντινούπολη και διδάχτηκε ρητορική και θεολογία από τον κατόπιν πατριάρχη Ιωάννη τον Γλυκύ, αστρονομία δε από το Μεγάλο Λογοθέτη Θεόδωρο το Μετοχίτη. Απόκτησε μεγάλη φήμη λόγω της πολυμαθείας του και κέρδισε την εύνοια του αυτοκράτορα Ανδρόνικου του πρεσβύτερου (1282 – 1328), ο οποίος του απένειμε το αξίωμα του Χαρτοφύλακα και τον διόρισε δημόσιο διδάσκαλο. Ο Γρηγοράς ανακάλυψε τη διαφορά μεταξύ του ιουλιανού ημερολογίου και της εαρινής ισημερίας, διακόσια πενήντα χρόνια πριν από τον πάπα Γρηγόριο το ΙΓ΄. Πρότεινε, λοιπόν, στον αυτοκράτορα σχέδιο για τη διόρθωση της διαφοράς, αλλά δεν έγινε δεκτό από φόβο μήπως προκαλέσουν σκάνδαλο στις συνειδήσεις των πιστών και επακολουθήσουν εξεγέρσεις του αμόρφωτου λαού. Το 1328 έγινε αυτοκράτορας ο Ανδρόνικος ο Νέος, τη διαγωγή του οποίου επέκρινε δριμύτατα ο Γρηγοράς, με αποτέλεσμα να εκπέσει όλων των δημοσίων θέσεων που κατείχε. Ασχολήθηκε τότε με τις φιλοσοφικές και αστρονομικές μελέτες. Όταν εμφανίστηκε ο μοναχός Βαρλαάμ από την Καλαβρία, ο οποίος κήρυξε τον πόλεμο κατά των Βυζαντινών μοναχών, εκλήθη ο Γρηγοράς να αναλάβει τον αγώνα εναντίον του. Επειδή διεξήγαγε αυτόν με επιτυχία αποκαταστάθηκε στα πρώτα δημόσια αξιώματα και δίδασκε αστρονομία και φυσικές επιστήμες. Επί Ιωάννου ΣΤ΄ Καντακουζινού (1347-1355) έπεσε πάλι σε δυσμένεια του αυτοκράτορα και του πατριάρχη και φυλακίστηκε για δύο χρόνια στη μονή της Χώρας (Κωνσταντινούπολη). Εκεί έγραψε τη «Ρωμαϊκή Ιστορία» αποτελούμενη από 37 τόμους, στην οποία εξιστορεί τα γεγονότα από το 1204 ως το 1359. Έχει γράψει, επίσης, διαλόγους, ευχές, εγκώμια, ρητορικά γυμνάσματα, βιογραφίες, ποιήματα και αστρονομικές μελέτες. Τα έργα του δημοσιεύτηκαν στην «Πατρολογία» του Migne (τ. 148 και 149).

Γρηγοριάδης Νεόκοσμος. Στρατιωτικός, πολιτευτής και λόγιος. Γεννήθηκε το 1879 στην Κωνσταντινούπολη και πέθανε στην Αθήνα το 1967. Πήρε μέρος στον Ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897, ως εθελοντής και παρέμεινε στο στράτευμα ως το 1926, οπότε αποστρατεύτηκε με το βαθμό του υποστρατήγου. Έλαβε μέρος σε όλους τους πολέμους και κατά τη γερμανική κατοχή μετέσχε ενεργώς στην Εθνική Αντίσταση. Εξελέγη επανειλημμένα βουλευτής Πέλλης, Σερρών, και Αθηνών. Έγραψε πολλά έργα για τη στρατιωτική ιστορία της Ελλάδας, όπως : «Περί της πολεμικής τέχνης των αρχαίων Ελλήνων», (μεταφράστηκε στα γαλλικά), «Διατί ενικήθημεν το 1897», «Συμβολή της Ελλάδος εις τον Α΄ παγκόσμιον πόλεμον» κ.ά.

Γρηγόριος Μανιατόπουλος. Αρχιεπίσκοπος Σινά. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1912 και με άλλους πρόσφυγες έφυγε το 1922 και πήγε στην Αίγυπτο. Εκεί

φοίτησε στις σχολές Ξενάκειο, Αμπέτειο και Ιεροδιδασκαλείο. Το 1933 χειροτονήθηκε διάκονος και παρακολούθησε μαθήματα θεολογίας στο πανεπιστήμιο Αθηνών, από όπου αποφοίτησε το 1938. Διορίστηκε, τότε, στην Αμπέτειο σχολή καθηγητής και αργότερα έγινε υποδιευθυντής, έφορος και αντιπρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της. Αντιπροσώπευσε πολλές φορές τη μονή του Σινά σε εκκλησιαστικά συνέδρια και εορτασμούς.

Ως αρχιμανδρίτης αναδιοργάνωσε τη μονή του Σινά και την έκανε οικονομικά ανεξάρτητη. Το 1968 εκλέχτηκε αρχιεπίσκοπος του Σινά. Έγραψε αρκετά έργα, μεταξύ των οποίων : «Σιναϊτικά Σελίδες», «Εντυπώσεις από την Γιουγκοσλαβία», «Το 12^ο Βυζαντινολογικόν Συνέδριον και η συντήρησις των εικόνων του Σινά», «Ευρετήριο των αρχαίων εντύπων εκδόσεων της Μονής Σινά», έργο που βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών, κ.ά.

Γρηγόριος ο Σιναΐτης. Μοναχός και λόγιος του 14^{ου} αιώνα. Καταγόταν από τη Μ. Ασία, όπου και γεννήθηκε το 1255. Σε νεαρή ηλικία αιχμαλωτίστηκε από κουρσάρους Αγαρηνούς και όταν ελευθερώθηκε πήγε στην Κύπρο και από εκεί στο Σινά, όπου εκάρη μοναχός. Ακολούθησε αυστηρό ασκητικό βίο που δεν έγινε αποδεκτός από τους άλλους μοναχούς. Αργότερα, με τον πιστό του μαθητή Γεράσιμο, μετέβη στη Κρήτη και ασκήταγε στους Καλούς Λιμένες. Από εκεί πήγε στο Άγιο Όρος, όπου διέδωσε τη νέα μορφή ασκητικής. Από τότε ο Γρηγόριος ακολούθησε πλάνητα βίο και διέδωσε τον ησυχασμό στους Σλαύους. Έγραψε θεολογικά συγγράμματα, στα οποία παρουσιάζονται οι αρχές και οι επιδιώξεις του Ησυχασμού. Πέθανε το 1347.

Δαλλέζιος Ευγένιος. Γεννήθηκε το 1888 στην Κωνσταντινούπολη. Έγραψε στα γαλλικά πολλά ιστορικά βιβλία όπως : «Οι Γεωργιανοί στην Κων-λη» 1921, «Οι φιλέλληνες και ο πόλεμος της ανεξαρτησίας» 1949, «Καραμανλίδικα» 1958, βιβλίο γραμμένο στην τουρκική γλώσσα με ελληνικούς χαρακτήρες, κ.ά.

Δαμασκηνίδης Αντώνιος. Καθηγητής για τα οικονομικά των επιχειρήσεων στο Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης. Γεννήθηκε στην Κεσσάνη της Αν. Θράκης και σπούδασε στην Αμβέρσα τις Βρυξέλλες και με υποτροφία του Βρετανικού Συμβουλίου μετεκπαιδεύτηκε στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης (1945). Εργάστηκε επιστημονικά στο Πανεπιστήμιο του Οχάϊο και δίδαξε στο Ολλανδικό Πανεπιστήμιο του Γκρόνιγκεν. Έγραψε τις επιστημονικές μελέτες : «Το πρόβλημα της εξωτερικής μεταναστεύσεως των Ελλήνων εργαζομένων» 1967, «Το πρόβλημα της εκπαίδευσως και ίδια της τεχνικής, εξεταζόμενον από οικονομικής απόψεως» 1968 κ.ά.

Δανάσης Μ. Λόγιος που ζούσε στην Κωνσταντινούπολη στο β' μισό του 19^{ου} αιώνα. Το 1873 τύπωσε για δεύτερη φορά την κωμωδία «Η άρχουσα σύζυγος» γραμμένη στη δημοτική.

Δανηλίδης Δημοσθένης. Γεννήθηκε στην Καισάρεια της Μ. Ασίας στο τέλος του 19^{ου} αιώνα. Σπούδασε στην Κωνσταντινούπολη και έγραψε μελέτες για τον αρχαίο ελληνικό κόσμο. Σπουδαιότερο έργο του : «Νεοελληνική Κοινωνία και Οικογένεια»

Δασκαλόπουλος Θεοδόσης. Γεννήθηκε στη Κωνσταντινούπολη το 1920 και μετά το 1922 με την οικογένειά του εγκαταστάθηκε στη Χαλκίδα. Σπούδασε στη νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και στην αρχή εργάστηκε ως δικηγόρος και μετά ως τραπεζικός υπάλληλος. Στα γράμματα παρουσιάστηκε το 1939 με «Δράμα στον Παρθενώνα». Ακολούθησαν : «Σταγόνες αίματος», «Κορμιά στα θεμέλια», «Ωρες μάχης», «Γεννηθήτω άνθρωπος», «Βίκτωρ Ουγκώ», «Ο εκ Ταϋγέτου Ταϋγετος, Νικηφόρος Βρεττάκος», «Ποίηση και πολιτική» α' μέρος 1995 και β' μέρος 1996, «Μαζίμ Γκόρκυ» κ.ά.

Δελή Υπατία. Γεννήθηκε το 1884 στην Κωνσταντινούπολη και σπούδασε στο Ζάππειο Διδασκαλείο. Μετά δίδαξε σε σχολεία των Δαρδανελίων, της Σαμψούντας, και της Χαλκηδόνας. Μετά το 1922 εγκαταστάθηκε στη Νέα Κίο της Αργολίδας και συνεργάστηκε με πολλά περιοδικά, δημοσιεύοντας ποιήματα και διηγήματα. Το 1966 κυκλοφόρησε το βιβλίο της «Μηνολόγιο».

Δελής Χρήστος. Γεννήθηκε στην Κίο της Μ. Ασίας (στην Προποντίδα) το 1886. Ήταν σύζυγος της Υπατίας Δελή. Το 1908 εξέδωσε το πρώτο του βιβλίο «Χουχλίδια» με ποιήματα και διηγήματα. Ασχολήθηκε με τη δημοσιογραφία και το 1910 εξέδωσε στην Πόλη το εβδομαδιαίο σατιρικό περιοδικό «Άνω κάτω». Το 1919 κυκλοφόρησε το δεύτερο βιβλίο του «Ηρωικά διηγήματα του Ταβάν Ταμπουρού». Το 1922 εγκαταστάθηκε στη Ν. Κίο της Αργολίδας, όπου συνέχισε να δημοσιεύει στίχους του σε εφημερίδες και περιοδικά.

Δελικάνης Καλλίνικος. (1860 – 1943). Δεν έχουμε στοιχεία για την καταγωγή του, αλλά επειδή υπήρξε αρχιερέας του Οικουμενικού Πατριαρχείου και μητροπολίτης Καισαρείας θα τον συμπεριλάβουμε στους Μικρασιάτες λογίους. Στην αρχή είχε ασπασθεί τον Ουνιτισμό αλλά σε ηλικία είκοσι πέντε ετών επέστρεψε στη ορθοδοξία και πήρε τα προλεχθέντα αξιώματα. Έγραψε : «Υπόμνημα επί του Αντιοχικού ζητήματος» 1904, «Παράλογοι αξιώσεις της Βουλγαρικής εξουσίας» 1909, «Περιγραφικός κατάλογος των εν τοις κώδιξι του Πατριαρχικού αρχειοφυλακείου σωζομένων εκκλησιαστικών εγγράφων» (1902 – 1905) σε τρεις τόμους.

Δεσποτόπουλος Αλέξανδρος. Γεννήθηκε το 1913 στη Σμύρνη σπούδασε φιλολογία και ασχολήθηκε με τη νεώτερη ελληνική ιστορία. Έγραψε το έργο : «Ο κυβερνήτης Καποδίστριας και η απελευθέρωσις της Ελλάδος» το 1954.

Δεσποτόπουλος Κων-νος. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1913 και σπούδασε νομικά. Διετέλεσε Υφηγητής της φιλοσοφίας του δικαίου στο Πανεπιστήμιο Αθηνών από το 1945 ως το 1947. Έγραψε δοκίμια και μελέτες για την ελληνική φιλοσοφία και λογοτεχνία. Έργα του που δημοσιεύτηκαν είναι : «Ο άνθρωπος και η Πολιτεία», «Ηθικά», «Φιλοσοφία του Δικαίου», «Πολιτική φιλοσοφία του Πλάτωνος», «Ηθικά Β΄» κ.ά.

Δημητριάδης Γεώργιος. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη και έγραψε τη δίτομη «Γεωμετρία μετ' εφαρμογών». Έκανε χάρτη των χερσαίων τειχών της Κων-λεως που βρίσκεται στο εθνικό μουσείο της Αγκύρας. Πέθανε το 1917.

Δόξας Άγγελος. Φιλολογικό ψευδώνυμο του Ν. Ν. Δρακουλίδη. Γεννήθηκε στην αρχή του 20^{ου} αιώνα στην Κωνσταντινούπολη και σπούδασε ιατρική στην Αθήνα, το Παρίσι και τη Βιέννη. Ασχολήθηκε με την ψυχανάλυση και έγραψε μερικά έργα σχετικά με αυτή. «Σεξουαλισμός», «Ιστορική και κοινωνική επισκόπηση της πορνείας», «Υγεία και Γάμος», «Ψυχανάλυση του καλλιτέχνη και του έργου του», «Συναίσθημα κατωτερότητας».

Στη λογοτεχνία παρουσιάστηκε με το ψευδώνυμο Άγγελος Δόξας και έγραψε τα έργα, «Γκαρσόν ...ένα ουίσκυ», «Απόψε στις οκτώμιση», «Ο πλανήτης σκοτεινιάζει» και μετάφραση αρχαίων Ελλήνων και Λατίνων συγγραφέων με τον τίτλο «Αρχαίοι Σκοποί». Το 1960 πήρε το Α΄ Κρατικό βραβείο Δοκιμίου για το έργο του «Παλαμάς, ψυχολογική ανάλυση έργου και ζωής».

Δραγούμη Ιουλία. Γεννήθηκε το 1858 στην Κωνσταντινούπολη και μεγάλωσε στο Λίβερπουλ της Αγγλίας, όπου εργαζόταν ο πατέρας της (Πασπάτης). Το 1882 παντρεύτηκε το Δημήτριο Δραγούμη και εγκαταστάθηκε στην Ελλάδα. Έγραψε βιβλία για παιδιά, όπως : «Τα τρία παιδιά», «Στην Κοζάνη», «Το καρβέλι» και «Να τα πούμε».

Δωρόθεος (Γεωργιάδης). Μητροπολίτης Πριφκιποννήσων από το 1946. Γεννήθηκε στο Αρβανιτοχώρι της Χαλκηδόνας, πιθανόν το 1891 και εκτός από τα γράμματα ασχολήθηκε με τη μουσική και τη ζωγραφική. Διετέλεσε καθηγητής της θεολογικής Σχολής της Χάλκης και έγραψε τα βιβλία : «Ο Γραμμένος Λόγος», «Η Συνάντησις», «Η Δυτική Ορθοδοξία», «Η φύσις μέσα από την ποιήση» κ.ά.

Δωρόθεος ο Ευελπίδης. Γεννήθηκε στη Βιθυνία της Μ. Ασίας το 1825 και σπούδασε στη θεολογική Σχολή της Χάλκης. Έγινε μοναχός στη μονή Βατοπεδίου του Άθωνα. Το 1869 ως το 1871 διηύθυνε την εμπορική σχολή της Χάλκης και το 1874 χειροτονήθηκε μητροπολίτης Κορυτσάς. Το 1879 πνίγηκε περιοδεύοντας στην επαρχία του. Έγραψε : «Περί του πότε εγένετο η του Κυρίου Μεταμόρφωσις» και «Σπαρτίον έντριτον».

Ελευθερόπουλος Αβροτέλης. Γεννήθηκε το 1869 στην Κωνσταντινούπολη και φοίτησε στη Μεγάλη του Γένους Σχολή. Σπούδασε φιλοσοφία στη Λειψία, όπου ανακηρύχτηκε διδάκτωρ. Διετέλεσε, επίσης, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Ζυρίχης. Το 1930 διορίστηκε καθηγητής κοινωνιολογίας στο Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης, όπου δίδαξε ως το 1937. Έγραψε στη γερμανική : «Το ωραϊόν», «Ο ψυχικός βίος των ανθρώπων», «Εισαγωγή εις την επιστημονικήν φιλοσοφίαν», κ.ά. Στην ελληνική έγραψε : «Περί της θεωρίας του Κάρλ Μαρξ», «Περί τρόπου και νόμου της εξελίξεως των εθνών» κ.ά. Πέθανε το 1963.

Εμμανουήλ Μιλτιάδης. (1825 – 1916) Γεννήθηκε στη Σμύρνη και σπούδασε ιατρική στη Γαλλία. Επανήλθε στη Σμύρνη όπου διέπρεψε ως γιατρός. Έγραψε ποιήματα, τα περισσότερα των οποίων δημοσιεύτηκαν στην εφημερίδα της Σμύρνης «Αμάλθεια».

Εμμανουηλίδης Εμμανουήλ. Γεννήθηκε στη Καισάρεια το 1867. Σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και άσκησε το επάγγελμα του δικηγόρου στη Σμύρνη. Διετέλεσε βουλευτής στην τουρκική βουλή (1911 – 1918) και αργότερα νομάρχης βουλευτής και υπουργός στη Ελλάδα. Έγραψε τη μελέτη «Τα τελευταία έτη της Οθωμανικής αυτοκρατορίας». Πέθανε το 1939.

Ενεπεκίδης Πολυχρόνης. Γεννήθηκε το 1919 στην Αμισό του Πόντου. Διετέλεσε καθηγητής βυζαντινής και νεοελληνικής φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο της Βιέννης. Έγραψε : «Ρήγας – Υψηλάντης – Καποδίστριας», «Αλέξανδρος Υψηλάντης», «Κοραής – Κούμας – Κάλβος». Είναι από τους πιο αξιόλογους ερευνητές της νεώτερης Ελλάδας.

Ευαγγελίδης Μαργαρίτης. Γεννήθηκε το 1850 στην Κύζικο και σπούδασε στη Μεγάλη του Γένους Σχολή και στα Πανεπιστήμια Αθηνών, Λειψίας και Βερολίνου. Διετέλεσε καθηγητής της ιστορίας της φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο των Αθηνών ως το 1924. Έγραψε : «Ιστορία της θεωρίας της γνώσεως», και «Φιλοσοφικά μελετήματα». Πέθανε το 1932.

Ευαγγελίδης Τρύφων. Γεννήθηκε το 1863 στην Τρίγλια της Βιθυνίας στη Μ. Ασία. Σπούδασε στη Μ. του Γένους Σχολή, στη φιλοσοφική σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και στη Γερμανία. Επέστρεψε στην Ελλάδα και δίδαξε σε γυμνάσια της Αθήνας και των επαρχιών. Εξέδωσε τριάντα περίπου βιβλία. Αναφέρουμε μερικά : «Κιανών πολιτεία», «Ιστορία του Μ. Αλεξάνδρου», «Ιστορία του Όθωνος», «Ιστορία του Ι. Καποδιστρίου», «Ιστορία της Ποντιακής Τραπεζούντος», «Η Υπάτη και αι θέρμαι αυτής» κ.ά.

Ευγενικός Ιωάννης. Λόγιος του 14^{ου} αιώνα. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη Διετέλεσε διάκονος και νομοφύλακας της Εκκλησίας. Έλαβε μέρος στη σύνοδο της Φερράρας και αποχώρησε πριν το τέλος της. Ήταν ανθενωτικός. Έγραψε : «Λόγος αντιρρητικός του βλασφήμου και ψευδούς όρου του εν Φλωρεντία

συντεθέντος», «Εκφράσεις», «Μονωδία επί τη αλώσει της μεγαλοπόλεως», «Υπομνήματα», επιστολές, στίχους κ.ά.

Ευγενικός Μάρκος. Αδελφός του Ιωάννη Ευγενικού. Γεννήθηκε το 1392. Το όνομά του ήταν Μανουήλ. Το 1418 εκάρη μοναχός με το όνομα Μάρκος. Συμμετείχε στις Συνόδους Φερράρας και Φλωρεντίας ως μητροπολίτης Εφέσου, για την ένωση των εκκλησιών και ήταν αδιάλλακτος ανθενωτικός. Εξορίστηκε για τα φρονήματά του για δύο χρόνια στη Λήμνο. Πέθανε το 1445 και ανακηρύχτηκε άγιος. Άφησε πλούσιο συγγραφικό έργο, μεταξύ των οποίων : «Επιστολή τοις απανταχού της γης και των νήσων ευρισκομένοις Χριστιανοίς», «Επιστολή προς Γεώργιον Σχολάριον», «Ομολογία Πίστεως», «Περί όρων ζωής», «Περί αγιασμού των θείων δώρων» κ.ά.

Ευελπίδης Χρήστος. Γεννήθηκε το 1904 στην Κωνσταντινούπολη και στην Ελλάδα ήρθε το 1918 και σπούδασε μηχανικός. Το 1943 έγραψε το «Με του μαγιού τα μάγια», που μελοποιήθηκε από το Σκαλκώτα. Έγραψε την ποιητική συλλογή «Γιορτές» και τα διηγήματα «Πολίτικα» και «Αγάπες» και το μυθιστόρημα «Φούγκα».

Ευελπίδης Χρυσός. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1895. Σπούδασε μηχανικός γεωπόνος στη Γαλλία και νομικά και πολιτικές επιστήμες στην Αθήνα. Διετέλεσε βουλευτής, υπουργός Γεωργίας, υπουργός Οικονομικών και το 1953 διορίστηκε καθηγητής της γεωργικής οικονομίας και αγροτικής πολιτικής στην Ανωτάτη Γεωπονική Σχολή. Έγραψε πολλές επιστημονικές εργασίες, όπως : «Το εθνικόν εισόδημα» (1936), «Αι αγροτικά ασφαλίσεις» (1936), «Γεωργική Οικονομική» (1957). Στη λογοτεχνία εμφανίστηκε με την ποιητική συλλογή «Σκίτσα» και το μυθιστόρημα «Όπως όλοι». Επίσης έγραψε, «Ουτοπίες και πραγματικότητες», «Τα θέματα της ζωγραφικής», «Πολιτισμός και Πολιτισμοί», «Πολιτεία των νέων», «Ο Αριστοφάνης και η εποχή του», «Κλειώ» κ.ά.

Ευθυβούλης Κων-νος. Γεννήθηκε το 1815 στο Μεγάλο Ρεύμα του Βοσπόρου από γονείς χιακής καταγωγής. Σπούδασε στη Μεγάλη του Γένους Σχολή στην Αθήνα και στο Παρίσι, φιλοσοφία και μαθηματικά. Το 1845 γύρισε στην Πόλη και διορίστηκε καθηγητής στη Μ. του Γένους Σχολή. Πέθανε το 1859. Έγραψε : «Ο ορκιστής Φαρμακίδης», «Η κατά Δαμιρώνα ψυχολογία», «Εγχειρίδιον της φιλοσοφίας» κ.ά.

Ευθύμιος. Γεννήθηκε στην Τραπεζούντα το 1700. Διετέλεσε ηγούμενος της Μονής Μεγίστης Λαύρας στον Άθωνα και έγραψε διάφορα έμμετρα έργα, όπως : «Προσκυνητάριον», «Κατά Λατίνων», «Λόγος νουθετικός» κ.ά. Πέθανε το 1780.

Ευθυμίου Βασίλειος. (1888 – 1953). Γεννήθηκε στη Σμύρνη και πέθανε στην Αμερική. Μετά τη Μικρασιατική καταστροφή εγκαταστάθηκε στο Παρίσι ως ανταποκριτής αθηναϊκών εφημερίδων. Το 1930 χειροτονήθηκε ιερέας στην Ορθόδοξη εκκλησία της Αμερικής. Έγραψε βιογραφικά σημειώματα διακριθέντων Ομογενών των ΗΠΑ. (Σκιαγραφία των αποδήμων Ελλήνων της Αμερικής).

Ευστάθιος ο Κλεόβουλος. Γεννήθηκε το 1824 και σπούδασε στη θεολογική σχολή της Χάλκης. Μετεκπαιδεύτηκε στην Ευρώπη και διετέλεσε μητροπολίτης Καισαρείας. Έγραψε : «Τα εν Τραπεζούντι σχολεία» (Κων-λη 1855) κ.ά.

Ευστρατιάδης Στρατής. Γεννήθηκε το 1916 στη Σπάρτη Πισιδίας της Μ. Ασίας. Μετά τη Μικρασιατική καταστροφή ήρθε, με δικούς του φυσικά, στον Πειραιά και εγκαταστάθηκε στη Νίκαια. Εργάστηκε ως δημόσιος υπάλληλος στο υπουργείο Οικονομικών. Από νωρίς ασχολήθηκε με την πνευματική πρόοδο του Δήμου Νικαίας και ίδρυσε με άλλους το «Φιλολογικό Σύλλογο Νικαίας». Έγραψε το 1937 το διήγημα «Ντροπή» και κέρδισε το πρώτο βραβείο σε φιλολογικό διαγωνισμό του αθηναϊκού περιοδικού «Εσπερος». Από τότε

δημοσίευσε σε εφημερίδες και περιοδικά διηγήματα, άρθρα και χρονογραφήματα. Το 1943 εξέδωσε σε βιβλίο τους «Θολούς Ορίζοντες», το 1960 τη μελέτη «Γράμματα και Τέχνες στη Νίκαια» και το 1963 το βιβλίο «Η μεγάλη Ωρα», διηγήματα εμπνευσμένα από τα βιώματά του στον πόλεμο της Αλβανίας.

Ζάμπα Μαρία. Γεννήθηκε το 1888 στα Άδανα της Μ. Ασίας και πέθανε στην Αθήνα το 1933. Δημοσίευσε ποιήματά της σε πολλά περιοδικά της Σμύρνης και στο «Νουμά» των Αθηνών. Κυκλοφόρησε τις ποιητικές συλλογές : «Τα τραγούδια μου» (1924) και «Αυγές και Δειλινά» (1930).

Ζαμπακός Δημήτριος. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1831 και σπούδασε ιατρική στο Παρίσι. Πήρε τη γαλλική υπηκοότητα και άσκησε την ιατρική στο Παρίσι. Το 1872 τον κάλεσε η Οθωμανική κυβέρνηση, να οργανώσει την ιατρική σχολή στην Κωνσταντινούπολη. Αθέτησε, όμως, την υπόσχεσή της και ο Ζαμπακός άσκησε την ιατρική στην Πόλη και στο Κάιρο. Ο χεδίβης της Αιγύπτου του απένευσε τον τίτλο του πασά για τις ιατρικές του συμβουλές. Έγραψε πολλά επιστημονικά έργα, όπως : «Οι λεπροί της Κωνσταντινουπόλεως», «Τα κατάλοιπα της λέπρας», «Οι λεπροί της Βρετάννης» κ.ά. Πέθανε στα ανάκτορα του χεδίβη της Αιγύπτου το 1913.

Ζαχαρίας ο Καισαρεύς. Έζησε το 18^ο αιώνα και έγραψε «Λεξικόν τουρκικόν και γραικικόν συντεθέν παρά του εν μοναχοίς κυρού Ζαχαρίου Αγιορείτου εκ Καισαρείας, δαπάνη του τιμιωτάτου κυρ Χατζή Γιαννάκη Τζακάλογλου», και «Νέον λεξικόν γραικικόν και τουρκικόν». Εξεδόθησαν και τα δύο στη Βενετία το 1805 και το 1814 αντίστοιχα.

Ζερμπίνης Γεώργιος. (1875 – 1906). Σμυρναίος ποιητής. Το σπουδαιότερο ποίημά του είναι το «Μην έρθεις». Τα ποιήματά του εξέδωσε σε ένα βιβλίο η μητέρα του μετά το θάνατό του.

Ζήνων Ευγένιος. Γεννήθηκε στη Πάνορμο της Μ. Ασίας το 1875. Φοίτησε στο Γυμνάσιο της Σάμου και νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Μετά εγκαταστάθηκε στην Κύπρο. Έγραψε δύο θεατρικά έργα, τη «Συνομοσία του Καταλίνα», που παίχτηκε στη Σάμο και στη Κύπρο και το «Δικηγόρο», που παίχτηκε στην Αθήνα και στην Κύπρο. Πέθανε το 1929.

Ζιώγας Ηλίας. Ήταν γιος του τελευταίου γυμνασιάρχη της Αμισού του Πόντου. Τον πατέρα του τον εξόντωσαν οι Τούρκοι εκτοπίζοντάς τον στα βάρη της Ανατολίας. Γεννήθηκε στην Πόλη το 1909 και το 1923 ήρθε στην Αθήνα με τη μητέρα του και τα αδέρφια του. Σπούδασε νομικά και παράλληλα ασχολήθηκε με τη λογοτεχνία και τη ζωγραφική. Έγραψε διηγήματα, τεχνοκριτική και μεταφράσεις, που δημοσιεύτηκαν σε εφημερίδες και περιοδικά, της Αθήνας, της Πόλης και της Αλεξανδρείας. Το 1948 μετανάστευσε στις ΗΠΑ.

Το 1958 ίδρυσε τον «Αργοναύτη», ετήσια έκδοση της λογοτεχνίας του απόδημου ελληνισμού, και το 1961 ανέλαβε τη διεύθυνση της εβδομαδιαίας εφημερίδας της Ν. Υόρκης «Εθνικός Κήρυξ». Έγραψε για τουλάχιστον 40 ομογενείς, που διέπρεψαν στο εξωτερικό και τα γραπτά του δημοσίευσε στον «Εθνικό Κήρυκα» Ν. Υόρκης και στον «Κρίκο» του Λονδίνου.

Ζούμπος Αναστάσιος. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1921 και σπούδασε φιλοσοφία στην Αθήνα και το Μόναχο. Έγραψε «Το υπερεμπειρικόν εν τη φιλοσοφία του Φρειδερίκου Ερρίκου Ζακόμπι» και πολλά άλλα έργα στη γερμανική και γαλλική γλώσσα.

Ζουμπουλίδης Κώστας. Γεννήθηκε το 1901 στη Μαγνησία της Μ. Ασίας και κατά τον πρώτο διωγμό του 1914 κατέφυγε με την οικογένειά του στη Θεσσαλονίκη. Αργότερα κατέβηκε στη Αθήνα, όπου σπούδασε νομικά, πολιτικές επιστήμες και ξένες γλώσσες. Διετέλεσε διευθυντής μελετών στον οργανισμό

Λιμένος Πειραιώς. Έγραψε τα έργα : «Νιόβη», «Ιστορία και εξέλιξις του λιμένος Πειραιώς», «Ο Μέγας Αλέξανδρος», «Σαβουάρ Βιβρ», «Η Γλώσσα μας», «Ο Πειραιεύς και οι λιμένες του κατά την αρχαιότητα», «Ιστορία της Ιταλικής λογοτεχνίας».

Ζωγράφος Γεώργιος. Γεννήθηκε το 1863 στην Κωνσταντινούπολη και σπούδασε νομικά και πολιτικές επιστήμες στο Παρίσι και το Μόναχο. Είχε μεγάλες γεωργικές εκτάσεις στη Θεσσαλία και έγραψε «Το Αγροτικόν ζήτημα εν Θεσσαλία». Σ' αυτό υποστήριζε την ομαλή αποκατάσταση των αγροτών, δια της εκουσίας απαλλοτριώσεως των αγροκτημάτων. Ο ίδιος εφάρμοσε τις ιδέες του. Αναμίχθηκε στην πολιτική, εξελέγη βουλευτής, διετέλεσε υπουργός των εξωτερικών, γενικός διοικητής της Ηπείρου και πρόεδρος της προσωρινής κυβέρνησης της αυτόνομης Βορείου Ηπείρου. Πέθανε το 1920.

Ζωναράς Ιωάννης. Διαπρεπής βυζαντινός χρονογράφος. Έζησε κατά τα τέλη του 11^{ου} και το μισό του 12^{ου} αιώνα. Που γεννήθηκε δεν είναι γνωστό, αλλά έζησε και εργάστηκε στη Κωνσταντινούπολη. Διετέλεσε αρχηγός της σωματοφυλακής και αρχιγραμματέας του αυτοκράτορα. Όταν πέθανε η γυναίκα του έγινε μοναχός και αποτραβήχτηκε σε μοναστήρι των Πριγκιπονήσων. Εκεί έγραψε ιστορία από κτίσεως κόσμου ως το 1118. Ο ίδιος τη χαρακτηρίζει «Σύνονιν ιστοριών», και οι νεώτεροι «Χρονικόν Ιωάννου Ζωναρά». Έχει ιδιαίτερη αξία το έργο του γιατί αντλεί πληροφορίες από πηγές που χάθηκαν και δεν υπάρχουν σήμερα. Έγραψε επίσης : «Κανών εις την υπεραγίαν Θεοτόκον», «Περί των ονομάτων κανών, ειρμός, τροπάριον, ωδή».

Ζώτος Στέφανος. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1903, όπου πήρε τις πρώτες γνώσεις και συνέχισε τις σπουδές του στη Γαλλία. Μετά πήγε στις ΗΠΑ. Έγραψε στα ελληνικά : «Το ταξίδι στη Γαλλία», «Κυνηγώντας σκιές», «Διηγήματα», «Το караβάνι της αυγής» κ.ά. και στα αγγλικά : «Ελλάδα αγόνας για την ελευθερία» και «Οι Έλληνες, ένα δίλημμα ανάμεσα στο παρελθόν και το μέλλον».

Ηλιάδης Βασίλειος. Δημοσιογράφος και θεατρικός συγγραφέας. Γεννήθηκε στα Ταταύλα της Κωνσταντινουπόλεως το 1892. Το 1910 παρουσίασε το πρώτο του θεατρικό έργο «Για την Πατρίδα», που παίχτηκε αμέσως στην Πόλη. Εργάστηκε ως δημοσιογράφος στις εφημερίδες της Πόλης «Ταχυδρόμος», «Χρόνος» και «Νεολόγος». Το 1914 εγκαταστάθηκε στην Αθήνα και σπούδασε νομικά, ενώ ταυτόχρονα εργαζόταν στην «Ακρόπολη» του Γαβριηλίδη. Έγραψε τα θεατρικά : «Ως τότε σκλάβοι ;», «Μέσα στη Στάχτη», «Στο κλουβί», «Η δούλα», «Το νεκρόσπιτο», «Τα ερείπια», «Η νύχτα του Άη Φίλιππα», «Χελώνες», κ.ά. Έγραψε τα διηγήματα «Όταν χτυπούσαν οι καμπάνες» (1938) και τη μελέτη «Περί του τουρκικού προπολεμικού θεάτρου». Πέθανε το 1971.

.. **Ηλιάδης Γεώργιος.** Γεννήθηκε στη Μαινεμένη της Ιωνίας το 1871. Τελείωσε την Ευαγγελική Σχολή Σμύρνης και σπούδασε ιατρική στην Αθήνα και το Βερολίνο. Το 1896 εγκαταστάθηκε στη Σμύρνη και το 1905 στα Βουρλά ως ιατρός. Ασχολήθηκε με τη λογοτεχνία και δημοσίευσε ποιήματα στην εφημερίδα «Αρμονία» της Σμύρνης. Στα Βουρλά εξέδιδε για λίγο διάστημα τα εβδομαδιαία περιοδικά «Σφήκα» και «Γεωργική Πρόοδος». Έγραψε τη θεατρική επιθεώρηση «Σμυρνείκα», που παίχτηκε στη Σμύρνη το 1911. Έγραψε και ένα διήγημα με τίτλο «Το τέλος ενός ποιητικού διαγωνισμού», που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό «Ανατολή της Σμύρνης». Πέθανε στη Σμύρνη το 1916, από εξανθηματικό τύφο.

Ηλιάδης Φαίδων. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη πριν ή κατά τις αρχές του 20^{ου} αιώνα και σπούδασε στα Ζωγράφεια εκπαιδευτήρια της Πόλης και της Αδριανουπόλεως. Εγκαταστάθηκε στην Αθήνα, εργάστηκε ως ανώτερος

τραπεζικός υπάλληλος και ασχολήθηκε με πολλά είδη του έντεχνου λόγου (φιλοσοφία, ποίηση, μελέτες κ.λ.π.). Έγραψε τα έργα : «Μερόνυχτα», «Ύπαρξις» «Πορφυρογέννητα», κ.ά. που μεταφράστηκαν σε ξένες γλώσσες. Ο ίδιος μετέφρασε γάλλους ποιητές στα ελληνικά. Διετέλεσε διοικητικός σύμβουλος στην Ένωση Ελλήνων Λογοτεχνών.

Θεοδορίδης Χαράλαμπος. Γεννήθηκε στην Καισάρεια της Μ. Ασίας το 1883 και σπούδασε στη Μεγάλη του Γένους Σχολή και στη φιλοσοφική σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Μετεκπαιδεύτηκε στη Γερμανία. Το 1916 διορίστηκε στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και δίδαξε φιλοσοφία. Έγραψε την «Εισαγωγή στη φιλοσοφία», που θεωρείται κλασσικό έργο στο είδος του. Δημοσίευσε λογοτεχνήματα και κριτικές μελέτες με το ψευδώνυμο Χ. Θρακιάς.

Θεοδοροπούλου Αύρα. (1880 – 1963) Γεννήθηκε στην Αδριανούπολη και σπούδασε μουσικολογία. Υπήρξε μία από τις ιδρύτριες του «Συνδέσμου για τα δικαιώματα της γυναίκας» και αντιπροσώπευσε την Ελλάδα σε διεθνή φεμινιστικά συνέδρια. Υπηρέτησε ως εθελόντρια νοσοκόμος στους πολέμους του 1897, 1912-13, και 1940. Έγραψε : «Η μουσική δια μέσου των αιώνων», «Ιστορία της Μουσικής», «Δέκα μεγάλοι μουσουργοί», «Η κοινωνική σημασία της μουσικής του Μπετόβεν» κ.ά.

Θεοτοκάς Γεώργιος. (Κων-λη 1906- Αθήνα 1966). Σπούδασε νομικά στην Αθήνα, το Παρίσι και το Λονδίνο και άσκησε δικηγορία από το 1930. Διετέλεσε γενικός διευθυντής του Εθνικού Θεάτρου το 1945-46 και 1950- 52 και πρόεδρος του διοικητικού Συμβουλίου το 1964- 66. Το 1929 έγραψε το πρώτο έργο του «Ελεύθερο πνεύμα» με το ψευδώνυμο Ορέστης Διγενής. Ήταν μία οξεία κριτική της τότε πνευματικής ζωής και αργότερα ονομάστηκε Μανιφέστο της γενιάς του '30. Επί πλέον έγραψε : «Ωρες αργίας», «Εμπρός στο κοινωνικό πρόβλημα», «Αργώ», «Ευριπίδης Πεντοζάλης», «Το δαιμόνιο», «Ημερολόγιο της Αργώς και του Δαιμονίου», «Λεωνής», «Θέατρο», «Ποιήματα του μεσοπολέμου», «Στο κατώφλι των νέων καιρών», «Ιερά οδός», «Δοκίμιο για την Αμερική», «Προβλήματα του καιρού μας». «Ασθενείς και οδοιπόροι», «Η εθνική κρίση» κ.ά. Τιμήθηκε με βραβείο πεζογραφίας από την Ακαδημία Αθηνών (1939), κρατικό βραβείο δοκιμίου (1957) και κρατικό βραβείο μυθιστορήματος (1965).

Ιγνάτιος ο Ναζιανζού. Γεννήθηκε το 1739 στην Κωνσταντινούπολη. Έγραψε αυτοβιογραφία και μετέφρασε στα τούρκικα με ελληνικούς χαρακτήρες την περιγραφή του όρους Σινά από τον Ιερεμία τον Σιναΐτη. Επισκέφτηκε την Αθήνα το 1772 και έγραψε ταξιδιωτικές εντυπώσεις. Έγραψε απομνημονεύματα από τα ταξίδια του στην ελληνική ανατολή με πολλά και διάφορα ιστορικά και αρχαιολογικά ενδιαφέροντα. Πέθανε το 1820.

Ιμβριώτης Ιωάννης. (Αϊβαλί 1898 – Αθήνα 1979). Τελείωσε το γυμνάσιο στην ιδιαίτερη πατρίδα του και μετά φοίτησε στη φιλοσοφική σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Συνέχισε τις σπουδές του στο Παρίσι και το Βερολίνο. Το 1933 επέστρεψε στην Ελλάδα και διορίστηκε υφηγητής φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης και το 1937 έγινε τακτικός καθηγητής. Κατά τη διάρκεια της Κατοχής έλαβε μέρος στη εθνική αντίσταση, συνελήφθη από τους Γερμανούς και κλείστηκε στις φυλακές Παύλου Μελά. Μετά την απελευθέρωση τον απομάκρυναν από το πανεπιστήμιο λόγω πολιτικών φρονημάτων και τον εξόρισαν σε ξερονήσια του Αιγαίου. Το 1951, ενώ ήταν εξόριστος, εξελέγη βουλευτής Θεσσαλονίκης με την ΕΔΑ και αφέθηκε ελεύθερος. Κατά τη διάρκεια της επτάχρονης δικτατορίας εξορίστηκε και πάλι. Πέθανε το 1979. Έγραψε βιβλία και μελέτες της ειδικότητάς του, όπως «Ψυχανάλυση», «Παθολογική μνήμη», «Μορφολογική ψυχολογία», «Φιλοσοφία του Μπερζόν»,

«Μοίρα του ανθρώπου», «Επιστήμη, Τέχνη, Μαγεία», «Η ιδεολογία του πολέμου», κ.ά.

Ισηγόνης Μιχαήλ. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1854 και σπούδασε ιατρική στην Ελβετία. Έγραψε : «Ο Αριστόβουλος ως ζωόφιλος», που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό της Σμύρνης «Όμηρος». Έγραψε και άλλες μελέτες ιατρικές και ιατροφιλοσοφικές, στη γερμανική γλώσσα.

Ιωαννίδης Σάββας. Ιστοριοδίφης, που έζησε το δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα. Ανακάλυψε στη μονή Σουμελά στον Πόντο χειρόγραφο του ακριτικού έπους και το εξέδωσε το 1887 στην Κωνσταντινούπολη με τον τίτλο «Έπος μεσαιωνικόν εκ του χειρογράφου Τραπεζούντος. Ο Βασίλειος Διγενής Ακρίτας ο Καπαδόκης».

Ιωσήφ Μιλτιάδης. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1875. Νωρίς ήρθε στην Αθήνα, όπου ασχολήθηκε με το θέατρο. Ίδρυσε θεατρική σχολή και έγραψε πολλά θεατρικά έργα, σπουδαιότερα των οποίων εκρίθησαν τα: «Ο κόσμος και ο ημίκοσμος» και «Ιδζλάλ».

Καβαφάκης Ανδρέας. Γεννήθηκε στο Αϊδίني της Μ. Ασίας το 1873 και σπούδασε στην Ευαγγελική Σχολή της Σμύρνης και πολιτικές επιστήμες στο Παρίσι. Το 1909 αρθρογραφούσε στις ελληνικές εφημερίδες της Πόλης «Θάρρος» και «Αμερόληπτος». Λόγω, όμως, της έντονα φιλελληνικής αρθρογραφίας του καταδιώχτηκε από τους Τούρκους και κατέφυγε στο Κάιρο, όπου έγραφε στις εφημερίδες «Κάιρο» και «Φως». Το 1916 ήρθε στην Αθήνα και ίδρυσε την ημερήσια εφημερίδα «Ελεύθερος Τύπος», μαχητικό όργανο των Φιλελευθέρων. Εξ αιτίας της μαχητικής αρθρογραφίας και των πολιτικών παθών της εποχής δολοφονήθηκε το 1922.

Καβαφάκης Διομήδης Αδελφός του Ανδρέα Καβαφάκη. Γεννήθηκε στο Αϊδίني της Μ. Ασίας και σπούδασε στην Αίγυπτο και το Παρίσι. Το 1922, μετά τη δολοφονία του αδελφού του ήρθε στην Αθήνα και ανέλαβε τη διεύθυνση του «Ελεύθερου Τύπου», που κράτησε ως το 1925. Έγραψε το κύριο άρθρο και σχόλια τα οποία υπέγραφε με το όνομα Τράλλης (από την αρχαία ονομασία του Αϊδινίου). Έγραψε μερικά διηγήματα και ένα μυθιστόρημα. Πέθανε το 1937.

Καβούρ Θεόδωρος. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη και σπούδασε στη Γενεύη ιατρική. Το 1925 εγκαταστάθηκε στην Αίγυπτο. Διετέλεσε πρόεδρος του συλλόγου της Αλεξάνδρειας «Πτολεμαίος ο Α΄». Έργα του : «Ρήγας Βελεστινλής» «Προεπαναστατική ψυχή του Γένους και της Εκκλησίας», «Μητροπολίτης Ερμούπολεως Ευ. Ψήμας» και μετάφραση από τα αραβικά στίχων του Αχμέτ Σάουκη.

Καζάν Ηλίας. Καλλιτεχνικό ψευδώνυμο του Ηλία Καζαντζόγλου. Γεννήθηκε το 1909 στην Κωνσταντινούπολη και το 1913 μετανάστευσε στη Αμερική. Εκεί σπούδασε δραματική τέχνη και έγινε διάσημος ως σκηνοθέτης κινηματογράφου. Έγραψε τα μυθιστορήματα : «Ο συμβιβασμός» και «Οι δολοφόνοι».

Καλλιγιάς Παύλος. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1814. Ήταν γιος του Παναγή Άννινου από τα Καλλιγιάτα της Κεφαλληνίας. Η μητέρα του ήταν από τη Σμύρνη, από το γένος Μαυροκορδάτου. Ο Παύλος κράτησε ως επώνυμο το Καλλιγιάς, δηλωτικό της καταγωγής του. Σπούδασε νομικά στη Γενεύη, Μόναχο, Βερολίνο και Χαϊδελβέργη. Το 1837 ήρθε στην Αθήνα και κυριάρχησε ως καθηγητής Πανεπιστημίου, Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου, βουλευτής, Υπουργός, Πρόεδρος της Βουλής και Διοικητής της Εθνικής Τράπεζας. Υπήρξε στενός συνεργάτης του Χαριλάου Τρικούπη. Έγραψε πολλές και σπουδαίες μελέτες, ιστορικές, νομικές και πολιτικές. Κατέλαβε σημαντική θέση στην ελληνική λογοτεχνία με το μυθιστόρημα «Θάνος Βλέκας». Πέθανε το 1896.

Καλλίνικος ο Εσφιγμένος. Λόγιος και μοναχός. Γεννήθηκε το 1821 στην Καπαδοκία, σπούδασε στη θεολογική Σχολή της Χάλκης, έγραψε διάφορα θεολογικά έργα και μετέφρασε στη δημοτική της εποχής του τα «Ασκητικά» του Ισαάκ του Σύρου.

Καλλιπολίτης Βασίλειος. Γεννήθηκε στο Αδραμύττιο της Μ. Ασίας το 1910. Σπούδασε φιλολογία και αρχαιολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Διετέλεσε έφορος αρχαιοτήτων και διευθυντής του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου. Έκανε πολλές ανασκαφές ανά την Ελλάδα και δημοσίευσε γι' αυτές εκτενείς εκθέσεις στα Πρακτικά της Αρχαιολ. Εταιρείας και στο Αρχαιολογικό Δελτίο. Έγραψε και τη μελέτη «Περί των υδριών της Κερέης».

Καλοκαιρινός Κων-νος. Γεννήθηκε το 1915 στη Σμύρνη και σπούδασε στη Φιλοσοφική σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Δίδαξε σε πολλά σχολεία της Αθήνας, ως καθηγητής και το 1965 το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο του ανέθεσε τη συγγραφή του βιβλίου ιστορίας της β' τάξης γυμνασίου. Από τότε ασχολήθηκε με την έκδοση και άλλων σχολικών βιβλίων. Εξέδωσε την «Ιλιάδα» με σχόλια και υποδείξεις για τη διδασκαλία των αρχαίων συγγραφέων.

Καλομοίρης Μανόλης. Γεννήθηκε στα Βουρλά της Σμύρνης το 1883. Παρακολούθησε μαθήματα πιάνου, αρμονίας και σύνθεσης στη Βιέννη. Δίδαξε αρμονία και πιάνο στο Χάρκοβο της Ρωσίας, από το 1906 ως το 1910. Μετά ήρθε στην Ελλάδα και εγκαταστάθηκε στην Αθήνα. Δίδαξε στο «Ωδείο Αθηνών» και τοποθετήθηκε ως Γενικός Επιθεωρητής Στρατιωτικής Μουσικής ως το 1937.

Ίδρυσε και διηύθυνε το «Ελληνικό Ωδείο» (1919-1926) και μετά ίδρυσε και διηύθυνε το «Εθνικό Ωδείο» (1926-1948). Έμεινε σ' αυτό ως πρόεδρος του Διοικ. Συμβουλίου, ως το θάνατό του το 1962.

Έγραψε έργα για μουσική δωματίου, συμφωνική ορχήστρα, μελοδράματα, μουσική υπόκρουση σε διάφορα έργα, συμφωνικά ποιήματα για απαγγελία κ.ά. Επίσης έγραψε: «Μουσικά απομνημονεύματα», «Η ζωή μου και η τέχνη μου», «Δημοτικό και λαϊκό τραγούδι», «Ο Παλαμάς και η μουσική», «Η ακουστική των αρχαίων θεάτρων», «Η Παλαμική συμφωνία» κ.ά.

Καλούδης Γεώργιος. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1899 και αποφοίτησε από το εκεί ελληνογαλλικό λύκειο Χρ. Αρώνη. Σπούδασε οδοντιατρική στο Βερολίνο και εγκαταστάθηκε στην Αθήνα το 1920, και εξάσκησε το επάγγελμά του. Παράλληλα δημοσίευσε διηγήματα και χρονογραφήματα σε εφημερίδες και περιοδικά της Σμύρνης και της Αθήνας. Έγραψε τα μυθιστορήματα, «Σαιζόν στη Μύκονο», «Εκείνες κι εμείς», «Άνθρωποι και άνθρωποι». Πέθανε το 1959.

Καλτσάς Νικόλαος. (1895 – 1937). Γεννήθηκε στη Στράντζα της Ανατολικής Θράκης. Σπούδασε στη Ροβέρτειο Σχολή της Πόλης και συμπλήρωσε τις σπουδές του στην Αμερική, όπου μετανάστευσε το 1919. Έγραψε το βιβλίο «Εισαγωγή στην ιστορία των Ηνωμένων Πολιτειών» που εκδόθηκε στη Νέα Υόρκη το 1929 και στην Αθήνα το 1931.

Κάλφογλου Αλέξανδρος. Γεννήθηκε το 1725 στην Κωνσταντινούπολη και έζησε στη Ρουμανία. Έγραψε ποιήματα, σπουδαιότερο των οποίων είναι η «Ηθική Στιχουργία», χιλίων περίπου στίχων.

Καμαριανός Νέστωρ. Γεννήθηκε το 1909 στην Περίσταση της Ανατ. Θράκης και μεγάλωσε στο Βουκουρέστι, κοντά στο θείο του Δημοσθένη Ρούσσο, γνωστό βυζαντινολόγο και νεοελληνιστή καθηγητή στο Πανεπιστήμιο του Βουκουρεστίου.

Ο Καμαριανός, λοιπόν, σπούδασε στη Φιλοσοφική Σχολή του Βουκουρεστίου και νωρίς έκανε την εμφάνισή του στα επιστημονικά περιοδικά της Ρουμανίας. Εργάστηκε στη Βιβλιοθήκη της Ρουμανικής Ακαδημίας και συνέταξε κατάλογο των ελληνικών χειρογράφων της (1940). Μετά τον πόλεμο ήταν συνεργάτης του

Ινστιτούτου Ιστορίας της Ρουμανικής Ακαδημίας και αργότερα μέλος του Ινστιτούτου Μελετών Νοτιοανατολικής Ευρώπης, επιστημονικό ίδρυμα της Ρουμανικής Ακαδημίας.

Τα έργα που δημοσίευσε είναι πάρα πολλά. Ενδεικτικά αναφέρουμε τα εξής : «Η γαλλική επίδραση στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες μέσω της νεοελληνικής», «Ο Έλληνας ποιητής Κωστής Παλαμάς», «Ο Αλέξανδρος Υψηλάντης προς τους καπεταναίους του Γαλαζίου», «Η οργάνωση και η δράση της Φιλικής στη Ρωσία πριν από την εξέγερση του 1821», κ.ά.

Καμαριανού – Τσιοράν Αριάδνη. Αδελφή του Καμαριανού Νέστορα, που αναφέραμε παραπάνω. Γεννήθηκε στην Περίσταση της Ανατ. Θράκης το 1906 και από το 1922 εγκαταστάθηκε στο Βουκουρέστι, μαζί με τον αδελφό της και είχαν μία παράλληλη πνευματική συγγραφική και επαγγελματική εξέλιξη. Από το 1935 άρχισε να δημοσιεύει ιστορικές και φιλολογικές μελέτες για το Μεταβυζαντινό και το Νεώτερο Ελληνισμό, καθώς και για τις ελληνορουμανικές σχέσεις και τις φιλολογικές αλληλοεπιδράσεις.

Καμπούρογλου Ιωάννης. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1850 και σπούδασε νομικά στην Αθήνα, τη Γαλλία και τη Γερμανία. Εξέδωσε με το Δ. Κορομηλά την «Εφημερίδα» (1873 – 1879) και κατόπιν μόνος του τη «Νέα Εφημερίδα» (1881). Έγραψε πεζά και ποιήματα, μεταξύ των οποίων : «Φαέθων», «Ακρόπολις», «Έρωτος ημέραι», «Λυρική συλλογή» κ.ά. Πέθανε το 1903.

Καμπούρογλου Χρήστος. Γεννήθηκε στη Σπάρτη Πισιδίας της Μ. Ασίας και μετά τη Μικρασιατική καταστροφή του 1922 εγκαταστάθηκε στη Νέα Ιωνία Αττικής. Ασχολήθηκε με τη ζωγραφική και την ποίηση. Εξέδωσε τη συλλογή «Των λιμανιών» (1950).

Κανέλλος Στέφανος. Γεννήθηκε στη Κωνσταντινούπολη το 1792 και σπούδασε ιατρική στη Βιέννη. Εργάστηκε στη Ρουμανία μέχρι το 1822 και μετά κατέβηκε στην επαναστατημένη Ελλάδα και αγωνίστηκε δίπλα στον Δημ. Υψηλάντη. Το 1823 συνόδευσε στην Κρήτη τον προσωρινό Αρμοστή Εμ. Τομπάζη και εκεί πέθανε, από πανούκλα που θέριζε τους κατοίκους του νησιού. Έγραψε πατριωτικά ποιήματα, όπως : «Τουρκομάχος Έλλην» και «Παιδιά Ελλήνων, τι καρτερείτε».

Καπετανάκης Δημήτριος. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1912 και ήταν γιος του Απόστολου Καπετανάκη από τη Ζαγορά του Πηλίου. Σπούδασε στην Αθήνα πολιτικές και οικονομικές επιστήμες και μετεκπαιδεύτηκε στη Χαϊδελβέργη και το Καίμπριτζ. Έγραψε στην αγγλική ποιήματα : «Εμίλ Ντίκινσον», «Λάζαρος», «Τα νησιά της Ελλάδας» και δοκίμια, για τον Ρεμπώ, τον Γκεόργκε, τον Προύστ, τον Ντοστογιέφσκι, κ.ά. Πέθανε στο Λονδίνο το 1944, από λευχαιμία.

Καραθεοδωρής. Επώνυμο οικογένειας από την Κωνσταντινούπολη, τα μέλη της οποίας διακρίθηκαν στην πολιτική και τις επιστήμες.

1) **Καραθεοδωρής Αλέξανδρος.** Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1833 και πέθανε το 1906. Ήταν γιος του Στεφάνου Καραθεοδωρή, που αναφέρεται παρακάτω. Σπούδασε νομικά στο Παρίσι και διορίστηκε υπάλληλος στο υπουργείο εξωτερικών της Τουρκίας. Μετά την Κρητική επανάσταση του 1866, τον πήρε μαζί του στην Κρήτη ο μεγάλος Βεζύρης Αλή πασάς, για να καθησυχάσει τα πνεύματα. Διορίστηκε πρεσβευτής στη Ρώμη το 1874 και το 1876 υφυπουργός των εξωτερικών. Στο συνέδριο του Βερολίνου το 1878 ήταν πρώτος πληρεξούσιος της Τουρκίας. Όταν επέστρεψε στην Κωνσταντινούπολη διορίστηκε υπουργός των εξωτερικών και το 1885 ηγεμόνας της Σάμου. Το 1896 ανέλαβε τη θέση του γενικού διοικητή Κρήτης, για λίγο διάστημα και μετά τη ανέλαβε τη θέση του αρχιμεταφραστή των ανακτόρων. Δημοσίευσε μεταφράσεις Περσών

και Αράβων ποιητών στην αρχαία ελληνική, πραγματεία για τους τύμβους του Νεμούδ Ντάγ, μετάφραση «Περί τετραπλεύρου» συγγράμματος του άραβα μαθηματικού Νασρεντίν – ελ – Τουσή κ.ά.

2) **Καραθεοδωρής Κωνσταντίνος.** Γιος του Αλέξανδρου (παραπάνω). Γεννήθηκε στο Βερολίνο το 1873 και πέθανε στο Μόναχο το 1950. Υπήρξε διαπρεπής μαθηματικός και δίδαξε σε πολλά Πανεπιστήμια της Γερμανίας. Το 1920, μετά από πρόσκληση του Ελ.Βενιζέλου, εγκαταστάθηκε στη Σμύρνη, για να οργανώσει εκεί Πανεπιστήμιο. Μετά την καταστροφή ήρθε στην Αθήνα και διορίστηκε στο Ε.Μ. Πολυτεχνείο. Το 1924 πήγε στο Μόναχο, όπου του προσφέρθηκε έδρα στο εκεί Πανεπιστήμιο και έμεινε ως το θάνατό του. Έγραψε εξήντα περίπου επιστημονικά έργα. Πολλά συγκεντρώθηκαν στο βιβλίο «Λογισμός των Μεταβολών» (1935).

3) **Καραθεοδωρής Στέφανος.** Γεννήθηκε το 1789 στο Βοσνοχώρι της Αδριανούπολης και πέθανε το 1876 στην Κωνσταντινούπολη. Σπούδασε ιατρική, μαθηματικά, φιλολογία και φιλοσοφία στην Πίζα της Ιταλίας. Μετά επέστρεψε στην Αδριανούπολη και ανέλαβε τη διεύθυνση της Ελληνικής Σχολής, ενώ παράλληλα ασκούσε και την ιατρική. Το 1825 εγκαταστάθηκε στην Πόλη και από το 1827 ως το 1861 ήταν ο προσωπικός γιατρός του Σουλτάνου, τον οποίο προέτρεψε να ιδρύσει αυτοκρατορική ιατρική σχολή. Η σχολή έγινε και ο Καραθεοδωρής διορίστηκε καθηγητής και για σαράντα περίπου χρόνια δίδασκε σ' αυτήν ζωολογία και βοτανική. Η τουρκική κυβέρνηση τον διόρισε σύμβουλο του υπουργείου Παιδείας. Από τη θέση αυτή πρόσφερε μεγάλες υπηρεσίες στο έθνος, ιδιαίτερα στη διάδοση της παιδείας. Ίδρυσε το «Φιλολογικό Σύλλογο Κωνσταντινούπολης» και έγινε ο πρώτος πρόεδρος του. Έγραψε πάρα πολλά έργα, όπως : «Ειδύλλια», «Ύμνοι», «Ο Τάφος», «Βακχικά», «Σύντομος διατριβή περί της επιστήμης του καλού», «Πραγματεία περί της πανώλους και των κατ' αυτής προφυλακτικών μέτρων», «Επίτομος βοτανική», «Περί του εν Δελφοίς ΕΙ», «Περί του Ελληνικού αλφαβήτου» κ.ά.

Καραϊσκάκη Σίτσα. Γεννήθηκε στη Σμύρνη, έζησε στη Μυτιλήνη, και δημοσίευσε έργα της στη Αλεξάνδρεια, όπως , την ποιητική συλλογή «Το ταίρι που αμάρτησε» (1925), και τη μελέτη «Ο πόλεμος εναντίον Θρησκείας και Εκκλησίας» (1935). Έγραψε, επίσης τη μυθιστορηματική βιογραφία, «Ο γιος της καλογριάς».

Καρακάσης Λαΐλιος. (1885 – 1951). Σμυρναίος λογοτέχνης και θεατρικός συγγραφέας. Έγραψε ευθυμογραφήματα σε σμυρναϊκές εφημερίδες και περιοδικά. Ίδρυσε στη Σμύρνη τον «Καλλιτεχνικό θίασο Σμύρνης» και έγραψε πολλά θεατρικά έργα, όπως : «Σμυρνέϊκος παπαγάλος», «Λεξικό», «Βαβυλωνία» κ.ά. Εξέδωσε τις ποιητικές συλλογές , «Τραγούδια που γελούν» και «Ιδιότροπα». Συγκέντρωσε λαϊκά σμυρνέϊκα τραγούδια με τη μουσική τους και τα δημοσίευσε στα «Μικρασιατικά Χρονικά»

Καρακάσης Σταύρος. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1903, αλλά έζησε πολλά χρόνια στην Αίγυπτο. Στην Ελλάδα ήρθε το 1958 και εργάστηκε στο Κέντρο Ερεύνης Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών. Έγραψε τις ποιητικές συλλογές : «Τα φώτα της πόλης», «Οραματισμοί», που εκδόθηκαν στο Κάιρο και «Τα τραγούδια του Ατμάν» και «Πρελούντια και φινάλε» που εκδόθηκαν στην Αθήνα. Σε πεζό λόγο έγραψε : «Η ζωή και το έργο του Ν. Νικολαΐδη», «Μήνυμα αγάπης από τη Γαλιλαία», «Ο Καβάφης», «Ο Μανόλης Καλομοίρης και ο Κ. Παλαμάς» κ.ά.

Καραράς Νικόλαος. Σμυρναίος λογοτέχνης. Γεννήθηκε το 1893 και μετά τη Μικρασιατική καταστροφή ήρθε στην Αθήνα. Σε εφημερίδες και περιοδικά της

Σμύρνης δημοσίευσε διηγήματα, ποιήματα, τραγούδια και μεταφράσεις αγγλικών και γαλλικών έργων. Στην Αθήνα συνεργάστηκε με τις εφημερίδες : «Θάρρος», «Προσφυγικός Κόσμος», «Νέα Σμύρνη», «Κήρυκας Νέας Σμύρνης», «Μικρασιάτικα Χρονικά» και εξέδωσε τα βιβλία : «Ο Μπουρνόβας», «Τα χωριά του Μπουρνόβα : Χατζηλάρι-Ναρλήκιοϊ-Μπουναρμάπασι- Κουκλουτζάς», «Ο Μπουτζάς», «Σεβντίκιοϊ», «Το Νυμφαίο – ένα χωριό με βυζαντινή αίγλη στην περιοχή της Σμύρνης», κ.ά. Διετέλεσε αντιπρόεδρος της Ενώσεως Σμυρναίων, πρόεδρος της Πανιωνίου Στέγης Βύρωνος και γραμματέας του λαϊκού κέντρου Βύρωνος.

Καρασούτσας Ιωάννης. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1824 Παρακολούθησε γυμνασιακές σπουδές στην Ερμούπολη και την Αθήνα. Μαθητής ακόμη παρουσίασε τις ποιητικές συλλογές, «Λύρα» (1839) και «Μούσα θηλάζουσα» (1840). Ακολούθησαν μεταφράσεις του Ουγκώ, του Ρακίνα, της Μπήτσερ Στόου και οι συλλογές : «Ποιητικόν απάνθισμα», «Βάρβητος» και «Κλεονίκη». Για βιοπορισμό δίδασκε γαλλικά, αλλά η ανέχεια και η μελαγχολία τον οδήγησαν στην αυτοκτονία το 1873.

Καρολίδης Παύλος. Γεννήθηκε στο Ανδρονίκηιο της Καππαδοκίας το 1849 και πέθανε στην Αθήνα το 1930. Παρακολούθησε εγκύκλιες σπουδές στη Μεγάλη του Γένους Σχολή στην Κωνσταντινούπολη και στην Ευαγγελική Σχολή Σμύρνης. Σπούδασε στη φιλοσοφική σχολή του πανεπιστημίου Αθηνών και μετεκπαιδεύτηκε στη Γερμανία με έξοδα του εθνικού ευεργέτη Σίνα. Δίδαξε σε σχολεία της Κωνσταντινούπολης και στην Ευαγγελική Σχολή της Σμύρνης. Το 1886 ήρθε στην Αθήνα, όπου διορίστηκε υφηγητής και το 1893, μετά το θάνατο του Κων. Παπαρρηγόπουλου, καθηγητής της γενικής ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Μετά την επανάσταση των Νεοτούρκων έγινε μέλος της τουρκικής βουλής ως βουλευτής Αϊδινίου και πίστευε, ότι ήταν δυνατόν να πραγματοποιηθεί η Μεγάλη Ιδέα με ειρηνική διείσδυση των Ελλήνων στον τουρκικό πολιτικό και κοινωνικό βίο. Η πολιτική γραμμή που ακολούθησε προκάλεσε αντιδράσεις και επικρίσεις στην Ελλάδα. Το 1915 επέστρεψε στην Αθήνα ξαναπήρε τη θέση του στο Πανεπιστήμιο. Το συγγραφικό του έργο είναι τεράστιο. Κυριότερα έργα του είναι : «Ιστορία του ΙΘ΄ αιώνας, 1814 – 1892», σε τρεις τόμους, «Σύγχρονος ιστορία των Ελλήνων και των λοιπών λαών της Ανατολής, από το 1891 μέχρι το 1921», σε επτά τόμους, «Ιστορία της Ελλάδος από της υπό των Οθωμανών αλώσεως της Κωνσταντινουπόλεως μέχρι της βασιλείας Γεωργίου του Α΄», «Παγκόσμιος Ιστορία μετά εισαγωγής εις τας ιστορικάς εν γένει μελέτας» σε τέσσερες τόμους, που καλύπτουν την προϊστορική περίοδο, κ.ά.

Καρυοφύλλης Ιωάννης. Γεννήθηκε στις Καρυές της επαρχίας Δερκών της Αν. Θράκης, από πατέρα καταγόμενον από το Καρπενήσι, το 1610 περίπου. Μαθήτευσε στην Πατριαρχική Ακαδημία της Πόλης και τελικά ανέλαβε τη διεύθυνσή της (1646 – 1665). Τιμήθηκε με πολλά αξιώματα από την Εκκλησία. Το 1676 τιμήθηκε με το αξίωμα του Μεγάλου Λογοθέτη, το οποίο κατείχε ως το 1691, οπότε καθηρέθη ως καλβινίζων. Μετά από αυτά κατέφυγε στο Βουκουρέστι όπου πέθανε το 1692. Έγραψε : «Βίοι ένδεκα νεομαρτύρων», «Εγχειρίδιον περί τινων αποριών και λύσεων ή περί εξετάσεως και επιβεβαιώσεως τινων της Εκκλησίας δογμάτων», «Εφημερίδες», (Συμβάντα από 1676 – 1689), Το μαρτύριον του νεομάρτυρος Κυπριανού» κ.ά.

Κάσδαγλης Αλέξανδρος. Συγγραφέας και μεταφραστής, εκπρόσωπος της καθαρεύουσας των Αλεξανδρινών γραμμάτων. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1853, φοίτησε μόνο ως τη Δευτέρα Γυμνασίου, αλλά παρουσίασε γραπτά του πολύ νωρίς, το 1872. Αργότερα εγκαταστάθηκε στην Αλεξάνδρεια, όπου έγραψε κυρίως

έμμετρα θεατρικά, «Πρόκρις η Ερεχθίς», «Πανδιονίδες», «Διδώ» και έμμετρες μεταφράσεις, όπως τις «Τρωάδες» του Ευριπίδη και τις «Μεταμορφώσεις του Οβιδίου. Επικρίθηκε για τη γλώσσα που χρησιμοποιούσε, γιατί «από την ξηραΐλα της γλώσσας, όλες οι σελίδες είναι μαραμένες»(Ιω. Γκίκας). Πέθανε το 1933, σταθερός στις γλωσσικές του πεποιθήσεις.

Κασιάνης Ελευθέριος. Γεννήθηκε το 1919 στην Κωνσταντινούπολη. Σπούδασε στη Μ. του Γένους Σχολή στην Πόλη και στην Πάντειο στην Αθήνα. Έμεινε στην Καλλιθέα και διετέλεσε δημοτικός σύμβουλος και πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου Καλλιθέας. Το 1963 κυκλοφόρησε τη μελέτη «Η Καλλιθέα, σελίδες από την ιστορία της».

Καστανάκης Θράσος. Γεννήθηκε το 1898 στα Ταταύλα της πόλης και νέος πήγε στο Παρίσι, όπου έζησε την υπόλοιπη ζωή του. Πέθανε εκεί το 1967. Τα πρώτα του γραπτά δημοσίευσε στο «Λόγο» της Πόλης. Ήταν το διήγημα «Φοβισμένη ψυχή» και τα ποιήματα «Οι ερημιές του Ηλιόχαρου». Στο Παρίσι συνέχισε τη συγγραφική του δραστηριότητα και έγραψε πολλά διηγήματα και μυθιστορήματα, όπως : «Η χορεύτρια Κοντεσίνα Φελιτσιτά», «Το Παρίσι της Νύχτας και του Έρωτα», «Στο χορό της Ευρώπης», τυπωμένα στο Παρίσι και «Το μαστίγιο και οι πολυέλαιοι», «Η φυλή των ανθρώπων», «Μυστήρια της Ρωμοσύνης», «Μεγάλοι Αστοί», «Ο Χατζή Μανουήλ», «Η παγίδα» κ.ά. που τυπώθηκαν στην Αθήνα. Πέθανε στο Παρίσι το 1967.

Κατσέλης Πέλος. Γεννήθηκε στο Ναζλί της Μ. Ασίας το 1907. Σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, δραματική τέχνη στη σχολή Θεάτρου και σκηνοθεσία στην Αυστρία και Γερμανία. Από το 1924 ως το 1929 εργάστηκε ως δημοσιογράφος. Μετά ασχολήθηκε με το θέατρο ως ηθοποιός και σκηνοθέτης. Διετέλεσε διευθυντής και σκηνοθέτης του Εθνικού θεάτρου, της Εθν. Λυρικής Σκηνής και ιδιωτικών θιάσων. Ίδρυσε και δική του Δραματική σχολή, το 1957. Έγραψε σε πολλές εφημερίδες και περιοδικά και κυκλοφόρησε τα βιβλία, «Οθέλλος : νόημα και χαρακτήρες» και «Γύρω από το Θέατρο». Μετέφρασε έργα του Ίψεν, του Λόρκα κ.ά. Πέθανε το 1981.

Καχραμάνος Χάρης. Γεννήθηκε στη Σπάρτη της Πισιδίας Μ. Ασίας το 1901. Σπούδασε στο λύκειο Αρώνη της Σμύρνης και μετά το 1922, που ήρθε στην Ελλάδα συμπλήρωσε τις σπουδές του στην Ανωτ. Σχολή Καλών Τεχνών.

Ασχολήθηκε με την εριολογία, τη βαφική και την ιστορία της ταπητουργίας. Έγραψε κατά καιρούς σε περιοδικά και εφημερίδες σχετικά άρθρα και μελέτες. Δημοσίευσε το βιβλίο «Η ιστορία του χαλιού» το 1969, με το οποίο καλύπτει, το άγνωστο στον τόπο μας, θέμα του χαλιού.

Καψάρης Δανιήλ. Γεννήθηκε στην Ίμβρο και έζησε στο Κάιρο, όπου το 1947 τύπωσε το βιβλίο «Νοερά φτερουγίσματα».

Καψής Παντελής. Γεννήθηκε στην Αγία Παρασκευή του Τσεσμέ της Μ. Ασίας το 1881. Νέος προσελήφθη από την «Αμάλθεια» της Σμύρνης, εξελίχθηκε σε ικανό δημοσιογράφο και σύντομα ανέλαβε τη διεύθυνση της «Αμάλθειας». Το 1940 εργάστηκε ως πολεμικός ανταποκριτής στην Αλβανία. Εξέδωσε τα βιβλία : «Η αρχοντοπούλα της Σμύρνης», «Η εσφαγμένη Παναγία», «Πελαΐσιος», «Τσεσμελής», «Πως επήγαμε στη Σμύρνη» κ.ά. Πέθανε το 1969.

Κεσίσογλου – Αγγελίδου Θάλεια. Γεννήθηκε το 1909 στην Κωνσταντινούπολη και σπούδασε στο Ζάμπειο Παρθεναγωγείο και τη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Έγραψε τις ποιητικές συλλογές, «Χαρωπές νότες» και «Μυστική Προσφορά». Επίσης ένα βιβλίο «Κάποια μιλήματα του Παλαμά στην ψυχή μου» περιλαμβάνει αλληλογραφία του Παλαμά με την ίδια.

Κεσίσογλου Κωστής. Γεννήθηκε το 1914 στο Δορύλαιο της Μ. Ασίας. Μετά το 1922 εγκαταστάθηκε με την οικογένειά του στη Νέα Ιωνία Αθηνών και όταν ενηλικιώθηκε ασχολήθηκε με το εμπόριο. Εξέδωσε τις ποιητικές συλλογές : «Τα κάλαντα του πόνου», «Θεία μηνύματα», «Ο πυρήνας», «Ο πρόδρομος» και «Το φωτόνιο». Πέθανε το 1975.

Κεφαλάς Νεκτάριος. Γεννήθηκε το 1847 στη Σηλυβρία της Ανατ. Θράκης. Το 1871 έγινε μοναχός και το 1882 γράφτηκε στη θεολογική σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Το 1894 διορίστηκε διευθυντής της Ριζαρείου σχολής. Το 1908 παραιτήθηκε και μόνασε στην Αίγινα. Πέθανε το 1920. Έγραψε τη θεολογική μελέτη «Περί της εν τω κόσμω αποκαλύψεως του Θεού» (1889).

Κολακλίδης Πέτρος. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1920. Σπούδασε στα Πανεπιστήμια Αθηνών και Παρισιού και διετέλεσε καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Έγραψε τα βιβλία : «Η λατινική γλώσσα και ο Οράτιος», «Terentiana», «Agricola», κ.ά.

Κολυβάς Ευάγγελος. Κληρικός και λόγιος. Γεννήθηκε το 1854 στην Πόλη και σπούδασε στη θεολογική Σχολή της Χάλκης. Διετέλεσε καθηγητής στη Μεγάλη του Γένους Σχολή. Έγραψε το βιβλίο «Τερψιχόρη». Πέθανε το 1904.

Κολυφέτης Αλέξανδρος. Γεννήθηκε το 1885 στο Αϊβαλί της Μ. Ασίας, και σπούδασε στη φιλοσοφική σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Διετέλεσε διευθυντής του περιοδικού των Κυδωνιών «Αιολικός Αστήρ» και το 1929 εξέδωσε το μυθιστόρημα «Χωρίς πατρίδα», όπου περιγράφει την τραγωδία των Μικρασιατών προσφύγων.

Κομνηνός Αθανάσιος Υψηλάντης. Γιατρός και ιστοριογράφος. Γεννήθηκε στις αρχές του 18^{ου} αιώνα στην Κωνσταντινούπολη και σπούδασε στην Πάντοβα της Ιταλίας. Το 1768 πήρε τον τίτλο του πρωτοσπαθάρη στο Βουκουρέστι. Έγραψε, σε δώδεκα τόμους, παγκόσμια ιστορία από την εποχή του Ιουλίου Καίσαρα, ως τις ημέρες του, με τον τίτλο «Ιστορία εκκλησιαστικών τε και πολιτικών πραγμάτων».

Κομνηνός Ιωάννης. Γεννήθηκε στη Κωνσταντινούπολη και σπούδασε ιατρική και φιλοσοφία στην Ιταλία. Άσκησε ιατρική και δίδαξε φυσικομαθηματικά στο Βουκουρέστι. Διετέλεσε μητροπολίτης Σιλιστρίας (Βουλγαρικής πόλης στις όχθες του Δούναβι) και έγραψε το «Προσκυνητάριον του Αγίου Όρους» το 1701. Πέθανε το 1709.

Κόντογλου Φώτης. Γεννήθηκε το 1896 στις Κυδωνίες (Αϊβαλί) της Μ. Ασίας και πέθανε στην Αθήνα το 1965. Ασχολήθηκε με την αγιογραφία και τη Λογοτεχνία. Το πρώτο του έργο ήταν το βιβλίο «Πέντρο Κάζας» το 1919. Ακολούθησαν τα έργα, «Βασάντα», «Ταξίδια», «Φημισμένοι άνδρες και λησμονημένοι», «Ιστορίες και περιστατικά», «Αρχαίοι άνθρωποι», «Έκφρασις», «Το Αϊβαλί, η πατρίδα μου» κ.ά. Έγραψε άρθρα σε εφημερίδες και περιοδικά.

Κοραής Αδαμάντιος. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1748 από γονείς καταγομένους από τη Χίο. Τα πρώτα γράμματα τα έμαθε στην Ευαγγελική Σχολή της Σμύρνης και από την βιβλιοθήκη του πατέρα της μητέρας του, Αδαμαντίου Ρύσιου, που ήταν πλούσια σε κλασσικά κείμενα. Ο πατέρας του Ιωάννης ήταν έμπορος και το 1771 τον έστειλε στο Άμστερνταμ της Ολλανδίας, για να αναλάβει τη διεύθυνση του τοπικού υποκαταστήματος της επιχείρησης. Ο νεαρός Κοραής, όμως, παραμέλησε το εμπόριο και επιδόθηκε στη μελέτη. Το 1778 γύρισε στη Σμύρνη. Το 1782 έφυγε για το Μονπελιέ της Γαλλίας, όπου σπούδασε ιατρική. Το 1788 εγκαταστάθηκε στο Παρίσι και για να ζήσει δίδασκε την ελληνική και μετέφραζε ιατρικά συγγράμματα. Η γαλλική επανάσταση, που έγινε τον επόμενο χρόνο, τόνωσε την πεποίθησή του, ότι ο Διαφωτισμός,

ήτοι, η παιδεία και η αυτοσυνείδηση, μπορούν να αφυπνίσουν τον ελληνισμό και να τον οδηγήσουν στην έγερση. Από το 1798 και μετά ασχολήθηκε με το σχολιασμό και έκδοση αρχαίων ελληνικών κλασικών έργων, όχι για να προβληθεί ως φιλόλογος, αλλά γιατί πίστευε, ότι το υπόδουλο έθνος είχε ανάγκη από μόρφωση για να πετύχει την απελευθέρωσή του. Παράλληλα έγραψε τα : «Πολεμιστήριο σάλπισμα», «Υπόμνημα περί της παρούσης καταστάσεως του πολιτισμού εν Ελλάδι», «Αυτοσχέδιοι στοχασμοί», «Άτακτα» κ.ά. Για το γλωσσικό ζήτημα, ο Κοραΐς ήταν κατά της καθιέρωσης της αρχαΐζουσας και υπέρ της κάθαρσης της ομιλουμένης και καλλωπισμού της με δάνεια από την αρχαία. Για την άποψή του αυτή επικρίθηκε από πολλούς καθαρευουσιάνους της εποχής του. Η ιστορία τον δέχεται ως αγνό δημοκράτη, ακέραιο άνθρωπο, και τον κατατάσσει ανάμεσα στους μεγαλύτερους πνευματικούς ηγέτες (διαφωτιστές) του νεώτερου ελληνισμού.

Κουκκίδης Κωνσταντίνος. Γεννήθηκε το 1891 στη Γέννα της Ανατ. Θράκης και σπούδασε νομικά στο Παρίσι. Έγραψε τα έργα : «Το πνεύμα του συνεργατισμού των νεωτέρων Ελλήνων και τα' Αμπελάκια», «Κόσμοι της Ανατολής», «Η άγνωστη Ελλάδα», «Το Ελληνικόν κάλλος» κ.ά.

Κουμανούδης Στέφανος. Γεννήθηκε στην Αδριανούπολη το 1818, αλλά μόλις κηρύχτηκε η Επανάσταση στην Ελλάδα, η οικογένειά του κατέφυγε στο Βελιγράδι. Έμαθε ρωσικά, γερμανικά και λατινικά. Το 1835 γραφτηκε στη φιλοσοφική σχολή του Μονάχου και συνέχισε τις σπουδές του στο Βερολίνο, τη Λειψία και το Παρίσι. Το 1851 διορίστηκε καθηγητής των λατινικών στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, όπου έμεινε για σαράντα χρόνια. Έγραψε τα έργα : «Αττικής επιγραφαί επιτύμβιοι», «Ιστορία της ρωμαϊκής γραμματολογίας», «Συναγωγή λέξεων αθησαυρίστων», κ.ά. Πέθανε το 1899.

Κουνελάκης Μιχάλης. Γεννήθηκε το 1901 στην Κωνσταντινούπολη και σπούδασε φιλολογία και σκηνοθεσία στο Βερολίνο. Στην Ελλάδα ήρθε το 1925 και δίδαξε ως καθηγητής σε Δραματικές σχολές. Έγραψε τα θεατρικά : «Η αρπαγή της Σμαράγδως», «Ενοικιάζεται», «Ερωτική καθοδήγηση», το δράμα «Τα μάγια», το μυθιστόρημα «Το παιδί της θάλασσας» κ.ά.

Κουρτίδης Αριστοτέλης. Παιδαγωγός και συγγραφέας από το Μυριόφυτο της Ανατ. Θράκης, όπου γεννήθηκε το 1858. Σπούδασε στο Πανεπιστήμιο των Αθηνών φιλολογία και συμπλήρωσε τις σπουδές του στη Γερμανία. Στην Ελλάδα εργάστηκε ως καθηγητής των παιδαγωγικών σε σχολεία θηλέων. Από το 1880 ως το 1893 ήταν αρχισυντάκτης στη «Διάπλαση των Παίδων». Έγραψε τα έργα : «Εικόνες βίου των ζώων», «Υποδείγματα διδασκαλίας της ζωολογίας», κ.ά. τις μελέτες «Ο Τολστόϊ ως παιδαγωγός», «Η γυναίκα ενώπιον του κινδύνου», «Ο φόβος παρά τοις παιδίσις» κ.ά. Επίσης έγραψε αρκετά παιδικά, όπως : «Παιδικαί σελίδες», «παιδικά διηγήματα» κ.ά. Πέθανε το 1928.

Κουχτσόγλου Γιάννης. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1910. Ήταν φιλόλογος και συγγραφέας. Διετέλεσε αρχισυντάκτης του περιοδικού «Νέα Εστία» Έγραψε τα δοκίμια, «Απλούστευση και συμπύκνωση στη φιλοσοφία», «Φυλετικότητα και εργασία». Επίσης έγραψε «Επίτομο ιστορία της Ελλάδας» και πολλά βιβλία σχετικά με την Ψυχολογία με το ψευδώνυμο Δόκτωρ Άξεελ. Έκανε και πολλές μεταφράσεις έργων ξένων λογοτεχνών.

Κρενδιρόπουλος Μίλων. Γεννήθηκε στα Βουρλά της Σμύρνης το 1864, η δε καταγωγή του ήταν από τη Ζάκυνθο. Σπούδασε ιατρική στη Γαλλία και άσκησε το επάγγελμά του στη Σμύρνη. Έκανε ταξίδια στην Αραβία, το Σουδάν και το Καμερούν. Εκεί μελέτησε πρώτος έναν πυρετό των θερμών κλιμάτων και η διεθνής ιατρική τον κατέγραψε ως «πυρετό Κρενδιρόπουλου». Εγκαταστάθηκε

τελικά στην Αλεξάνδρεια και ασχολήθηκε και με τα γράμματα. Ίδρυσε με άλλους τον Εκπαιδευτικό Όμιλο Αιγύπτου και διετέλεσε μέλος της συντακτικής επιτροπής του περιοδικού «Φάρος», όπου δημοσίευσε ποιήματά του. Εξέδωσε τα βιβλία : «Πατριωτισμός και τοπικισμός», «Η φιλία», «Το βιβλίο του έρωτα, της γυναίκας και του θανάτου». Άφησε εξήντα περίπου επιστημονικές εργασίες. Πέθανε το 1926 στην Αλεξάνδρεια.

Κυρινίτης Σεβαστός. Γεννήθηκε στην Τραπεζούντα του Πόντου το 1630 και διετέλεσε διευθυντής της πατριαρχικής σχολής Κωνσταντινουπόλεως ως το 1682. Μετά ίδρυσε δική του σχολή στην Τραπεζούντα και το 1689 ανέλαβε τη διεύθυνση της ελληνικής σχολής στο Βουκουρέστι. Έγραψε : «Εορτολόγιο» και «Δογματική διδασκαλία της αγιωτάτης ανατολικής καθολικής Εκκλησίας». Μετέφρασε έργα του Αριστοτέλη, του Ισοκράτη κ.ά. Πέθανε το 1702.

Κυριαζόπουλος Γεώργιος. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1912 και σπούδασε στη Μεγάλη του Γένους Σχολή. Το 1924 η οικογένειά του ήρθε στην Ελλάδα και εγκαταστάθηκε στη Β. Εύβοια. Φοίτησε στο μονοτάξιο Διδασκαλείο Αθηνών και από το 1930 ως το 1965 υπηρέτησε ως δάσκαλος. Εξέδωσε τα βιβλία : «Το εθνικό μας τραγούδι στη σχολική σκηνή», «Εκλογή από τα καλύτερα ξένα παραμύθια», «Εκπαιδευτικός δημοτικισμός και ορθογραφική μεταρρύθμιση» κ.ά.

Κυριακίδης Μιχαήλ. Σμυρναίος δημοσιογράφος. Γεννήθηκε το 1900, φοίτησε στην Ευαγγελική Σχολή και εργάστηκε στην εφημερίδα της Σμύρνης «Κόσμος». Αργότερα εργάστηκε σε Αθηναϊκές εφημερίδες. Έγραψε το βιβλίο «Λόγια του αέρος».

Κυριακού Κων-νος. Ηθοποιός του ελληνικού και κυρίως του ρουμανικού θεάτρου. Γνωστότερος ήταν με το ψευδώνυμο Αριστίας. Γεννήθηκε στην Πόλη το 1799 και πέθανε στο Βουκουρέστι το 1857. Μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία και πολέμησε στο Δραγατσάνι ως ιερολοχίτης. Έγραψε την τραγωδία «Αρμόδιος και Αριστογείτων» και μετέφρασε στα ρουμανικά την Ιλιάδα.

Κωνσταντινίδης Γεώργιος. Γεννήθηκε το 1852 στη Σμύρνη και σπούδασε στην Ευαγγελική Σχολή. Εγκαταστάθηκε στην Αλεξάνδρεια και κυκλοφόρησε το περιοδικό «Σεράπειον» και αργότερα «Νέον Σεράπειον», στο οποίο έγραφε κείμενα με το ψευδώνυμο Σμυρναίος. Κυκλοφόρησε την ποιητική συλλογή «Στιχουργήματα». Πέθανε στην Αλεξάνδρεια το 1922.

Κωνσταντόπουλος Νικόλαος. Γεννήθηκε το 1884 στο Σκοπό της Αν. Θράκης. Σπούδασε φιλολογία και πολιτικές επιστήμες και αναγορεύτηκε διδάκτωρ της Φιλοσοφικής σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Δίδαξε σε σχολεία της Θράκης, της Ρουμανίας και της Οδησού. Διετέλεσε νομάρχης, βουλευτής, υπουργός και αντιπρόσωπος των Ελλήνων Θρακών Ρωσίας στο συνέδριο Ειρήνης, στο Παρίσι το 1919. Ήταν ένας από τους ιδρυτές της «Εταιρείας Θρακικών Μελετών» και της «Εκπαιδευτικής Αναγέννησης», η οποία συνέβαλε στην ίδρυση της «Παντείου Ανωτάτης Σχολής Πολιτικών και Οικονομικών Επιστημών». Έγραψε πολλές μελέτες ιστορικού και φιλολογικού περιεχομένου και τα έργα : «Η αρχαία ελληνική μετρική εν τη βυζαντινή λειτουργική υμνογραφία», «Επιβαλλομένη στροφή της ελληνικής Παιδείας προς τας πηγάς και την πραγματικήν ουσίαν του ελληνοχριστιανικού πολιτισμού» κ.ά. και τα έμμετρα έργα, «Γρηγορείτες», «Νικητήρια», «Τα θρακικά Επιλήνια» κ.ά.

Λαγουδάκης Σωκράτης. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1864 και σπούδασε ιατρική στην Αθήνα και το Παρίσι. Έλαβε μέρος στους πρώτους Ολυμπιακούς αγώνες το 1896 ως μαραθωνοδρόμος. Στον ελληνο-τουρκικό πόλεμο του 1897 διηύθυνε κινητό νοσοκομείο στο μέτωπο. Στον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο

υπηρέτησε ως γιατρός στο γαλλικό στρατό. Το 1918 εγκαταστάθηκε στην Αίγυπτο, όπου ίδρυσε και διηύθυνε λεπροκομείο. Το 1934 στην προσπάθειά του να μελετήσει καλύτερα τη λέπρα, αυτοεμβολιάστηκε με αίμα λεπρού.

Στο Παρίσι εξέδιδε για πέντε χρόνια το επιστημονικό περιοδικό «Ιπποκράτης». Στην Αλεξάνδρεια κυκλοφόρησε το σατιρικό διάλογο «Οι μνηστήρες της Πηνελόπης», το μυθιστόρημα «Ο πρώτος έρωας» και τις μελέτες «Παραγωγή ζωής του αυτού είδους εκ σώματος νεκρού», «Οι ομφαλόψυχοι καλόγηροι», «Πανηγυρικός του Μεγάλου Αλεξάνδρου», «Εικοσι πέντε Μαρτίου», «Η ηθική του Χριστού» κ.ά. Πέθανε το 1944.

Λαζαρίδης Μάρκος. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1911 και νωρίς εγκαταστάθηκε με την οικογένειά του στην Καλαμάτα. Σπούδασε παιδαγωγικά και υπηρέτησε ως δάσκαλος στη Μεσσηνία, στην Αθήνα και την Αιθιοπία. Δημοσίευσε ποιήματα σε πολλά περιοδικά και εξέδωσε σε βιβλία τις συλλογές διηγημάτων «Ο Σταυρός του Νότου», «Τροπική ζάλη» και «Η γαζέλα».

Λαζάρου Ηλίας. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1912 και μετά τη μικρασιατική καταστροφή εγκαταστάθηκε με την οικογένειά του στη Σύρο. Δημοσίευσε σε τοπικές εφημερίδες άρθρα και ποιήματα και το 1954 εξέδωσε στη Σύρο την ποιητική συλλογή «Σκόρπιες φωνές» και το 1959 στην Αθήνα την, επίσης, ποιητική συλλογή «Κήπος».

Λαμπίρη-Γεωργιάδου Ηρώ. Γεννήθηκε στη Σμύρνη και στα γράμματα παρουσιάστηκε με διηγήματα μέσα από τη «Διάπλαση των Παίδων» του Γρ. Ξενόπουλου. Εξέδωσε τις συλλογές διηγημάτων, «Δύσκολες ώρες», «Ανελέτη, θαυμάσια ζωή» και «Μέρες καλοκαιριού».

Λαμπίση Έλντα. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1902 και το 1912 δημοσίευσε ποίημά της στον «Αιολικό Αστέρα». Έγραψε : «Στα χωριά του Βοσπόρου», «Πολεμικά απομνημονεύματα», «Ζωγραφιά της ψυχής μου», «Τραγικός ηρωισμός» «Αντίχτυπος», «Γύρω από μία δίκη» κ.ά.

Λαμψίδης Οδυσσεύς. Γεννήθηκε στον Πόντο το 1917 και σπούδασε στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας. Διετέλεσε διευθυντής των περιοδικών «Αρχαίον Πόντου» και «Νέον Αθήναιον», πρόεδρος της «Εταιρείας Ελληνικού Πολιτισμού» και της «Επιτροπής Ποντιακών Μελετών». Έγραψε μεταξύ άλλων : «Η ποιητή τυφλώσεως παρά Βυζαντινούς», «Η χρονογραφία του Ψελλού, πηγή της επιτομής του Ζωναρά», «Οι Έλληνες του Πόντου υπό τους Τούρκους (1461-1922)», «Η εμπορική σημασία της Ποντικής Τραπεζούντος», «Κυβομαντεία», «Πως ηλώθη η Τραπεζούσ», «Ανώνυμος λίβελλος εν Βυζαντίω» κ.ά.

Λάσκαρη Πολύμνια. Γεννήθηκε το 1884 στη Σμύρνη και δίδαξε στο Ινστιτούτο Νεοελληνικής Γλώσσας στη Σορβόνη. Έγραψε : «Αισθητική ανατροφή του παιδός», «Τα κορακίστικα του Ρίζου Νερουλού» κ.ά.

Λάσκαρης Ιωάννης ή Ιανός. Γεννήθηκε το 1445 στη Βιθυνία της Μ. Ασίας, κοντά στον ποταμό Ρύνδακο και γι' αυτό λεγόταν και Ρυνδακηνός. Μετέβη στην Ιταλία, με την προστασία του Βησσαρίωνα, σπούδασε εκεί και έγινε δάσκαλος και βιβλιοφύλακας στη Λαυρεντιανή βιβλιοθήκη της Φλωρεντίας. Δίδαξε την ελληνική στο Παρίσι, διετέλεσε πρεσβευτής του Καρόλου Λουδοβίκου ΙΒ΄ στη Βενετία, διευθυντής ελληνικού γυμνασίου και ελληνικού τυπογραφείου στη Ρώμη που ιδρύθηκαν από τον πάπα Λέοντα Ι΄. Έγραψε : «Περί κανονικού δικαίου», «Σχόλια παλαιά εις την Ομήρου Ιλιάδα», «Σχόλια παλαιά εις τας σωζόμενας τραγωδίας του Σοφοκλέους», «Πορφυρίου φιλοσόφου ομηρικά ζητήματα», «Περί του εν Οδυσσειά των νυμφών άντρου» κ.ά. Πέθανε το 1535.

Λαυριώτης Αλέξανδρος. Γεννήθηκε στην Αδριανούπολη το 1840 και ακολούθησε το μοναχικό βίο στον Άθωνα. Κατά κόσμον λεγόταν Ευμορφόπουλος.

Σπούδασε στη Μεγάλη του Γένους Σχολή και στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Ήταν ένας από τους κυριότερους ερευνητές των αρχείων των μονών του Αγίου Όρους και δημοσίευσε κείμενά του στα «Βυζαντινά Χρονικά» της Πετρούπολης και το «Νεολόγο» της Πόλης. Έγραψε τη μελέτη «Η εν Άθω ιερά μονή Μεγίστης Λαύρας». Πέθανε το 1907.

Λαυριώτης Ευθύμιος. Γεννήθηκε στην Τραπεζούντα το 18^ο αιώνα και ήταν μακεδονικής καταγωγής. Έγραψε έμμετρη «Ιστορία της Λαύρας».

Λεβίδης Αναστάσιος. Εκπαιδευτικός και λόγιος. Διετέλεσε διευθυντής της ιερατικής σχολής του Τιμίου Προδρόμου της Καππαδοκίας. Το 1885 τύπωσε την «Ιστορία της Καππαδοκίας» και το 1889 τη μελέτη «Αι εν Μονολίθις μοναί της Καππαδοκίας». Πέθανε το 1918 τυφλός στην Κωνσταντινούπολη, αφήνοντας ανέκδοτους δύο τόμους της «Ιστορίας της Καππαδοκίας».

Λεβίδης Κωνσταντίνος. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1790 και πέθανε στην Αθήνα το 1868. Υπήρξε μέλος της Φιλικής Εταιρείας και σαν ιερολοχίτης πολέμησε στο Δραγατσάνι. Σπούδασε ιστορία και φιλολογία στη Βιέννη. Το 1836 εξέδιδε την εφημερίδα «Ελπίς» στην Αθήνα με την οποία κατέκρινε το καθεστώς της Αντιβασιλείας των Βαυαρών. Έγραψε πολλά ιστορικά έργα, όπως : «Ιστορία του Οθωμανικού κράτους», «Ιστορία της Φιλικής Εταιρείας», «Ολίγα δια την Ελλάδα και τον τέως βασιλέα Όθωνα» (1863), «Η κυβέρνηση και η διοίκηση της Ελλάδος από το 1833 υπό αυτόπτου μάρτυρος»

Λεοντιάς Σαπφώ. Φιλολογικό ψευδώνυμο της ποιήτριας Σαπφούς Κληρίδη. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1832 και πέθανε το 1900. Απόκτησε φιλολογική μόρφωση κοντά στον Λεόντιο Κληρίδη, μαθητή του Θεόφιλου Καΐρη. Έκανε λογοτεχνική απόδοση των «Περσών» του Αισχύλου και μετέφρασε την τραγωδία «Εσθήρ» του Ρακίνα. Δημοσίευσε πολλές εργασίες της στην «Εφημερίδα των Κυριών» της Καλ. Παρρέν και στο «Εθνικόν Ημερολόγιον» του Βρετού.

Λευκοπαρίδης Ξενοφών. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1898 και σπούδασε νομικά στην Αθήνα. Διετέλεσε Α΄ γραμματέας της μικτής επιτροπής ανταλλαγής ελληνοτουρκικών πληθυσμών (1924-1929), διευθυντής του περιοδικού «Ελληνοτουρκική Επιθεώρησης» (1939-1941), διευθυντής προγράμματος του Ε.Ι.Ρ. κ.ά. Έγραψε : «Επίσκοπος και Σία», «Ο Γιασουμής», «Νιάτα», «Αλεξάνδρου Παπαναστασίου μελέτες, λόγοι, άρθρα», «Αρχείον στρατηγού Δαγκλή» κ.ά.

Λιβαδηγός Ανδρέας. Έζησε το 14^ο αιώνα στην Τραπεζούντα. Τιμήθηκε με διάφορα αξιώματα από την εκκλησία της Τραπεζούντας και έγραψε τα έργα : «Περιήγησις από Κωνσταντινουπόλεως εις Αίγυπτον, Παλαιστίνην και Τραπεζούντα», «Ομολογία Πίστεως», δύο ποιήματα για τη Θεοτόκο και ένα εγκώμιο για τον άγιο Φωκά.

Λουλούδης Μιχαήλ. Καταγόταν από την Έφεσο και έζησε μεταξύ 12^{ου} και 13^{ου} αιώνα. Όταν καταλήφθηκε η Έφεσος από τους Τούρκους το 1304 κατέφυγε στην Κρήτη, όπου χειροτονήθηκε ιερέας. Έγραψε κώδικες, που βρίσκονται σήμερα σε βιβλιοθήκες του Παρισιού, της Βιέννης και του Βρετανικού Μουσείου. Έγραψε και ποιήματα.

Λουντέμης Μενέλαος. Φιλολογικό ψευδώνυμο του Δημήτρη Βαλασιάδη. Γεννήθηκε το 1912 στην Κωνσταντινούπολη και πέθανε στην Αθήνα το 1977. Συμμετείχε στην Εθνική Αντίσταση κατά των ιταλικών και γερμανικών δυνάμεων κατοχής και για την αντίθεσή του στην επέμβαση των Βρετανών και Αμερικανών στα εσωτερικά της Ελλάδας διώχτηκε και πέρασε το διάστημα από το 1948 ως το 1956 στην εξορία. Μετά κατέφυγε στη Ρουμανία, όπου έζησε ως το 1975 που γύρισε στην Ελλάδα. Έγραψε πάρα πολλά έργα, όπως :

«Τα πλοία δεν άραξαν», «Περιμένοντας το ουράνιο τόξο», «Έκσταση», «Καληνύχτα ζωή», «Ένα παιδί μετράει τ' άστρα», «Οι κεραυνοί ξεσπούν», «Οδός Αβύσσου αριθμός 0», «Το ρολόι του κόσμου χτυπάει μεσάνυχτα» κ.ά.

Λώτος Δημήτριος. Μουσικός και λόγιος, από τη Σμύρνη (1734 – 1811). Σώζονται μερικές επιστολές του προς τον Αδαμάντιο Κοραή και δέκα μουσικά χειρόγραφα του.

Μαγγανάρης Απόστολος. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1904 και φοίτησε στην Ευαγγελική Σχολή Σμύρνης και νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Κείμενά του δημοσιεύτηκαν σε εφημερίδες και περιοδικά της Σμύρνης, της Αθήνας και της Κωνσταντινούπολης. Έγραψε τις συλλογές ποιημάτων : «Στα δεσμά του στίχου», «Το ταξίδι», «Στον πρώτο σταθμό», «Ο άλλος δρόμος» κ.ά. και πολλά θεατρικά, όπως, «Τα μαύρα πουλιά», «Ο Ηρόστρατος», «Η ρουκέττα», «Πιπεριά», «Η Αθήνα γελά», «Κορόιδο Μουσολίνι» κ.ά.

Μακρίδης Θεόδωρος. Αρχαιολόγος και συγγραφέας. Γεννήθηκε στην Πόλη και πέθανε στην Αθήνα το 1940. Διετέλεσε διευθυντής του αρχαιολογικού μουσείου Κωνσταντινούπολης και του μουσείου Μπενάκη στην Αθήνα. Έκανε ανασκαφές στην Πάφο, Τύρο, Κολοφώνα, Καισάρεια, Θεσσαλονίκη, Θάσο και σε πολλές άλλες περιοχές. Έγραψε πολλές μελέτες για αρχαιολογικά θέματα που δημοσιεύτηκαν σε εφημερίδες και περιοδικά της εποχής.

Μαλοβρούβα – Σικιαρίδη Ισαβέλλα. Γεννήθηκε στη Μερσίνη της Μ. Ασίας και εγκαταστάθηκε στην Αθήνα μετά το 1922. Ασχολήθηκε με τη ζωγραφική και τη λογοτεχνία. Έγραψε τα βιβλία «Κύκλοι» (ποιήματα 1968), «Διηγήματα» (1970) και το περιοδικό «Σμύρνα».

Μαμάκης Αχιλλεύς. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1906. Μετά από μικρή παραμονή στο Παρίσι (1910 – 1916) εγκαταστάθηκε στην Αθήνα και από το 1923 ασχολήθηκε με τη δημοσιογραφία. Συνεργάστηκε με πολλές εφημερίδες και το Ε.Ι.Ρ. Έγραψε διάφορα ιστορικά έργα, όπως : «Οι ήρωες του 21» κ.ά.

Μαμμέλης Απόστολος. Γεννήθηκε στη Σιγή της Προύσας το 1876 και μεγάλωσε στην Κωνσταντινούπολη. Σπούδασε ιατρική στην Ευρώπη (Βερολίνο, Βιέννη) και διακρίθηκε ως στομαχολόγος. Το 1914 έχασε το φως του. Ποιήματα έγραφε από πολύ νέος. Το 1924 τύπωσε το πρώτο του βιβλίο, «Από τα σκότη στο φως». Ακολούθησαν, «Θαλασσινά», «Σκοποί», «Σταθμοί», «Πνοή και Τέχνη» και «Πέρα από τα' ανθρώπινα». Μαζί με την τύφλωση τον χτύπησε και η προσφυγιά και πέθανε στην Αθήνα το 1935.

Μανές Ρίζος Ιωάννης. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη και σπούδασε Ιατρική στην Πάντοβα της Ιταλίας. Άσκησε το επάγγελμά του στην Πόλη. Έγραψε τη συλλογή ποιημάτων «Στοιχειομαχία» και την «Επιτομή Χρονολογίας». Πέθανε το 1788.

Μανολάκης Ιωάννης. Λόγιος του 18^{ου} αιώνα από την Κωνσταντινούπολη. Επιμελήθηκε το 1748 την έκδοση του έργου του Σμυρναίου Αδαμαντίου Ρύσιου, πάππου από τη μητέρα του Αδαμ. Κοραή. Ο Ρύσιος πέθανε το 1747 και το έργο του κυκλοφόρησε με τον τίτλο : «Λατίνων θρησκείας έλεγχος 36 και τις ο έκαστος λόγος».

Μαξίμου Πηνελόπη. Γεννήθηκε το 1904 στο Αϊβαλί της Μ. Ασίας και σπούδασε στο Αρσάκειο και το Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών. Παρακολούθησε μαθήματα στη Σορβόνη και συνεργάστηκε με εφημερίδες και περιοδικά της Ελλάδας και του εξωτερικού. Συνεργάστηκε, επίσης, με τους ραδιοφωνικούς σταθμούς της Αθήνας, της Βιέννης και του Μπρέμεν. Έγραψε πολλά βιβλία για παιδιά, όπως : «Τα Χριστούγεννα του αλήτη», «Παιδικό θέατρο», «Η Ζαχαρούλα στην Αθήνα», «Αγιοβασιλιάτικο παραμύθι», «Μέγας Αλέξανδρος», κ.ά.

Μάρβα Λουκία. Γεννήθηκε στην Ίμβρο το 1899 και το όνομά της ήταν Μαρία Ρουβά. Σε μικρή ηλικία βρέθηκε με τους γονείς της στην Αίγυπτο, και το 1913 κυκλοφόρησε το περιοδικό «Αβέρωφ». Αργότερα έγραψε τις συλλογές διηγημάτων «Ωρες που φτάνουν», «Η ζωή που δεν ζήσαμε», «Μόνος» τη νουβέλλα «Η Λένα ξέρει ν' αγαπά», τα μυθιστορήματα «Μια φωνή απ' τα χαλάσματα», «Η πορεία με το συνάνθρωπο», τα μονόπρακτα δράματα «Ασυγχώρητη» και «Όταν πολεμούν» και τη συλλογή χρονογραφημάτων «Λόγια του κόσμου». Είχε συνεργαστεί με εφημερίδες και περιοδικά της Αιγύπτου.

Μαρσέλος Αθανάσιος. Εκπαιδευτικός, συγγραφέας και εκδότης. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1889, εγκαταστάθηκε στην Αίγυπτο και δίδαξε σε πρότυπο σχολείο τη δημοτική. Συνάντησε, όμως, την αντίδραση των καθαρηνουσιάνων και παραιτήθηκε από το επάγγελμα του εκπαιδευτικού. Ίδρυσε εκδοτικό οίκο και βιβλιοπωλείο στη Αλεξάνδρεια, έγραψε τη μελέτη «Συνεργασία σπιτιού και σχολείου», πολλά σχολικά βιβλία και τη μετάφραση της Ιστορίας της νεωτέρας φιλοσοφίας» του Α. Μπένν. Πέθανε το 1953.

Ματθαίος εκ Γανοχώρων. (Τα Γανόχωρα ήταν χωριά στις θρακικές ακτές στην Προποντίδα). Ο Ματθαίος ήταν ιερομόναχος και έζησε το 18^ο αιώνα. Έγραψε το «Εγχειρίδιον περί συντάξεως των οκτώ του λόγου μερών» και τα «Επιγράμματα εις Όρμον σωτήριον Βασιλείου του Ποστελνίκου». Δίδαξε σε σχολεία της Σηλυβρίας και του Βουκουρεστίου.

Ματσάκης Θέμης. Γεννήθηκε στα Μύρα της Λυκίας (Μ. Ασία) και το 1904 εγκαταστάθηκε στην Αίγυπτο. Έζησε στην Αλεξάνδρεια, το Κάιρο, το Πορτ Σάιτ και συνεργάστηκε με τοπικές εφημερίδες και περιοδικά. Έγραψε το 1961 το βιβλίο «Το δίλημμα του Αιγυπτιώτου Ελληνισμού». Το 1965 εγκαταστάθηκε στη Αθήνα.

Μαυρίδης Αριστείδης. Γεννήθηκε το 1909 στην Κωνσταντινούπολη και σπούδασε στη σχολή Γλωσσών και Εμπορίου. Σε μικρή ηλικία τύπωσε τις ποιητικές συλλογές «Χαρές και λύπες» και «Χιονισμένα Καλοκαίρια». Δημοσίευσε ποιήματα και διηγήματα σε περιοδικά της Πόλης και της Αθήνας. Από το 1929 ασχολήθηκε με τις εκδόσεις και έχει στο ενεργητικό του πάνω από επτακόσιους τόμους, λογοτεχνικών και ιστορικών κειμένων. Το 1930 εξέδωσε το περιοδικό «Πνοή» και το 1931 το «Λόγο». Από το 1943 και κάθε χρόνο εξέδιδε τη «Φιλολογική Πρωτοχρονιά» με λογοτεχνικά, ιστορικά και λαογραφικά κείμενα, γραμμένα από τους κορυφαίους της πνευματικής μας ζωής.

Μαυροκορδάτος Αλέξανδρος. (1636 – 1708) Γιατρός και λόγιος από την Κωνσταντινούπολη, επιλεγόμενος «ο εξ απορρήτων». Σπούδασε ιατρική και φιλοσοφία στην Ιταλία και όταν γύρισε στην Πόλη διορίστηκε σχολάρχης της Πατριαρχικής σχολής. Διετέλεσε, επίσης, μεγάλος διερμηνέας της Πύλης, και μεγάλος λογοθέτης του πατριαρχείου. Εκτός από μία μελέτη για την κυκλοφορία του αίματος έγραψε και φιλολογικές και φιλοσοφικές μελέτες, όπως «Ρητορική», Γραμματική», «Φροντίσματα», «Υπομνήματα εις Αριστοτέλην» κ.ά.

Μαυροκορδάτος Νικόλαος. Γιος του Αλεξάνδρου Μαυροκορδάτου του «εξ απορρήτων». Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1670 και διαδέχτηκε τον πατέρα του στο αξίωμα του μεγάλου διερμηνέα. Το 1709 διορίστηκε ηγεμόνας της Μολδαβίας και το 1716 της Βλαχίας. Έγραψε πολλά έργα, μεταξύ των οποίων : «Φιλοθέου Πάρεργα», «Περί των καθηκόντων», «Διάλογος περί ψυχής», «Ευχή εωθινή και εσπερινή» κ.ά. Πέθανε το 1730.

Μαυρόπουλος Δημήτριος. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη και αφού τελείωσε το Γυμνάσιο έγινε ιεροψάλτης. Μετά τη μικρασιατική καταστροφή ήρθε στην Ελλάδα και συνέχισε ως ιεροψάλτης στο Αίγιο. Έγραψε : «Νέα

Μέθοδος της εκκλησιαστικής βυζαντινής μουσικής», «Η Μέλισσα» και ανθολογία κλασικών μουσικών έργων.

Μαυροφρύδης Δημήτριος. Καταγόταν από την Καπαδοκία και σπούδασε στη Σμύρνη και την Αθήνα. Το 1861 διορίστηκε καθηγητής φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Έγραψε : «Μνημεία της Ελληνικής γλώσσης», «Δοκίμιον ιστορίας της Ελληνικής γλώσσης», και «Περί της ελεγειακής ποιήσεως των αρχαίων Ελλήνων». Πέθανε το 1866 σε ηλικία τριάντα οκτώ χρόνων.

Μεταξόπουλος Παρθένιος. Λόγιος ιερομόναχος του 18^{ου} αιώνα από την Τραπεζούντα. Έγραψε το «Ιστορικόν της πόλεως Τραπεζούντος και των βασιλέων αυτής από 718 μέχρι της αλώσεως».

Μήλας Σπύρος. Γεννήθηκε στο Μπουρνόβα της Σμύρνης το 1917 και μετά το 1922 εγκαταστάθηκε στη Νέα Ιωνία Αθηνών. Με δυσκολία τελείωσε την Γ΄ δημοτικού σε νυχτερινό σχολείο. Το 1940 πολέμησε στην Αλβανία και μετά στην Εθνική Αντίσταση. Το 1943 συνελήφθη από τους Γερμανούς και καταδικάστηκε σε θάνατο. Δραπέτευσε την παραμονή της εκτέλεσής του. Στα Δεκεμβριανά του 1944 συλλαμβάνεται και καταδικάζεται σε ισόβια κάθειρξη. Μένει για είκοσι χρόνια στη φυλακή και το 1967 φυλακίστηκε ξανά ως το 1970. Εργάστηκε ως ιδιωτικός υπάλληλος και από το 1981 ως δημοσιογράφος.

Αν και αυτοδίδακτος εξέδωσε είκοσι πέντε βιβλία και αναφέρονται σε όλα σχεδόν τα είδη του Λόγου (ποίηση, μυθιστόρημα, διήγημα, θέατρο). Μερικά από αυτά είναι : «Ύμνος στην ειρήνη», «Φωνές πίσω απ' τα σίδερα», «Πριν από τις παπαρούνες» κ.ά. ποιήματα, και «Ξεριζωμός», «Τα παιδιά της ανάγκης» μυθιστορήματα, τα θεατρικά «Ηρωδιάς και Πρόδρομος», «Εκδίκηση», «Ηλέκτρα Αποστόλου», το χρονικό «Όμηροι της χούντας», η μελέτη «Ο Σοσιαλιστικός ρεαλισμός και η σχέση του με τη στράτευση στην τέχνη». Μεταφράστηκε σε διάφορες ευρωπαϊκές γλώσσες και πήρε τιμητικές διακρίσεις.

Μηλιώρης Νίκος. Γεννήθηκε στα Βουρλά της Σμύρνης το 1896. Σπούδασε στην Ευαγγελική Σχολή της Σμύρνης και εργάστηκε ως γραμματέας στην Αναξαγόρειο Σχολή των Βουρλών και αργότερα ως λογιστής σε διάφορες εμπορικές επιχειρήσεις. Λίγο πριν τη Μικρασιατική καταστροφή ήρθε στην Αθήνα και εισήχθη στη στρατιωτική σχολή Επιμελητείας και Διαχείρισης. Αποφοίτησε το 1922 και υπηρέτησε ως το 1952, οπότε αποστρατεύτηκε με το βαθμό του Συνταγματάρχη. Έγραψε πάρα πολλά έργα που αναφέρονται στη Μικρά Ασία και τον πολιτισμό της, όπως : «Βουρλά και Βουρλιώτες», «Ο Παλαμάς και οι πρόσφυγες», «Σύμμικτα Ιστορικά και Λαογραφικά των Βουρλών» «Το κύλισμα», «Οι κρυπτοχριστιανοί», «Η πνευματική εισφορά των Μικρασιατών», «Μικρασιατικές επιφυλλίδες», «Μικρασιατικές Σπουδές» κ.ά. Πρωτοστάτησε στην ίδρυση συλλόγων που είχαν στόχο τη διάσωση της εθνικής κληρονομιάς του Μικρασιατικού πολιτισμού (Σύλλογος Βουρλιωτών, Σύλλογος Φίλων Βυζαντινής Μουσικής, Ιωνικός Σύνδεσμος, Εστία Ν. Σμύρνης κ.λ.π.). Για το τεράστιο έργο του η Πολιτεία τον τίμησε με πολλά βραβεία, παράσημα και διακρίσεις. Πέθανε το 1983.

Μιμίκος Κλέαρχος. Γεννήθηκε το 1913 στο νησάκι Πασσαλιμάνι της Προποντίδας και μετά το 1922 κατέφυγε στο Αίγιο, όπου τελείωσε το Γυμνάσιο. Εκεί δημοσίευσε ποιήματα σε τοπικές εφημερίδες. Αργότερα ήρθε στην Αθήνα και το 1940 εξέδωσε το περιοδικό «Πειραϊκά Γράμματα». Συνεργάστηκε με πολλές αθηναϊκές εφημερίδες και το Ε.Ι.Ρ. Έγραψε την ποιητική συλλογή «Από τη ζωή του νησιού», τη μελέτη «Λάμπρος Πορφύρας», βιογραφία του Αποστόλου Παύλου κ.ά..

Μιμόπουλος Νικόλαος. Γεννήθηκε στην Οινόη του Πόντου το 1890. Σπούδασε στη Σαμψούντα, στο γυμνάσιο της οποίας δίδαξε. Δημοσίευσε πεζά και ποιήματα σε έντυπα του Πόντου και της Πόλης. Το 1912 μετανάστευσε στις ΗΠΑ. Το 1921 τύπωσε στη Ν. Υόρκη την ποιητική συλλογή «Οιωνοί» και εισέπραξε ευνοϊκές κριτικές. Πέθανε το 1961.

Μισαηλίδης Κώστας. Γεννήθηκε στη Νικομήδεια της Μ. Ασίας και πέθανε στην Αθήνα το 1926. Έγραψε χρονογραφήματα στην εφημερίδα «Ημερησία» της Σμύρνης με το ψευδώνυμο «Λαϊκός» και στην Αθήνα εργάστηκε ως συντάκτης στον «Εθνικό Κήρυκα» και σε άλλες εφημερίδες. Κυκλοφόρησε τις ποιητικές συλλογές «Λυρικά ποιήσεις» και «Κυπάρισσος» και βιβλία στη γαλλική, όπως, «Η καταστροφή», όπου περιγράφει τη μικρασιατική εκστρατεία και καταστροφή.

Μισιρλόγλου Αναστάσιος. Καταγόταν από την Προποντίδα, γεννημένος το 1888. Σπούδασε ιατρική στην Αθήνα και τη Γαλλία. Διετέλεσε διευθυντής χειρουργικής κλινικής της Πόλης και όταν ήρθε στην Ελλάδα εγκαταστάθηκε στη Θεσσαλονίκη και εργάστηκε στο ρωσικό νοσοκομείο. Διετέλεσε, επίσης, βουλευτής και υπουργός Κοινωνικής Πρόνοιας το 1925. Το 1942 έγινε τακτικός καθηγητής χειρουργικής στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Έγραψε τις ποιητικές συλλογές : «Πόθοι και δάκρυα» και «Φθινοπωρινές μελαγχολίες». Άλλες εργασίες του τυπώθηκαν σε εφημερίδες και περιοδικά. Πέθανε το 1961.

Μιχαηλίδης-Νουάρος Γεώργιος. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1909 και διετέλεσε καθηγητής του αστικού δικαίου των Πανεπιστημίων Θεσσαλονίκης και Αθηνών. Έγραψε «Το ηθικόν δικαίωμα του πνευματικού δημιουργού», «Περί της αδελφοποιίας εν τη αρχαία Ελλάδι και τω Βυζαντίω» κ.ά.

Μιχάλαρος Δημήτριος. Γεννήθηκε το 1900 στα Αλάτσατα (στη χερσόνησο της Ερυθραίας) της Μ. Ασίας. Σε ηλικία δώδεκα ετών μετανάστευσε στις ΗΠΑ. Εγκαταστάθηκε στο Σικάγο και εξέδιδε το αγγλόφωνο περιοδικό του Ελληνισμού της Αμερικής «Athene». Έγραψε τέσσερις ποιητικές συλλογές στα αγγλικά, «Τα Σοννέτα του Μετανάστη», «Πρωταγόρας», «Ο θρύλος της Αμερικής» και «Ο Μινωικός». Πέθανε το 1967.

Μιχελάκης Εμμανουήλ. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1914 και διετέλεσε υφηγητής στη νομική σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Έγραψε : «Η θεωρία του Αριστοτέλους περί των πρακτικών αρχών» κ.ά.

Μοάτσου-Βάρναλη Δώρα. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1895. Η καταγωγή της ήταν από την Κρήτη. Σπούδασε στη Ζάππειο σχολή της Πόλης και γαλλική φιλολογία στη Σορβόνη. Το 1927 κυκλοφόρησε την πρώτη της ποιητική συλλογή με τον τίτλο «Στίχοι». Το 1938 άλλη με τον τίτλο «In Memoriam» και το 1954 τη συλλογή «Καημοί κι αγάπες». Έγραψε ακόμη «Τραγούδια για παιδιά» και ένα έμμετρο θεατρικό «Κάτω από το λιοντάρι της Βενετίας». Το 1962 ξανατύπωσε όλα της τα ποιήματα μαζί με καινούρια σε ένα τόμο με τον τίτλο «Ποιήματα».

Μουσαίος Πλάτων. Γεννήθηκε στη Σμύρνη, καταγόμενος από τη Μάκρη της Λυκίας. Το 1930 αποφοίτησε από το Κολλέγιο Αθηνών και συνέχισε τις σπουδές του στο Παρίσι. Το 1946 τύπωσε την ποιητική συλλογή «Με την καρδιά στο χώμα», εμπνευσμένη από το έπος της Αλβανίας. Ακολούθησαν : «Χρονικό του θεάτρου Τέχνης», «Το πρόβλημα του θεάτρου πρόζας», «Το σατιρικό Λεξικό» και πολλές μεταφράσεις ξένων θεατρικών έργων.

Μπεκές Όμηρος. Γεννήθηκε το 1886 στην Κωνσταντινούπολη και φοίτησε στο εκεί γαλλικό γυμνάσιο και ελληνικό λύκειο. Δίδαξε ως καθηγητής στην Καβάλα, στην Πόλη και στην Αθήνα. Στην Πόλη διηύθυνε με τον Γ. Χαλκούση

το δικό του περιοδικό ο «Λόγος» από το 1818 ως το 1922. Έγραψε τις ποιητικές συλλογές : «Ρίμες και ρυθμοί», «Βιβλίο Α΄.», «Δον Κιχώτης» και «Το τραγούδι του Μεγαλέξαντρου».

Μπενάκης Νικόλαος. Γεννήθηκε το 1860 στη Σμύρνη και σπούδασε ιατρική στη Γαλλία. Μετά τις σπουδές του εγκαταστάθηκε στη πατρίδα του. Έγραψε «Περί της λατρείας του Ασκληπιού κατά την αρχαιότητα», «Περί αισθήσεως των χρωμάτων παρά τοις αρχαίοις», «Περί της δι' υπνωτισμού θεραπείας εις τα Ασκληπεία», «Περί της ιατρικής παρ' Ομήρω», «Ο ιωνικός πολιτισμός και τα Ομηρικά έπη», «Η προϊστορική εποχή εν Ελλάδι» κ.ά. Μετά το 1922 έμεινε στα Χανιά. Το 1937 ήρθε στην Αθήνα, όπου πέθανε μετά από τρία χρόνια.

Μυλωνάς Γεώργιος. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1898 και σπούδασε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και στο Johns Hopkins University των ΗΠΑ. Διετέλεσε διδάκτωρ και των δύο Πανεπιστημίων και καθηγητής των Πανεπιστημίων Σικάγου, Ουάσιγκτων και Ιλινόις. Έκανε ανασκαφές στην Όλυνθο, στον Πολύγυρο, Αγ. Κοσμά, Ελευσίνα, Μυκήνες. Έγραψε : «Η νεολιθική εποχή εν Ελλάδι», «Νεολιθικός συνοικισμός Ολύθνου», «Προϊστορική Ελευσίς», «Τα τείχη και αι πύλαι των Μυκηνών» κ.ά.

Μυράτ Μήτσος. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1878 και σπούδασε φιλολογία και θεατρική τέχνη στο Παρίσι. Ως ηθοποιός παρουσιάστηκε στη σκηνή το 1901. Ως συγγραφέας έγραψε τα βιβλία : «Η ζωή μου», «Ο Μυράτ κι εγώ», «Ελεν». Υπήρξε συνεργάτης της Μαρίκας Κοτοπούλη στο θέατρο και πρωταγωνίστησε σε πολλά έργα. Πέθανε το 1964.

Νίκβας Ντόλης. Φιλολογικό ψευδώνυμο του λογοτέχνη Αποστ. Βασιλειάδη. Γεννήθηκε στη Μάκρη της Μ. Ασίας το 1903 και σπούδασε στη Σμύρνη, στην Αθήνα και τη Γερμανία. Έγραψε νέος ακόμη στα περιοδικά της Σμύρνης «Τέχνη» και «Νέα Ζωή». Έγραψε διηγήματα, μυθιστορήματα και θεατρικά έργα. Μερικά από τα έργα του : «Γαζίες», «Παλιές Αγάπες», «Ανθρώπινες μαριονέτες», «Φιλημένη» και τα θεατρικά, «Δημοσιογράφος Βεργής», «Διαζύγιο», «Μαριονέτες» κ.ά. Πέθανε νέος το 1936.

Νικολαΐδης Κλεάνθης. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1858. Σπούδασε νομικά στην Αθήνα και στη Γερμανία. Διετέλεσε καθηγητής της ελληνικής φιλολογίας στη Βιέννη. Έγραψε : «Μακεδονία» στα γαλλικά και τα γερμανικά, «Ιστορία του Ελληνοτουρκικού πολέμου», «Ιστορία των Βαλκανικών πολέμων», «Ιστορία του Ελληνισμού από των αρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερα».

Νικολαΐδης Λουκάς. (1866-1912). Σμυρναίος λογοτέχνης. Έγραψε την ποιητική συλλογή «Στόνοι και Δάκρυα» και τα θεατρικά «Μαύρος» και «Η τιμή της κόρης».

Νικολαΐδης Σταύρος. Γεννήθηκε το 1893 στη Νικόπολη του Πόντου και σπούδασε στη θεολογική Σχολή της Χάλκης και νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Δίδαξε, ως καθηγητής μέσης εκπαίδευσης, στον Πόντο και στην Αθήνα. Εξελέγη βουλευτής και διετέλεσε υπουργός. Υπήρξε μέλος της Επιτροπής Ποντιακών Μελετών και της Εστίας Θεολόγων Χάλκης. Έγραψε τα βιβλία : «Πίστις και ζωή», «Αγάπη και ζωή», «Ο Ναζωραίος», «Ελενόποντος – Ηράκλεια Πόντου», «Ο Παύλος» κ.ά.

Ξενάκης-Κωνσταντινίδης Κώστας. Γεννήθηκε στη Νικομήδεια της Μ. Ασίας το 1881. Εξέδωσε τις ποιητικές συλλογές : «Στο διάβα της ζωής», «Πυρσοί και Θύρσοι» και «Ο εφτάδιπλος αυλός». Πέθανε στην Αθήνα το 1946.

Ξενίτας Ξένος. Γεννήθηκε το 1895 στην Αμισό του Πόντου. Το πραγματικό του όνομα ήταν Ξενοφών Άκογλου. Ήρθε στην Ελλάδα το 1905 και στην κατάλληλη ηλικία κατετάγη στο στρατό. Υπηρέτησε ως βαθμοφόρος ως το 1944. Έγραψε : «Λαογραφικά Κοτυώρων», «Το θαύμα της Αλβανίας από τη σκοπιά

της ΙΙΙ μεραρχίας», «Ακρίτας», «Από τη ζωή της ταβέρνας» και πολλά άρθρα σε ποντιακά περιοδικά. Πέθανε στην Αθήνα το 1961.

Ξενόπουλος Γρηγόριος. Ο Ξενόπουλος είχε πατέρα ζακυνθινό και μεγάλωσε στη Ζάκυνθο και αργότερα εγκαταστάθηκε στη Αθήνα. Επειδή, όμως, γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη και η μητέρα του ήταν φαναριώτισσα, νομίζω, ότι δικαιούται μία θέση ανάμεσα στους Μικρασιάτες λογοτέχνες. Γεννήθηκε το 1867 και σε ηλικία 16 ετών ήρθε μόνιμα στην Αθήνα. Σπούδασε φυσικομαθηματικά, αλλά νωρίς τον τράβηξε η λογοτεχνία. Συνεργάστηκε με πολλές εφημερίδες και περιοδικά της Αθήνας, ως αρχισυντάκτης ή διευθυντής και δημοσίευσε πλήθος από άρθρα, χρονογραφήματα, σχόλια, κριτικές, διηγήματα, μυθιστορήματα, δράματα κ.λ.π. Τιμήθηκε με πολλές διακρίσεις και το 1931 εκλέχτηκε τακτικό μέλος της Ακαδημίας Αθηνών. Τα έργα του είναι πάρα πολλά. Ενδεικτικά αναφέρουμε μερικά : «Έρωσ εσταυρωμένος», «Κόκκινος βράχος», «Λάουρα», «Αναδυομένη», «Πλούσιοι και φτωχοί» κ.ά. Από τα θεατρικά μερικά είναι : «Ψυχοπατέρας», «Το μυστικό της κοντέσσας Βαλέραινας», «Στέλλα Βιολάντη», «Ποπολάρως» και πολλά άλλα. Πέθανε το 1951.

Ξένος Στέφανος. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1821. Ο πατέρας του ήταν από την Πάτμο και η μητέρα του από τη Σμύρνη. Σπούδασε στην Ευαγγελική Σχολή της Σμύρνης και εισήχθη στη Σχολή Ευελπίδων στην Αίγινα. Έγινε αξιωματικός, αλλά γρήγορα εγκατέλειψε το επάγγελμα. Ταξίδεψε σε πολλές πόλεις της Ευρώπης και το 1847 βρέθηκε στο Λονδίνο. Εκεί άλλαξε πολλά επαγγέλματα, ώσπου κατέληξε εφοπλιστής. Ίδρυσε την «Ελληνική και Ανατολική Ατμοπλοϊκή Εταιρεία» με 25 ιδιόκτητα πλοία. Παρά τις πολλές ασχολίες που είχε εύρισκε χρόνο να ασχολείται με τη συγγραφή, κυρίως μυθιστορημάτων. Το 1849 εξέδωσε το τρίτομο μυθιστόρημα «Ο Διάβολος εν Τουρκία». Το 1851 εξέδωσε το μυθιστόρημα «Ηρωίς της Ελληνικής Επανάστασεως». Και τα δύο γνώρισαν μεγάλη επιτυχία και επανειλημμένες εκδόσεις. Έγραψε και άλλα έργα στην αγγλική γλώσσα και για μια πενταετία το περιοδικό «Βρετανικός Αστήρ», με το οποίο άσκησε άγρια πολεμική κατά του Όθωνος. Έγραψε και θεατρικά έργα όπως : «Εις τις και μία τις». Δώρισε στο ελληνικό κράτος πολλούς πίνακες, που απετέλεσαν τη βάση της εθνικής Πινακοθήκης.

Το 1877 γύρισε στην Αθήνα. Συν τω χρόνω έχασε τα πλούτη του και πέθανε σε ένα φτωχικό σπιτάκι κάτω από την Ακρόπολη το 1894. Τρεις μόνο γείτονες παρακολούθησαν την κηδεία του.

Ευραφιάδης Νικόλαος. Γεννήθηκε στο Αϊβαλί της Μ. Ασίας και έγραψε την κωμωδία «Το κανόνι των φοιτητών», που παίχτηκε στο Αϊβαλί το 1888.

Ορφανίδης Απόστολος. Γιατρός από τη Σμύρνη. Γεννήθηκε το 1890 και διετέλεσε πολλές φορές βουλευτής και υπουργός το 1924-25. Συνέβαλε στην ίδρυση του Προσφυγικού Νοσοκομείου (σημερινό Ιπποκράτειο Νοσοκομείο Αθηνών) το 1922. Έγραψε «Στοιχεία δια την ιστορίαν της Σμύρνης» και επιστημονικές μελέτες της ειδικότητάς του.

Ορφανίδης Θεόδωρος. Γεννήθηκε το 1817 στη Σμύρνη και το 1835 εγκαταστάθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε βοτανολογία στο Παρίσι και το 1849 διορίστηκε καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, όπου δίδαξε για τριάντα χρόνια. Στα γράμματα εμφανίστηκε με σατιρικούς στίχους στην εφημερίδα «Μένιππος». Έγραψε τα ποιητικά έργα : «Ο άπατρις», «Πόλις των Αθηνών», «Τίρι – λίρι», «Χίος δούλη», «Ο πύργος της πέτρας» κ.ά. Μετά το θάνατό του το 1886 τυπώθηκαν και τα εξής : «Ο άγιος Μηνάς» και «Ιώττας».

Παλαιολόγος Γρηγόριος. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη στα τέλη του 18^{ου} αιώνα. Σπούδασε στην Σχολή του Πατριαρχείου στην Πόλη και γεωπονία

στην Ευρώπη. Το 1829 διορίστηκε από τον Καποδίστρια διευθυντής των εθνικών κτημάτων και του πρότυπου αγροκτηπίου Τίρυνθας. Έγραψε : «Επιστολάριον, ήτοι υποδείγματα διαφόρων επιστολών», «Ο θάνατος του Δημοσθένους», «Δοκίμιον περί των τουρκικών ηθών του 19^{ου} αιώνας», «Ο Ζωγράφος» < «Ο Πολυπαθής».

Παλαιολόγος Παύλος. Γεννήθηκε το 1915 στην Κωνσταντινούπολη και σπούδασε νομικά στην Αθήνα και δημοσιογραφία στη Σορβόννη. Εργάστηκε σε πολλές εφημερίδες και από το 1936 κατείχε τη χρονογραφική στήλη στην αθηναϊκή εφημερίδα «ΒΗΜΑ». Έγραψε θεατρικά έργα : «Η Τρίτη Πράξη», «Ο κόσμος που έρχεται», «Μη μετράς τα χρόνια σου» και τα βιβλία : «Πρώτες πεννιές», «Εφημερίδες», «Στο περιθώριο της ζωής», «Αν κυβερνούσαν οι γυναίκες», «Ους ο Θεός συνέξευξε», «Τα εν οίκω», «Ο κόσμος στα σβέλλα» κ.ά.

Παπαδημητρίου Έλλη. Γεννήθηκε το 1906 στη Σμύρνη και σπούδασε γεωπονία στην Αθήνα. Έγραψε : «Απόκριση», «Οκτώ τετράδια ποιήματα», «Το βουνό», «Ακούμε τη φωνή σου Πατρίδα», το θεατρικό «Ανατολή» κ.ά.

Παπαδόπουλος Α.Ιωάννης. Γεννήθηκε στα τέλη του 19^{ου} αιώνα στη Μάδυτο της Ανατ. Θράκης. Διετέλεσε καθηγητής στο Αρσάκειο Αθηνών, και μετά το 1926 έγινε κληρικός και διηύθυνε τη θεολογική σχολή της Αλεξανδρείας. Δίδαξε και στην Ελληνική Ορθόδοξη Σχολή της Βοστώνης των ΗΠΑ. Έγραψε άρθρα, μελέτες και πραγματείες για θρησκευτικά, κοινωνικά, παιδαγωγικά κ.ά. θέματα και τα βιβλία «Δογματική και «Ποιμαντική». Πέθανε στην Αθήνα το 1970.

Παπαδόπουλος Ιωάννης ή Τζαννής. Βυζαντινολόγος (1875 – 1957) από την Κωνσταντινούπολη. Σπούδασε στη Μεγάλη του Γένους Σχολή, στην οποία δίδαξε αργότερα. Έκανε φιλολογικές σπουδές στη Σορβόννη και ήταν ο τελευταίος πρόεδρος του «Ελληνικού Φιλολογικού Συλλόγου Κων-λεως». Το 1926 εκλέχτηκε καθηγητής της μεσαιωνικής ελληνικής φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Έγραψε : «Αι Βλαχέρναι», «Γρηγορίου Χιονιάδου του Αστρονόμου επιστολαί» κ.ά.

Παπαδόπουλος Κάρπος. Γεννήθηκε στην Αίνο της Αν. Θράκης και μικρός πήγε στην Οδησό. Εκεί χειροτονήθηκε διάκος και ασχολήθηκε και με το εμπόριο. Μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία και το 1821 κατέβηκε στην Πελοπόννησο συγκρότησε μικρό σώμα πολεμιστών και έλαβε μέρος στον αγώνα. Το 1824 που δημιουργήθηκε τακτικός στρατός κατετάγη σ' αυτόν και έφτασε στο βαθμό του συνταγματάρχη. Οι συναγωνιστές του τον έλεγαν Διάκο και ο Μακρυγιάννης τον έλεγε Άγιο Κάρπο. Έγραψε έργα ιστορικά, όπως, «Ανασκευή των εις την ιστορίαν των Αθηνών αναφερομένων περί του στρατηγού Οδυσσέως Ανδρούτσου του ελληνικού τακτικού και του συνταγματάρχου Καρόλου Φαβιέρου», «Πρόδρομος του απανθίσματος του ελληνικού Αγώνος», «Τα κατά Γ. Βαρνακιώτην και ανάκτησις του Μεσολογγίου». Πέθανε το 1866 στο Μεσολόγγι.

Παπαδόπουλος Χρήστος. (1835 – 1906). Γεννήθηκε στην Αδριανούπολη και σπούδασε στην Αθήνα και τη Γερμανία. Δίδαξε στο γυμνάσιο της πατρίδας του και στη Σχολή της Χάλκης. Μετά το 1881 δίδαξε στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Έγραψε : «Στοιχεία λογικής» και «Φιλοσοφική ηθική».

Παπαδοπούλου Αλεξάνδρα. (1867 – 1906). Γεννήθηκε και πέθανε στην Κωνσταντινούπολη. Εργάστηκε σαν δασκάλα στην Κων-λη, το Βουκουρέστι και τη Θεσσαλονίκη. Δημοσίευσε διηγήματά της στις εφημερίδες της Πόλης «Πρόοδος», «Ταχυδρόμος», «Νέα εφημερίδα» και στα περιοδικά της Αθήνας, «Παναθηναία», «Εθνική Αγωγή», και «Ημερολόγιον» του Σκόκου. Ήταν συντάκτρια μαζί με το Ι. Γρυπάρη στη «Φιλολογική Ηχώ» της Πόλης. Έγραψε στη δημοτική : «Ημερολόγιο της δεσποινίδος Λεσβίου», «Δεσμίες διηγημάτων», «Περιπέτεια μιας διδασκαλίσσης», «Το μοναστήρι» κ.ά.

Παπακωνσταντίνου Κ. Δημήτριος. Γεννήθηκε το 1918 στην Πόλη και σπούδασε στη Μεγάλη του Γένους Σχολή και φιλολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Δίδαξε σε όλα σχεδόν τα γυμνάσια της Πόλης, στη Μεγ. του Γένους Σχολή, το Ζάππειο Παρθεναγωγείο και στη θεολογική Σχολή της Χάλκης. Έγραψε δύο ποιητικές συλλογές, «Εκ Βαθέων» και «Το Ρήγμα».

Παπαπερικλής Νίκος. Γεννήθηκε στην Πάνορμο, πόλη στα ασιατικά παράλια της Προποντίδας, το 1908. Εργάστηκε ως χρονογράφος σε αθηναϊκές εφημερίδες και έγραψε τα πεζογραφήματα : «Γλυκοχαράζει», «Γκιαούρ», «Επί γης ειρήνη» και σε συνεργασία με τον Ας. Γιαλαμά τα σατιρικά κείμενα «Η εποχή μας».

Παπαρρηγόπουλος Κων/νος. (1815-1891) Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη. Ο πατέρας του ήταν τραπεζίτης στην Πόλη και καταγόταν από τη Βυτίνα της Αρκαδίας. Όταν εξερράγη η ελληνική επανάσταση το 1821 οι τούρκοι σκότωσαν τον πατέρα του και ο ίδιος με τη μητέρα του και τον αδελφό του Πέτρο πήγε στην Οδησό. Το 1830 με την οικογένειά του ήρθε στην Ελλάδα και φοίτησε στο Κεντρικό Σχολείο της Αίγινας. Συνέχισε τις σπουδές του στη Γαλλία και στη Γερμανία. Μετά τις σπουδές του γύρισε στην Ελλάδα και διορίστηκε στο υπουργείο Δικαιοσύνης, αλλά απολύθηκε το 1845 ως «ετερόχθων». (Δεν σεβάστηκαν τον απαγχονισθέντα πατέρα του). Αργότερα αναγνωρίστηκε η ελληνική ιθαγένειά του και διορίστηκε καθηγητής σε γυμνάσιο της Αθήνας. Το 1851 διορίστηκε έκτακτος και το 1855 τακτικός καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Τα πρώτα ιστορικά έργα του είναι : «Το τελευταίον έτος της ελληνικής ελευθερίας» και «Περί της αρχής και διαμορφώσεως των φυλών του αρχαίου ελληνικού έθνους». Από το 1860 ως το 1872 κυκλοφόρησε διαδοχικά τους πέντε τόμους της «Ιστορίας του Ελληνικού Έθνους». Το 1877 κυκλοφόρησε ο «Επίλογος της ιστορίας του ελληνικού έθνους», μία σύνοψη των προηγούμενων.

Με τα έργα αυτά ο Παπαρρηγόπουλος αναδείχτηκε ως ένας από τους μεγαλύτερους ιστορικούς της Ελλάδας. Παρουσίασε την αδιάσπαστη ενότητα της ελληνικής φυλής ανά τους αιώνες και κατέρριψε την θεωρία του Φαλμεράυερ.

Παπαχριστοδούλου Πολύδωρος. Γεννήθηκε το 1883 στις Σαράντα Εκκλησίες της Ανατ. Θράκης. Δίδαξε ως φιλόλογος σε διάφορες σχολές, μεταξύ των οποίων η σχολή Ευελπίδων και η σχολή Ναυτικών Δοκίμων. Έγραψε : «Θρακικές ηθογραφίες», «Τουρκεμένη», «Πασχαλιά και Χριστούγεννα στη Θράκη», «Χαμένοι κόσμοι», «Περασμένα στη Θράκη», κ.ά. Διετέλεσε πρόεδρος της «Εταιρείας Θρακικών Μελετών», από το 1938, ως το θάνατό του το 1968.

Παραδείσης Αλέξανδρος. Γεννήθηκε το 1899 στη Σμύρνη. Εργάστηκε ως συντάκτης στην εφημερίδα «Έθνος» και σε άλλες εφημερίδες της Αθήνας. Έγραψε τα μυθιστορήματα «Βασίλισσες και αρχόντισσες» και «Πρίγκιπες και τυχοδιώκτες». Δημοσίευσε διηγήματα και κείμενα ιστορικού περιεχομένου, κυρίως βυζαντινής υποθέσεως, σε περιοδικά ποικίλης ύλης.

Παρασκευάς Λαμιανός. Καταγόταν από τη Σινώπη της Μ. Ασίας και έζησε τον 17^ο αιώνα. Σπούδασε ιατρική και φιλοσοφία στη Γερμανία και μετά πήγε στη Ρωσία όπου ο Μέγας Πέτρος τον διόρισε γιατρό στο ναυτικό νοσοκομείο της Κρονστάνδης (ρωσικό νησί στο Φινλανδικό κόλπο). Έγραψε τα έργα : «Ακαδημαϊκαί Μελέται περί της ανθρωπίνης γνώσεως μεθοδικώς γεγραμμέναι», «Πραγματεία μεθοδική περί της ελευθερίας του συλλογίζεσθαι, θέλειν κ.τ.λ.», «Περί των αρχών των νομίμων ή δικαιωμάτων της φύσεως», «Περί κόσμου και υπάρξεως Θεού», «Πάρεργα ιατρικά» κ.ά.

Παράσχος Αθανάσιος. Γεννήθηκε το 1906 στις Κυδωνίες της Μ. Ασίας και εργάστηκε ως δημοσιογράφος. Από το 1926 ως το 1930 εξέδιδε τις εφημερίδες «Ανατολή» και «Νεολόγος» στην Κωνσταντινούπολη. Το 1945 ίδρυσε στην

Αθήνα την εφημερίδα «Εθνικός Κήρυξ» και για λίγα χρόνια ήταν εκδότης του περιοδικού «Διάπλασις των Παιδών» και της εβδομαδιαίας εφημερίδας «Εμπρός». Από το 1938 ως το 1941 ήταν Δήμαρχος της Νέας Ιωνίας.

Παράσχος Κώστας. Αδελφός του Αθ. Παράσχου και συνδιευθυντής στην εφημερίδα «Εθνικός Κήρυξ». Γεννήθηκε και αυτός στις Κυδωνίες (Αϊβαλί) της Μ. Ασίας. Έγραψε τα βιβλία : «Γαλήνη» ποιήματα, «Φτερουγίσματα» και «Ψηλά στις κορφές» νουβέλες και «Ο Θανασός» παιδικό μυθιστόρημα κ.ά.

Παραφεντίδου Αλεξάνδρα. Νήπιο την έφεραν από τη Μ. Ασία το 1922 οι γονείς της και εγκαταστάθηκαν στη Θεσσαλονίκη. Η Αλεξάνδρα, καθώς μεγάλωνε, σπούδασε στη γαλλική σχολή «Καλαμαρί», μετά στη νομική σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και στη σχολή Ξεναγών του Ε.Ο.Τ. Ασχολήθηκε με τη λογοτεχνία και έκανε ραδιοφωνικές εκπομπές, με πνευματικό κοινωνικό και τουριστικό περιεχόμενο. Έγραψε τα έργα : «Ελληνίδες στους αγώνες για τη λευτεριά», «Εμείς και η μοίρα μας», «Ήλιοι της νύχτας», «Δώρα ντ' Ιστρια», «Φωτεινά διαλείμματα» κ.ά.

Παρθένης-Μιλάνος Δημήτρης. Δημοσιογράφος και λογοτέχνης από τη Σμύρνη Εργάστηκε στις εφημερίδες «Πρωΐα», «Βραδυνή» και «Προσφυγικός Κόσμος». Δημοσίευσε ποιήματα με το ψευδώνυμο Μήτηρος Παρθένης και χιουμοριστικά κείμενα με το ψευδώνυμο Άκρος-Άωτος. Πέθανε το 1943.

Πελεκανίδης Στυλιανός. Γεννήθηκε το 1909 στην Κωνσταντινούπολη και σπούδασε στη θεολογική Σχολή της Χάλκης και στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου του Βερολίνου. Ασχολήθηκε με τη Βυζαντινή αρχαιολογία και τη συντήρηση τοιχογραφιών. Από το 1943 ως το 1962 διετέλεσε έφορος αρχαιοτήτων και έκανε πολλές ανασκαφές και αναστηλώσεις βυζαντινών ναών. Δημοσίευσε πολλές μελέτες σε επιστημονικά περιοδικά και κυκλοφόρησε σε βιβλία τα έργα : «Παλαιοχριστιανικά μνημεία Μακεδονίας, Αχειροποίητος μονή Λατόμου», «Βυζαντινά και μεταβυζαντινά Μνημεία της Πρέσπας» κ.ά.

Πελεκίδης Ευστράτιος. Γεννήθηκε στο Δικελί (ή Δικελή) της Μ. Ασίας (απέναντι από τη Λέσβο) και σπούδασε αρχαιολογία στην Αθήνα και τη Γερμανία. Μετά υπηρέτησε ως καθηγητής στο γυμνάσιο Μυτιλήνης, στην Ευαγγελική Σχολή Σμύρνης και στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Έκανε ανασκαφές και δημοσίευσε μελέτες αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, όπως : «Ανασκαφαί Παλαιού Φαλήρου», «Ο τύπος της Αθηνάς των Μεδίκων», «Περί της ανασκαφής των Βραστινών Καλυβιών» κ.ά. Εξέδωσε και το έργο «Από την πολιτεία και την κοινωνία της αρχαίας Θεσσαλονίκης». Πέθανε το 1958.

Πετράκη-Επιφανίου Στέλλα. Σμυρναία λογοτέχνης και λαογράφος. Έγραψε : «Νησιώτικη ζωή», «Γυρισμός του Άρχοντα», «Δύο εποχές Σμύρνη – Κρήτη» και «Λαογραφικά της Σμύρνης», «Γλώσσα της Σμύρνης» κ.ά.

Πικρός Πέτρος. Φιλολογικό ψευδώνυμο του Π. Γεναρόπουλου. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1896 και σπούδασε ιατρική στη Γαλλία και τη Γερμανία. Το 1920 εγκαταστάθηκε στην Αθήνα και ασχολήθηκε με τη δημοσιογραφία και τη λογοτεχνία. Έγραψε παιδικά διηγήματα, όπως : «Ο πιτσιρίκος και η παρέα του», «Τα παραμύθια της Φροσούλας», «Πετάει – πετάει ο άνθρωπος». Άλλα έργα του είναι : «Χαμένα κορμιά», «Σα θα γίνουμε άνθρωποι», «Τουμπεκί», «Ο άνθρωπος που έχασε τον εαυτό του», «Ασπασία η εταίρα που κυβέρνησε την Ελλάδα» κ.ά. Πέθανε το 1957.

Πιττακής Στύλων. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1860 και ασχολήθηκε με τη λογοτεχνία. Δημοσίευσε εργασίες του στα έντυπα της Σμύρνης «Αμάλθεια», «Κόσμος» και «Νεότης». Έγραψε τα θεατρικά : «Ικανοκρατία», «Φλορεστάν» και «Πατρίς και Έρως». Πέθανε το 1945.

Πλακωτάρη Αλεξάνδρα. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1907 και σπούδασε στις φιλοσοφικές σχολές των Πανεπιστημίων Βερολίνου και Παρισιού. Το πατρικό της όνομα ήταν Παναγιωτίδου και το 1927 παντρεύτηκε στην Αθήνα το ζωγράφο Κώστα Πλακωτάρη. Άρθρα της και μελέτες για την ποίηση και το θέατρο δημοσιεύτηκαν σε διάφορα φιλολογικά περιοδικά. Εξέδωσε τις συλλογές «Λυρισμοί» το 1939 και «Λυρισμοί» Β΄ το 1949, «Περιστέρια στη Δύση», «Εσίγησε ο αυλός», «Μεσολόγγι», «Πηνελόπη», κ.ά.

Πλανούδης Μάξιμος. Γεννήθηκε στη Νικομήδεια (1260-1310) και πριν γίνει μοναχός λεγόταν Μανουήλ. Έζησε στην Πόλη και στάλθηκε από τον Ανδρόνικο Β΄ ως πρεσβευτής στη Βενετία. Θεωρείται ως ένας από τους Βυζαντινούς προδρόμους της Αναγέννησης. Έγραψε πολλά έργα, όπως : «Ανθολογία διαφόρων επιγραφών», «Βίος του Αισώπου», «Περί συντάξεως», «Σχόλια εις Θεόκριτον και Ερμολόγιον», «Περί αληθείας» κ.ά. Μετέφρασε από τα λατινικά τα «Γνωμικά» του Κάτωνα, τις «Μεταμορφώσεις» του Οβιδίου κ.ά.

Ποιητίδης Κορνήλιος. Γεννήθηκε το 1911 στην Κωνσταντινούπολη και εργάστηκε σε πολλές αθηναϊκές εφημερίδες. Διετέλεσε αρχισυντάκτης στο «Εθνος». Έγραψε : «Η Ρόδος ελεύθερη» (1945).

Πολιτάρχης Μ. Γεώργιος. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1910 και μικρός ήλθε στην Ελλάδα και εγκαταστάθηκε στον Πειραιά. Δημοσίευσε διηγήματα, μυθιστορήματα και λίγα ποιήματα σε εφημερίδες και περιοδικά και εξέδωσε σε βιβλία τα έργα : «Ο καθένας γράφει την ιστορία του», «Νέος Βέρθερος», «Όταν θα ρηθ το καλοκαίρι», «Στον απέραντο κόσμο», «Κοιλάδα του Ήλιου», «Βράχος της Σιωπής», κ.ά.

Πρασίνου Ζιζέλ. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1920 από μητέρα ιταλίδα και δύο χρόνων πήγε στο Παρίσι με την οικογένειά της. Παντρεύτηκε τον αλεξανδρινό Π. Φρυδά και μετέφρασαν μαζί στα γαλλικά έργα του Ν. Καζαντζάκη. Η ίδια κυκλοφόρησε το 1935 την πρώτη ποιητική της συλλογή «Η αρθρική ακρίδα» και ακολούθησαν από τότε δέκα επτά τόμοι ποιημάτων, διηγημάτων και μυθιστορημάτων.

Προκοπίου Σωκράτης. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1883 και πέθανε στην Αθήνα το 1957. Νέος ταξίδεψε σε χώρες της Αφρικής και της Ασίας και έγραψε τις εντυπώσεις του στην εφημερίδα της Σμύρνης «Αμάλθεια». Αργότερα τις εξέδωσε σε βιβλία, όπως : «Εις τα βασίλεια του Μενελίκ», «Έλλην εις τα άδυτα του Ισλάμ», «Οι Αλαουίται», «Στα προπύλαια του Παραδείσου» κ.ά. Επίσης έγραψε βιβλία, στο περιεχόμενο των οποίων κυρίαρχη θέση έχει η Σμύρνη. Μερικά απ' αυτά είναι : «Σεργιάνι στην παλιά Σμύρνη», «Προσφυγικοί περίπατοι», «Αναζητώντας τη Σμύρνη μας», «Σαν ψέματα και σαν αλήθεια» κ.ά.

Ραγκαβής Αλέξανδρος Ρίζος. Γιος του Ιακώβου, γεννήθηκε στην Κων/λη το 1809 και πέθανε στην Αθήνα το 1892. Διετέλεσε καθηγητής της αρχαιολογίας, ανώτερος κρατικός υπάλληλος, πρεσβευτής σε πολλές πρωτεύουσες, υπουργός των Εξωτερικών και συγγραφέας μυθιστορημάτων, ποιημάτων, επιστημονικών μελετών και απομνημονευμάτων.

Σπούδασε στη Στρατιωτική Σχολή του Μονάχου και με το βαθμό του ανθυπολοχαγού κατετάγη στον ελληνικό στρατό, αλλά γρήγορα παραιτήθηκε για να εργαστεί ως πολιτικός υπάλληλος. Ως σύμβουλος του υπουργείου Παιδείας (1832) κατάρτισε το σχέδιο οργανισμού του Πανεπιστημίου, της μέσης εκπαίδευσης και τον κανονισμό της Αρχαιολογίας. Το 1842 μετατέθηκε στο υπουργείο Εσωτερικών και συνέταξε τον οργανισμό της Εθνοφυλακής. Το 1844 απολύθηκε από την υπηρεσία ως ετερόχθων. Αλλά τον Αύγουστο του 1844 διορίστηκε καθηγητής αρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο και από τη θέση αυτή

έκανε ανασκαφές στο Ηραίο του Άργους. Το Φεβρουάριο του 1856 διορίστηκε υπουργός των Εξωτερικών και διαπραγματεύτηκε με τον Ευαγ. Ζάππα την ίδρυση του Ζαππείου και με το Σ. Σίνα την ανέγερση του Αστεροσκοπείου, της Ακαδημίας Αθηνών, του Δημοτικού Βρεφοκομείου, του Δημοτικού Νοσοκομείου και του Αρχαιολογικού Μουσείου. Τον Ιούλιο του 1874 διορίστηκε πρεσβευτής στο Βερολίνο και από τη θέση αυτή το 1877 μαζί με το Θ. Δεληγιάννη αντιπροσώπευσε την Ελλάδα στο συνέδριο που έγινε εκεί, για το τέλος του Ρωσοτουρκικού πολέμου. Τον Ιούνιο του 1887 ανακλήθηκε και πήρε τη σύνταξή του.

Έγραψε πολλά έργα, όπως: Αρχαιολογικά «Ελληνικές αρχαιότητες», «Λεξικό της ελληνικής αρχαιολογίας», δράματα, «Τριάκοντα τύραννοι», «Φροσύνη» κ.ά. κωμωδίες, «Του Κουτρούλη ο γάμος», διηγήματα, «Λεϊλά», «Ο Αυθέντης του Μωρέως», μεταφράσεις αρχαίων κ.λ.π. Μετά το θάνατό του δημοσιεύτηκαν τα Απομνημονεύματά του. (Α΄ τομος το 1894, Β΄ το 1895, Γ΄ και Δ΄ το 1940).

Ραγκαβής Ιάκωβος Ρίζος. (1770 – 1855). Πατέρας του αναφερομένου παραπάνω Αλεξάνδρου. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη και έμεινε πολύ στη Βλαχία κοντά στο θείο του Αλ. Σούτσο. Εκεί έγινε Μέγας Ποστέλνικος Βλαχίας και μυήθηκε στη Φιλ. Εταιρεία. Μετά την έκρηξη της επανάστασης του 1821 διασώθηκε με την οικογένειά του στην Οδησό. Αργότερα κατέβηκε στη ελεύθερη πλέον Ελλάδα. Ασχολούμενος πάντα με τα γράμματα, μετέφρασε την «Αινειάδα» του Βιργίλιου και την «Ανδρομάχη» του Ρακίνα. Το 1854 εξέδωσε σε τρεις τόμους το έργο «Ελληνικά», στο οποίο κάνει ιστορική και γεωγραφική περιγραφή, από τους αρχαίους χρόνους μέχρι τις ημέρες του, των χωρών που νόμιζε, ότι θα αποτελούσαν στο μέλλον το ελεύθερο κράτος.

Ραλλίδης Οδυσσεύς. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1873 και σπούδασε ιατρική στην Αθήνα και στην Ευρώπη. Άσκησε το επάγγελμά του στην Πόλη και στον «Ευαγγελισμό» της Αθήνας. Πέθανε το 1941 και άφησε τα βιβλία «Βαλκανική Ιλαροτραγωδία» και «Στον Τίγρη και τον Ευφράτη ποταμό».

Ραφόπουλος Ξενοφών. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1824 και σε μικρή ηλικία εξέδιδε το περιοδικό «Οι Τρεις Χάριτες». Έγραψε τα ειδύλλια, «Αρετή και Μόσχος», σε στίχους και «Αι χελιδόνες» και το μυθιστόρημα «Φρικτόν λάθος». Πέθανε το 1851.

Ρίζος-Νερούλος Ιάκωβος. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1778. Έζησε κοντά στον ηγεμόνα της Μολδαβίας ως μέγας ποστέλνικος (κάτι σαν υπουργός των εξωτερικών). Όταν κηρύχτηκε η ελληνική επανάσταση αναγκάστηκε να φύγει στην Ελβετία. Κατέβηκε στην Ελλάδα με τον Καποδίστρια και ανέλαβε για λίγο διάστημα δημόσιο αξίωμα. Μετά το θάνατο του Καποδίστρια έγινε διαδοχικά σύμβουλος Επικρατείας, υπουργός Εξωτερικών, Παιδείας και Δικαιοσύνης. Επί της υπουργίας του ιδρύθηκε το Πανεπιστήμιο Αθηνών. Έγραψε τις τραγωδίες «Ασπασία» και «Πολυξένη», την έμμετρη σατιρική αφήγηση «Κούρκας αρπαγή» και την κωμωδία «Κορακιστικά» με την οποία σατιρίζει τις γλωσσικές αντιλήψεις του Κοραή. Έγραψε και μερικά λυρικά ποιήματα. Πέθανε στην Κωνσταντινούπολη το 1850.

Ροδοκανάκης-Σουλιώτης Πλάτων. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1883 και ήταν γιος του Παναγιώτη Σουλιώτη και της Δέσποινας Ροδοκανάκη. Εισήχθη στη Θεολογική Σχολή της Χάλκης, την οποία εγκατέλειψε νωρίς. Επανήλθε στη Σμύρνη, όπου εργάστηκε ως δημοσιογράφος με το ψευδώνυμο «Συρανώ». Ήρθε αργότερα στην Αθήνα και έγραφε χρονογραφήματα στην «Ακρόπολη» και την «Εστία». Έγραψε τα βιβλία «Ντε Προφούντις», «Το φλογισμένο ράσο», «Το βυσσινί τριαντάφυλλο», «Τα Βυζαντινά Πολύπτυχα» και το θετρικό «Ο Άγιος

Δημήτριος». Μετά το θάνατό του το 1919 κυκλοφόρησε το ανέκδοτο έργο του «Η Βασίλισσα και οι Βυζαντινά Αρχόντισσαι».

Ρύσιος Αδαμάντιος. Γεννήθηκε στο Ρύσιο (Αρετζού) της Βιθυνίας, της Μ. Ασίας και σπούδασε στην Πατριαρχική Σχολή της Πόλης, όπου αργότερα δίδαξε και έγινε και διευθυντής της από το 1702 ως το 1704. Μετά πήγε στη Σμύρνη, νυμφεύτηκε και έμεινε μόνιμα εκεί. Έκανε τέσσερις κόρες και μία από αυτές, η Θωμαΐς, ήταν η μητέρα του Αδαμαντίου Κοραή. Έγραψε το έργο «Ναυτική λιτή, εσπερινή και εωθινή», που εκδόθηκε στη Βενετία το 1738 και το έργο «Λατίνων θρησκείας έλεγχοι 36 και τις ο έκαστος λόγος», που εκδόθηκε το 1748, ένα χρόνο μετά το θάνατό του, στο Άμστερνταμ, από τον Ι. Μανολάκη.

Ρωνάς Σωκράτης. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1893 και ήταν σατιρικός συγγραφέας και ζωγράφος. Έγραψε πολλές επιθεωρήσεις που ανεβάστηκαν με πολλή επιτυχία στα θέατρα της Σμύρνης. Έγραψε, επίσης, ποιήματα και συμυρναϊκές ηθογραφίες, όπως : Το «Αλάνι», «Γκιαούρ Σμύρνη» και «Σμυρνέικες Ηθογραφίες». Πέθανε το 1969.

Σαβράμης Ευάγγελος. Γεννήθηκε στα Αλάτσατα της Μ. Ασίας το 1909 και πέθανε στην Αθήνα το 1936. Ήρθε στην Ελλάδα το 1922, σπούδασε στη φιλολογική σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και υπηρέτησε, ως καθηγητής Μέσης Εκπαίδευσης, στην Ήπειρο. Ασχολήθηκε πολύ με την έρευνα εγγράφων των βιβλιοθηκών Εθνικής και Βουλής και παρουσίασε μεγάλο επιστημονικό συγγραφικό έργο, όπως : «Ο Διαμάντης Ρύσιος. Συμβολή εις την περί Ευαγγελικής Σχολής της Σμύρνης ιστορίαν», «Ιστορικόν σημείωμα περί της εν Κυζίκω Σχολής», «Συμβολαί εις την εκκλησιαστικήν ιστορίαν των Ιωαννίνων», «Κώδιξ του Μητροπολίτου Ηρακλείας Ιγνατίου», «Ζαγορικά θέματα περί προικός» κ.ά.

Σαλτέλης Νικόλαος. (1810-1849). Γεννήθηκε στις Κυδωνίες (Αϊβαλί) και σπούδασε ιατρική στο Παρίσι και άσκησε το επάγγελμά του στη Σμύρνη. Έγραψε το ελεγειακό ποίημα «Κυδωνιάτης» και μετέφρασε το «Βέρθερο» του Γκαίτε.

Σαματούρας Γεώργιος. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1912. Φοίτησε σε σχολεία της Πόλης και σε μικρή ηλικία ήρθε στην Αθήνα και παρακολούθησε νυχτερινά μαθήματα στην Εμπορική Σχολή. Έγραφε διηγήματα και ποιήματα και εξέδωσε το βιβλίο «Ψαράδες της Ανατολής και της Δύσης» και τη νουβέλα «Πίπης ο Ρέμπελος».

Σαραντάρης Γιώργος. Ποιητής Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1908, αλλά μεγάλωσε στην Ιταλία, όπου σπούδασε νομικά. Το 1931 ήρθε στην Ελλάδα και πέθανε στο Μέτωπο κατά τη διάρκεια του Ελληνοϊταλικού πολέμου. Έγραψε πολλά αλλά λιγосέλιδα βιβλία, όπως : «Οι αγάπες του χρόνου», «Ουσίες» «Ουράνια», «Αστέρια», «Γράμματα σε μια γυναίκα», «Εικόνες ρέμβης», «Έξη ποιήματα στη μνήμη του Ρεμπώ», «Κ. Π. Καβάφης» κ.ά.

Σαράφης Γρηγόριος. Γεννήθηκε στις Κυδωνίες (Αϊβαλί) της Μ. Ασίας το 1780 και πέθανε στην Ύδρα το 1833. Έμεινε μικρός ορφανός και τη φροντίδα του ανέλαβε ο θείος του Κων. Χατζη-Διαμαντής. Αυτός τον έστειλε στην Πατριάδα Σχολή και μετά στη Χίο, κοντά στον Αθ. Πάριο, όπου παρακολούθησε φιλοσοφία, ρητορική και θεολογία. Μετά γύρισε στην πατρίδα του και δίδαξε στην εκεί Ακαδημία που ίδρυσε ο Βενιαμίν ο Λέσβιος. Όταν εξερράγη στην Ελλάδα η επανάσταση καταστράφηκε η πόλη των Κυδωνιών και ο Σαράφης Γ. κατέφυγε στην Ύδρα. Έγραψε τα έργα : «Γραμματική», «Θεολογικό Υπερφυσικό», «Εξήγηση Ψαλτηρίου», «Λόγοι εκκλησιαστικοί».

Σαρής Αλέξανδρος. Γεννήθηκε στις Κυδωνίες (Αϊβαλί) της Μ. Ασίας το 1884 και δίδαξε ως φιλόλογος καθηγητής στο Βαρβάκειο Λύκειο στην Αθήνα από

το 1911 ως το 1950. Κυκλοφόρησε τα βιβλία : «Διδασκαλία νεοελληνικών λογοτεχνημάτων», «Ωδαί του Ανδρέου Κάλβου», «Ας βοηθήσουμε τα αρχαία Ελληνικά», «Διηγήματα του Ροΐδη και του Παπαδιαμάντη», κ.ά.

Σεβαστός Κυμνίτης. (1630 – 1702). Καταγόταν από την Τραπεζούντα και έζησε στην Κωνσταντινούπολη, στην Ιταλία και το Βουκουρέστι. Διετέλεσε διευθυντής της Μεγάλης του Γένους Σχολής και της Ακαδημίας του Βουκουρεστίου. Έγραψε : «Δογματική διδασκαλία της αγιωτάτης ανατολικής και καθολικής Εκκλησίας», «Εορτολόγιον», «Περί του μυστηρίου της ευχαριστίας» κ. ά.

Σειζάνης Μιλτιάδης. (1848 – 1930). Γεννήθηκε στη Σμύρνη και ασχολήθηκε με τη δημοσιογραφία και τη λογοτεχνία. Διηθύνε τις εφημερίδες της Σμύρνης «Ιωνία» (1874 – 77) και «Αρμονία» (1907 – 21). Δημοσίευσε σε περιοδικά και εφημερίδες ποιήματα, διηγήματα και μυθιστορήματα. Εξέδωσε σε βιβλία : «Δύο νύκτες μετά πειρασμού», «Ιωνικά Άσματα», «Λυρική ποίησης», κ.ά.

Σεκιάρης Ευριπίδης. Δημοσιογράφος και λογοτέχνης από τη Σμύρνη. (1848 – 1905). Διετέλεσε διευθυντής της εφημερίδας «Νέα Σμύρνη» και έγραψε μελέτες για κοινωνικά, ιστορικά και λογοτεχνικά θέματα, που δημοσιεύτηκαν σε εφημερίδες και περιοδικά. Μετέφρασε και τύπωσε σε βιβλία πολλά ξένα μυθιστορήματα. Δικό του έργο ήταν η «Συλλογή Λυρικών Ποιημάτων».

Σεραμέτη-Βεΐκου Κατίνα. Γεννήθηκε στους Επιβάτες της Ανατ. Θράκης το 1912, εγκαταστάθηκε στην Ξάνθη, και πήρε ενεργό μέρος στην κοινωνική και πολιτιστική ζωή της πόλης. Ασχολήθηκε με την ποίηση, την πεζογραφία, την ιστορική και λαογραφική συγγραφή. Εξέδωσε σε βιβλία : «Επιβάτες», ιστορική και λαογραφική μελέτη, «Κύματα και ψίθυροι» ποιήματα, «Η θάλασσα στο χωριό μου» λαογραφικό κ.ά.

Σεραφείμ ο Πισίδιος. Λόγιος του 18^{ου} αιώνα. Μόνασε στην μονή Κύκου της Κύπρου και έγινε πρωτοσύγκελος και αρχιμανδρίτης. Το 1770 έγινε Μητροπολίτης Αγκύρας. Έγραψε : «Πνευματική Κιθάρα ή λόγοι ψυχωφελείς» και «Περιγραφή της μονής Κύκου».

Σεφέρης Γεώργιος. (1900 – 1971). Ποιητής και πεζογράφος, βραβευμένος με το βραβείο Νόμπελ το 1963, που ήταν μεγάλη τιμή για τον ίδιο και τη χώρα μας. Το πραγματικό του όνομα ήταν Γιώργος Σεφεριάδης και γεννήθηκε στη Σμύρνη. Από το 1926 ακολούθησε το Διπλωματικό κλάδο. Διετέλεσε πρόξενος στην Κορυτσά, διευθυντής τύπου και πληροφοριών της Ελληνικής Κυβέρνησης στο Κάιρο (1942), πρεσβευτής στη Βηρυτό, διαπιστευμένος στη Δαμασκό, Βαγδάτη και Αμάν, πρεσβευτής στο Λονδίνο κ.τ.λ. Παρουσιάστηκε στα γράμματα το 1931 με την ποιητική συλλογή «Στροφή». Ακολούθησαν ο «Ερωτικός Λόγος» «Η Στέρνα». «Το Μυθιστόρημα», «Τετράδια Γυμνασμάτων», «Ημερολόγιον Καταστροφάτος» Α΄ και Β΄. «Κύπρος ου μ' εθέσπισεν» και τα «Τρία κρυφά ποιήματα». Επίσης έγραψε το δοκίμιο «Δοκιμές» και τη μελέτη «Ερωτόκριτος»

Σεφεριάδης Στυλιανός. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1873 και πέθανε στο Παρίσι το 1951. Σπούδασε νομικά στη Γαλλία και ονομάστηκε διδάκτωρ της νομικής σχολής του Παρισιού. Δικηγόρησε στη Σμύρνη και το 1919 διορίστηκε καθηγητής στη νομική σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Διετέλεσε πρότανης του Πανεπιστημίου Αθηνών, Σύμβουλος της Επικρατείας, μέλος της Ακαδημίας Αθηνών, μέλος του Διαρκούς Διαιτητικού Δικαστηρίου της Χάγης, μέλος του Ινστιτούτου Διεθνούς Δικαίου και άλλων επιστημονικών εταιρειών. Εκπροσώπησε την Ελλάδα στην Κοινωνία των Εθνών και σε άλλους διεθνείς οργανισμούς.

Έγραψε πολλές επιστημονικές εργασίες, τη συλλογή ποιημάτων «Από το συρτάρι μου» και τα δράματα : «Τρελλός απ' αγάπη», «Η θυσία της Άρτας»

και ο «Γότθος». Με το ψευδώνυμο Στέφανος Μύρτας μετέφρασε τραγούδια του Μπάυρον για την Ελλάδα και τον «Οιδίποδα Τύραννο» και την «Ηλέκτρα» του Σοφοκλή.

Σημηριώτης Άγγελος. Γεννήθηκε στο Δικελί της Μ. Ασίας το 1871 και σπούδασε νομικά στην Αθήνα. Διετέλεσε καθηγητής της Εμπορικής Σχολής της Χάλκης (1896-1900) και της Ευαγγελικής Σχολής Σμύρνης (1901-1904). Ίδρυσε τα περιοδικά «Άτλας» και «Ανατολή». Εργάστηκε ως δημοσιογράφος στην Κωνσταντινούπολη, στην Σμύρνη και στην Αθήνα. Εξέδωσε τις ποιητικές συλλογές : «Τα θανάσιμα», «Τα μαύρα κρίνα», «Τραγούδια του Λυτρωμού», «Επί των ποταμών Βαβυλώνας», «Ονειρών ίσκιои», «Όσο φέγγει». Έγραψε τα διηγήματα – μυθιστορήματα «Αζιζέ» και «Ο άνθρωπος και ο ίσκιος του» και τα θεατρικά, «Φρόσω Νοταρά», «Αστραία», «Ο ανταφωνητής εμίλησε ή Ζωή Πορφυρογέννητη» και «Στάσα Σιδέρη». Πέθανε το 1944. Προτομή του έχει στηθεί στη Νέα Ιωνία, όπου έζησε τα περισσότερα χρόνια της ζωής του.

Σημηριώτης Γεώργιος. (Αδραμύττι 1878 – Αθήνα 1964). Αδελφός του Άγγελου Σημηριώτη. Τα παιδικά του χρόνια τα πέρασε στη Μυτιλήνη. Έζησε μερικά χρόνια στη Σμύρνη και στην Πόλη και μετά εγκαταστάθηκε στην Αθήνα. Το 1924 εξέδωσε στην Αθήνα το λογοτεχνικό περιοδικό «Σαλόνη». Εξέδωσε τις ποιητικές συλλογές : «Τραγούδια», «Μοιραία», «Γκρεμισμένοι Βωμοί», «Εμείς κι αυτοί», «Τελευταίο ταξίδι» κ.ά. τα θεατρικά «Κόκκινη Πρωτομαγιά», «Τραγικό ξύπνημα» και το μυθιστόρημα «Οι τρεις προσφυγοπούλες». Μετέφρασε πλήθος μυθιστορημάτων και θεατρικών έργων ξένων συγγραφέων.

Σημηριώτης Νίκος. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1911. Ο πατέρας του ήταν αδελφός του Άγγελου και του Γεωργίου Σημηριώτη που αναφέραμε παραπάνω. Το 1922 εγκαταστάθηκε στην Αθήνα, σπούδασε και το 1935 πήρε πτυχίο Πολ. Μηχανικού. Εργάστηκε στην Αθήνα στη Λευκάδα και στα Γιάννενα, όπου εξέδιδε το λογοτεχνικό περιοδικό «Ηπειρωτικά Γράμματα». Το 1946 επανήλθε στην Αθήνα και τον επόμενο χρόνο εξέδωσε τη ραψωδία «Γη», σύνθεση σε 15 ωδές. Το 1949 εξέδωσε την ποιητική συλλογή «Αλκυόνες» και το 1970 τις «Πατρίδες». Μετέφρασε έργα πολλών ξένων συγγραφέων.

Σηφάκη Βασιλεία. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1908. Έγραψε πολλά έργα, μεταξύ των οποίων είναι τα : «Εκκλησιαστικόν Ημερολόγιον», «Ο φτερωτός θεός», «Η μετανοούσα Μαγδαληνή», «Η δασκάλα», κ.ά.

Σισυλιάνος Δημήτριος. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1876 και ακολούθησε το διπλωματικό κλάδο. Διετέλεσε πρεσβευτής στην Ουάσιγκτον. Έγραψε : «Έλληνες αγιογράφοι μετά την άλωση (1450 – 1800)», «Η Ελληνική καταγωγή του Χριστόφορου Κολόμβου», «Ο ποιητής Δελής», «Παλαιαί και νέαι Αθήναι», «Σταμάτης Δεκάζος Βούρος Χίος» κ.ά.

Σκιαδάς Στέργιος. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1902 και μετά το 1922 ήρθε στην Αθήνα. Άλλαξε διάφορα επαγγέλματα και κατέληξε υπάλληλος της Σελλ, απ' όπου πήρε σύνταξη λίγα χρόνια πριν πεθάνει το 1969. Έγραψε τα έργα : «Ωρες Σιωπής», «Σμύρνη», «Προθάλαμος», «Βρέχει αδιάκοπα στον κάμπο».

Σκληρός Γεώργιος. Ψευδώνυμο του γιατρού Γ. Κωνσταντινίδη. Γεννήθηκε το 1875 στην Τραπεζούντα και πέθανε το 1919 στην Αίγυπτο. Σπούδασε ιατρική στη Γερμανία και από εκεί πήγε στη Ρωσία. Από εκεί κατέβηκε στην Ελλάδα και εξέδωσε «Το κοινωνικόν μας ζήτημα». Το 1910 εγκαταστάθηκε στην Αίγυπτο, όπου άσκησε την ιατρική ως επάγγελμα και έγραψε άλλα δύο βιβλία, «Η φιλοσοφία του πολέμου και της ειρήνης» και «Τα σύγχρονα προβλήματα του Ελληνισμού».

Σκούταρης Σώτος. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1913 και σε ηλικία τριών χρόνων έμεινε ορφανός από πατέρα. Γλίτωσε από την καταστροφή της Σμύρνης και με τη μητέρα του και το μεγαλύτερο αδερφό του εγκαταστάθηκε στα προσφυγικά σπιτάκια της Κοκκινιάς. Το 1934 τύπωσε την πρώτη του συλλογή «Σιγανά βήματα» και το 1940 τη δεύτερη, «Στοχασμοί και Αισθήσεις». Πέθανε νέος το 1944.

Σκουφόπουλος Απόστολος. (1882 – 1945). Γεννήθηκε στη Μ. Ασία και φοίτησε στην Ευαγγελική Σχολή και το αμερικανικό κολέγιο της Σμύρνης. Σπούδασε στο αμερικανικό Πανεπιστήμιο της Βηρυτού και μετεκπαιδεύτηκε στη Βιέννη, στο Βερολίνο και στο Παρίσι. Εγκαταστάθηκε στο Πορτ Σάιτ και έγραψε : «Παλιές και καινούριες ιδέες», τα θεατρικά «Ηχώ και Νάρκισσος», «Πουλιέται αίμα» κ.ά. Έγραψε και ποιήματα.

Σολομωνίδης Σωκράτης. (1858 – 1932). Γεννήθηκε στη Σμύρνη και αφού τελείωσε την Ευαγγελική Σχολή Σμύρνης εισήχθη στη νομική σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Μετά τις σπουδές του επέστρεψε στη Σμύρνη και ασχολήθηκε με τη δημοσιογραφία. Το 1878 και για δύο χρόνια εξέδιδε το περιοδικό «Βίων». Εξέδωσε την ποιητική συλλογή «Τρικυμία και Φλοίσβος» τα έμμετρα διηγήματα «Έρως πεπτωκυίας» και «Βίων και Φάβιος» και τη μελέτη «Επί της λατινικής ποιήσεως».

Σολομωνίδης Χρήστος. Γιος του Σωκράτη Σολομωνίδη. Γεννήθηκε το 1897 στη Σμύρνη και σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Άσκησε δικηγορία στη Σμύρνη και μετά το 1922 στην Αθήνα. Στην Ελλάδα διετέλεσε βουλευτής, υπουργός Κοινωνικής Πρόνοιας και γραμματέας του υπουργείου Παιδείας. Εργάστηκε στις εφημερίδες της Σμύρνης «Θάρρος» και «Αμάλθεια» και στον «Ελεύθερο Λόγο» στην Αθήνα. Έγραψε 30 περίπου βιβλία νομικού, ιστορικού και λογοτεχνικού περιεχομένου. «Ο θεσμός της Γερουσίας», «Η κεφαλική ποινή» «Στις όχθες του Μέλη», «Ιωνική ποίηση», «Το θέατρο στη Σμύρνη», «Υμνος και Θρήνος στη Σμύρνη», «Η εκκλησία στη Σμύρνη», «Στην ιερή γη του Απόλλωνα», κ.ά. Πέθανε το 1977.

Σούτσος Κ. Αλέξανδρος. (1803 – 1863) Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη και σπούδασε στο Παρίσι. Εκεί έγραψε στα γαλλικά την «Ιστορία της Ελληνικής Επανάστασεως». Έγραψε σάτιρες κατά του Καποδιστριακού και του Βαυαρικού καθεστώτος, με αποτέλεσμα να διωχθεί και να καταφύγει στο εξωτερικό. Έγραψε τις κωμωδίες «Ο Άσωτος», «Πρωθυπουργός», «Ατίθασος ποιητής», το πολιτικό μυθιστόρημα «Ο εξόριστος», το επικό ποίημα «Η Τουρκομάχος Ελλάς» κ.ά. Πέθανε στη Σμύρνη και ετάφη στην Αγία Φωτεινή. Το 1877 ο Αχιλλεύς Παράσχος μετέφερε τα οστά του στο Α΄ νεκροταφείο Αθηνών.

Σούτσος Παναγιώτης. (1806 – 1868) Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη και ήταν αδελφός του Αλεξάνδρου (βλ. παραπάνω). Σπούδασε στο Παρίσι, Πάδουα και Βενετία. Το 1823 έγραψε το λυρικό, ρομαντικό δράμα «Οδοιπόρος» στην Κρονστάνδη της Τρανσυλβανίας. Αργότερα κατέβηκε στην Ελλάδα και κυκλοφόρησε τα έργα : «Λεάνδρος», πολιτικό μυθιστόρημα, την ποιητική συλλογή «Κιθάρα» και τα δράματα «Μεσσίας», «Ευθύμιος Βλαχάβας», «Άγνωστος», και «Καραϊσκάκης». Εξέδωσε κατά καιρούς τις εφημερίδες «Ήλιος», «Αναγεννηθείσα Ελλάδα» και «Ένωσις». Υποστήριζε θερμά την καθαρεύουσα.

Σπανδωνής Αντώνιος ο Βυζάντιος. (1660 – 1726). Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη και δίδαξε στη Μεγάλη του Γένους Σχολή. Σώζεται σε κώδικα του Αγιοταφικού Μετοχίου Κων/λεως η πραγματεία του «Γράμμα του σοφολογιωτάτου Σπαντωνή περί τριμοιρίας».

Σπανδωνής Νικόλαος. (1858 – 1913). Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη και δημοσίευσε σε αθηναϊκές εφημερίδες ανταποκρίσεις από ξένες χώρες και από το πολεμικό μέτωπο του 1912. Έγραψε ιστορικές μελέτες και λογοτεχνήματα, όπως «Η Αθήνα μας».

Σπανομανώλης Χρήστος. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1900. Στον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο επιστρατεύτηκε από τους Τούρκους και ταλαιπωρήθηκε πολύ. Όταν αποβιβάστηκε ο ελληνικός στρατός στη Σμύρνη κατετάγη εθελοντής. Έλαβε μέρος στην εκστρατεία προς την Άγκυρα και συνελήφθη αιχμάλωτος. Μετά την απελευθέρωσή του ήρθε στην Ελλάδα και εξέδωσε τα βιβλία : «Αιχμάλωτοι των Τούρκων», «Το Μπεϋλέρ σοκκάκι» και «Ένας Κρητικός στη Σμύρνη». Έγραψε, επίσης, σε εφημερίδες και περιοδικά.

Σπανόπουλος Αλέκος. Γιατρός και λόγιος από την Κωνσταντινούπολη. (1918) Εργάστηκε στο νοσοκομείο Ευαγγελισμός και το ΙΚΑ. Έγραψε τις ποιητικές συλλογές «Χίμαιρες» και «Γολγοθάς» και επιστημονικές μελέτες.

Σπανούδη Σοφία. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1878 και πέθανε στην Αθήνα το 1952. Ήταν από το γένος Ιωαννίδου, σύζυγος του Κων-νου Σπανούδη. Έκανε μουσικές σπουδές στη Ζάππειο Σχολή της Πόλης και συνέχισε στη Δρέσδη της Γερμανίας και στη Σορβόννη της Γαλλίας. Όταν γύρισε στην Πόλη δίδασκε πιάνο και μαθητής της ήταν ο Μανώλης Καλομοίρης. Το 1922 ήρθε στην Αθήνα και διορίστηκε καθηγήτρια πιάνου στο Εθνικό Ωδείο, όταν ιδρύθηκε το 1926. Δημοσίευε άρθρα και μελέτες σε εφημερίδες και περιοδικά της Αθήνας και εξέδωσε αρκετά έργα, μεταξύ των οποίων : «Το ελληνικό και λαϊκό τραγούδι», «Η μουσική ψυχογραφία των λαών», «Πολίτικα διηγήματα» κ.ά.

Σπανούδης Κων-νος. (1870 – 1941). Δημοσιογράφος από την Πόλη, όπου εξέδιδε την εφημερίδα «Πρόδοος» από το 1904 και για μια περίπου εικοσαετία. Έγραψε τη μονογραφία του Πατριάρχη Ιωακείμ Γ΄ στις «Ιστορικές σελίδες».

Σπεράντσας Στέλιος. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1888. Σπούδασε στην Ευαγγελική Σχολή της Σμύρνης και μαθητής ακόμη εκδίδει τις ποιητικές συλλογές «Ιάδες Αύρες» και «Συμφωνίες». Συνέχισε τις σπουδές του στο Πανεπιστήμιο Αθηνών στην ιατρική και οδοντιατρική. Μετά το πέρας των σπουδών του επιστρέφει στη Σμύρνη και ασκεί το επάγγελμά του. Το 1922 ήρθε στην Αθήνα και το διάστημα 1933-35 διετέλεσε καθηγητής ορθοδοντικής στο Πανεπιστήμιό της. Έγραψε τις ποιητικές συλλογές «Ψηφιδωτά», «Όταν φεύγουν οι ώρες», «Γαλάζιες ρίμες», «Ορφικός Λόγος», «Άλλον ύδωρ» και τις μελέτες «Μπάυρον», «Στο δρόμο του στοχασμού» και «Έλληνες γιατροί και λογοτέχνες από την άλωση της Πόλης ως σήμερα»(1961). Έγραψε και πάρα πολλά παιδικά έργα, όπως, «Παιδικές ψυχές», «Σαν τα πουλιά», «Τραγουδιστής των παιδιών», «Το βιβλίο που τραγουδεί», «Μικρές φωνές», «Όμορφοι κόσμοι», «Ταξιδεύοντας με τον Κοντορεβυθούλη» κ.ά. Έγραψε και επιστημονικές μελέτες της ειδικότητάς του, όπως : «Ορθοδοντική», «Τα πνευμονικά σπήλαια δια των ακτίνων Χ ερευνώμενα» κ.ά. Ίδρυσε το επιστημονικό περιοδικό «Ηρα» και τιμήθηκε για το λογοτεχνικό του έργο με αργυρό μετάλλιο, από την Ακαδημία Αθηνών. Πέθανε το 1962 και στήθηκε προτομή του στη Νέα Σμύρνη.

Σταματιάδης Ανδρέας. (1870 – 1935). Δημοσιογράφος από τη Σμύρνη. Έγραψε τα θεατρικά έργα «Ρόλος του ηθοποιού» και «Πτώση του Γιλδίτ».

Σταυρίτσας Αριστοτέλης. Γεννήθηκε στη Σμύρνη (1885 – 1960) και φοίτησε στην Ευαγγελική Σχολή. Έζησε στη Ρωσία και το Παρίσι και το 1936 ήρθε στην Αθήνα. Το 1947 εξέδωσε τις «Σμυρναϊκές Σελίδες».

Συκουτρής Ιωάννης. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1901 αυτοκτόνησε στον Ακροκόρινθο το 1937 και ετάφη στην Αθήνα. Υπήρξε σπουδαίος βυζαντινολόγος,

νεοελληνιστής και φιλόσοφος. Σπούδασε στην Ευαγγελική Σχολή της πατρίδας του και μετά στα Πανεπιστήμια της Αθήνας, της Λειψίας και του Βερολίνου. Δίδαξε σε σχολείο της Λάρνακας της Κύπρου, στο Αρσάκειο της Αθήνας και το 1930 εκλέχτηκε υφηγητής της αρχαίας ελληνικής φιλολογίας, στη Φιλοσοφική σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Δεν πήρε ποτέ έδρα καθηγητού, γιατί συνάντησε στο διδασκαλικό του έργο ισχυρή αντίδραση, που ίσως τον οδήγησε στην αυτοκτονία. Έγραψε και δημοσίευσε σε ελληνικά και ξένα επιστημονικά περιοδικά σπουδαίες μελέτες και άρθρα. Εξέδωσε τα έργα : «Αρχαίος και νεώτερος λυρισμός», «Η διδασκαλία της νεοελληνικής λογοτεχνίας», «Η ελληνική αρχαιότητα και η μεταπολεμική πνευματική ζωή», μετάφραση και εισαγωγή στο «Συμπόσιο» του Πλάτωνα, ανάλυση του «Δωδεκάλογου του Γύφτου» του Παλαμά κ.ά.

Σύλβιος, (1884 – 1948). Φιλολογικό ψευδώνυμο του Σμυρναίου λογοτέχνη Ανδρέα Παπαδόπουλου. Σπούδασε στην Ευαγγελική Σχολή Σμύρνης και εργάστηκε ως τραπεζικός υπάλληλος. Δημοσίευσε εργασίες του σε εφημερίδες και περιοδικά της Σμύρνης, της Αθήνας και της Αλεξάνδρειας. Σε βιβλία κυκλοφόρησαν τα έργα του : «Ματωμένα Τριαντάφυλλα» διηγήματα, «Ματωμένα συντρίμια» ποιήματα, «Τα Μάγια» σμυρναϊκές ηθογραφίες, «Ο Γέρος Χρόνος» παιδικά διηγήματα, τα δράματα «Η δύναμη της αγάπης», «Όνειρο της Φυλής», «Λοταρία δωρεάν», «Μαγνητισμός» κ.ά.

Σωτηρίου Διδώ. Γεννήθηκε το 1914 στο Αϊδίι της Μ. Ασίας και από το 1936 ασχολήθηκε με τη δημοσιογραφία. Συνεργάστηκε με διάφορα περιοδικά και τις εφημερίδες «Ριζοσπάστης» και «Αυγή». Το 1959 κυκλοφόρησε το πρώτο της μυθιστόρημα «Οι νεκροί περιμένουν». Ακολούθησαν «Ηλέκτρα», «Ματωμένα χρώματα», «Εντολή», «Κατεδαφιζόμεθα».

Τανταλίδης Ηλίας. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1818 και φοίτησε στην εκεί Πατριαρχική Σχολή, στην Ευαγγελική Σχολή Σμύρνης και στη φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Το 1841 γύρισε στην Πόλη και εξέδιδε θρησκευτικό περιοδικό. Μετά τέσσερα χρόνια έχασε το φως του και το Πατριαρχείο τον διόρισε στη Σχολή της Χάλκης, όπου δίδαξε για τριάντα χρόνια, με επιτυχία, ώστε το Πατριαρχείο του απένειμε το οφίκιο (αξίωμα) του Μεγάλου Ρήτορα της Εκκλησίας. Έγραψε τις ποιητικές συλλογές : «Παίγνια», «Ιδιωτικά στιχουργήματα» και «Άσματα». Έγραψε επίσης τις μελέτες «Παπιστικών έλεγχου», «Το σχίσμα και ο πατριάρχης Ιεροσολύμων Κύριλλος ο Β΄» κ.ά.

Τζαμτζής Σπύρος. Γεννήθηκε στα Θυάτεια της Μ. Ασίας το 1906 και μετά το 1922 εγκαταστάθηκε στη Νέα Ιωνία Αττικής και εργάστηκε ως ιδιωτικός υπάλληλος. Ασχολήθηκε με τα μαθηματικά και την ποίηση. Το 1974 δημοσίευσε το βιβλίο «Μαθηματικά» και το 1975 το βιβλίο «Ποιήματα». Πέθανε το 1985.

Τουτουτζάκης Νίκος. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1905 και σπούδασε στην εκεί Ευαγγελική Σχολή. Συνέχισε τις σπουδές του στην ιατρική σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Άσκησε το επάγγελμά του στην Αθήνα και έγραψε επιστημονικές μελέτες που δημοσίευσε. «Περί ευθανασίας», «Σάτιρα και ιατρική» «Περί αυτοκτονίας», «Περί φυσιογνωμίας» κ.ά. Εξέδωσε σε βιβλία τα πεζά : «Δώδεκα στιγμές», «Το βιβλίο με τα γιασεμιά», τις ποιητικές συλλογές : «ΙΚεσία», «Ιωνία», «Απολογία», «Απόβλητοι», «Η πολιτεία του μόχθου», «Λυρική ζωή», τα θεατρικά : «Καῦμοί του Αιγαίου» και «Αλκιβιάδης». Δημοσίευσε έργα του στα περιοδικά «Νέα Εστία», «Αιών», «Πειραϊκός Έσπερος», «Λεσβιακές σελίδες» κ.ά.

Τριανταφυλλίδης Κώστας. Γεννήθηκε το 1913 στην Κωνσταντινούπολη και από το 1933 εργάστηκε σε διάφορες αθηναϊκές εφημερίδες. Έγραψε τα έργα :

«Η μάχη της Πίνδου», «Η κρίσις εις την Άπω Ανατολή», «Επιχείρησις αναδυομένη Αφροδίτη» κ.ά.

Τροβάς Α. Διονύσιος. Γεννήθηκε το 1908 στην Κρήνη (Τσεσμές) της Μ. Ασίας και σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Διετέλεσε ανώτερος υπάλληλος στο Υπουργείο Κοινωνικών υπηρεσιών και ασχολήθηκε και με τη λογοτεχνία. Εξέδωσε σε τρία βιβλία έμμετρη διασκευή των μύθων του Αισώπου και τα έργα, «Στην πατρίδα του Καμπούρογλου», «Στην κατασκήνωση» και «Πεντέλη», ιστορική μελέτη.

Τσακίρογλου Μιχαήλ. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1854 και σπούδασε ιατρική στην Αθήνα, στη Βιέννη και στο Παρίσι.. Όταν γύρισε στη Σμύρνη ανέλαβε τη διεύθυνση του ωτορινολαρυγγολογικού τμήματος του Οθωμανικού νοσοκομείου. Δημοσίευσε πολλές επιστημονικές εργασίες και λογοτεχνικά έργα, όπως : «Σμυρναϊκά», «Τα ιπποκράτεια πρότυπα», «Η ανατολική ποίηση και ο πινδαρικός Νόμος», «Οι ιατροί ως παιδαγωγοί του γένους» κ.ά.

Τσαπάλας Σ. Χρήστος. Γεννήθηκε στην Κρήνη (Τσεσμές) της Μ. Ασίας και μετά την καταστροφή του 1922 εγκαταστάθηκε στη Θεσσαλία απ' όπου κατάγονταν οι γονείς του. Τελείωσε το γυμνάσιο στα Τρίκαλα και ήρθε στην Αθήνα, όπου εργάστηκε στην αρχή ως δημοσιογράφος και μετά στο υπουργείο Εθνικής Οικονομίας. Μετέφρασε πολλούς ξένους κλασσικούς (Πετράρχη, Σαίξπηρ, Πιραντέλλο κ.ά.) και εξέδωσε τις δικές του ποιητικές συλλογές, «Ωδή στον Παρθενώνα» και «Στροφές προς την Αθήνα».

Υπερίδης Γεώργιος. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1859 και σπούδασε στην εκεί Ευαγγελική Σχολή. Έπειτα εισήχθη στη νομική σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, αλλά δεν τελείωσε τις σπουδές του. Το 1878 κυκλοφόρησε στη Σμύρνη με το Σωκράτη Σολομωνίδη το περιοδικό «Βίων» και το 1882 ανέλαβε, πάλι με το Σολομωνίδη τη διεύθυνση της εφημερίδας «Αμάθεια», που κράτησε ως το 1922. Δημοσίευσε τις μελέτες : «Βυζαντιακά και νεοελληνικά ανάλεκτα», «Ο Ταμερλάνος εν Σμύρνη», «Η Σμύρνη προ διακοσίων ετών», «Η πανώλης εν Σμύρνη», το δράμα «Η ορφανή της Σμύρνης», τις ποιητικές συλλογές : «Λείρια και Μούσα Μαινάς», «Λυκόφως», «Επύλλια», τα μυθιστορήματα «Τα τέκνα του αχθοφόρου», «Ο πύργος του Παπαδανιήλ», «Κλεανθίνη», «Κλέων – Λέων», «Ο ιατρός Καλλέργης», «Νυξ χορού» και πολλά διηγήματα. Στην Αθήνα εργάστηκε στη σύνταξη του εγκυκλοπαιδικού λεξικού Ελευθερουδάκη. Ήταν φανατικός οπαδός της καθαρεύουσας και καταπολεμούσε τους Δημοτικιστές. Τον Ψυχάρη αποκαλούσε «Ηρόστρατο της γλώσσας». Πέθανε το 1932.

Υπερίδης Θεόδωρος. (1877 – 1940). Σμυρναίος δημοσιογράφος, αδελφός του Γεωργίου Υπερίδη. Το 1908 εξέδωσε στη Σμύρνη την «Εφημερίδα των Κυριών» και το 1911 την εφημερίδα «Τηλέγραφος». Δημοσίευσε τα μυθιστορήματα «Ο δεκανεύς Λεμονιάδης» και η «Χανούμισσα της Αγκύρας».

Φιλήμων Ιωάννης. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1898 και πέθανε στην Αθήνα το 1874. Με την έκρηξη της επανάστασης του 1821 κατέβηκε στη Πελοπόννησο και διετέλεσε για λίγο γραμματέας του Δημ. Υψηλάντη. Μετά την επανάσταση εξέδιδε στην Αθήνα την εφημερίδα «Αιών», όργανο του Ρωσικού ονομαζόμενου κόμματος. Έγραψε τα ιστορικά έργα : «Δοκίμιον ιστορικών περί της Φιλικής Εταιρείας» και «Δοκίμιον περί της Ελληνικής Επαναστάσεως», όπου περιέχονται πολλές πληροφορίες για τον Αγώνα.

Φιλήντας Μένος. Γλωσσολόγος και λογοτέχνης. Γεννήθηκε στην Αρτάκη της Μ. Ασίας (Προποντίδα) το 1870 και σπούδασε στην Κωνσταντινούπολη και τη Θεσσαλονίκη. Διετέλεσε δάσκαλος στην Τουρκία, όπου και φυλακίστηκε δύο φορές (1902-3 στην Προύσα και 1904-5 στην Αρτάκη) για την πατριωτική του

δραστηριότητα, που συνδύαζε με τους αγώνες του για τη Δημοτική γλώσσα. Από το 1900 έγραφε σε φιλολογικά και λογοτεχνικά περιοδικά της Πόλης και της Αθήνας. Το 1913 εγκαταστάθηκε στη Νέα Ιωνία Αττικής και συνέχισε τη λογοτεχνική του δραστηριότητα. Έγραψε τις γλωσσολογικές μελέτες : «Γραμματική της ρωμαϊκής γλώσσας» (2 τόμοι 1907 και 1910) και τη «Γλωσσογνωσία και γλωσσογραφία Ελληνική» (4 τόμοι 1924 – 1934). Από τα λογοτεχνικά του έργα αναφέρουμε τα εξής : «Από τους θρύλους των αιώνων», «Στα βουνά της Χαλκιδικής», «Οχταβες», «Παιδιού έρωτες», «Ταορμίνα», «Ανατολίτικες ιστορίες». Πέθανε το 1934.

Φιλίππιδη Μαρίκα. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1877 και τύπωσε στην Αθήνα το 1900 την ποιητική συλλογή «Κελαδήματα».

Φλώρος Παύλος. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1898 και έζησε τα παιδικά του χρόνια στα Βουρλά της Ερυθραίας. Εκεί φοίτησε στην Αναξαγόρειο Σχολή και συνέχισε τις σπουδές του στη Σμύρνη και στην Ευρώπη, στις πολιτικές επιστήμες γλώσσες και φιλοσοφία. Το 1929 ήρθε στην Ελλάδα και έμεινε (στη Νέα Σμύρνη) ως το 1952. Ξαναπήγε στην Ευρώπη ως το 1966. Οι πρώτες του ποιητικές συλλογές ήταν «Τ' Ανθρώπινα» και «Εσπερινοί». Ακολούθησαν τα πεζά «Άποικοι», «Αμαράντα», και οι συλλογές «Νοσταλγοί» και «Βουβή Ορχήστρα». Έγραψε τα μυθιστορήματα «Ο άνθρωπος της εποχής», «Ο Άγγελος της Αβύσσου», «Η Ξένη», το δράμα «Κυβερνήτης Καποδίστριας» και τα ταξιδιωτικά βιβλία «Τα σταυροδρόμια της Ευρώπης», «Ευρωπαϊκή συμφωνία» και «Οι Ελληνική δρόμοι».

Φριλίγγος Κώστας. (1882-1950) Γεννήθηκε στη Σμύρνη και σπούδασε στην Ευαγγελική Σχολή της Σμύρνης και στη θεολογική Σχολή της Χάλκης. Σπούδασε ιατρική στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας και για δύο χρόνια στα Πανεπιστήμια του Παρισιού και του Βερολίνου. Δημοσίευσε την ποιητική συλλογή «Τα τραγούδια της Σκιάς» και έμμετρη μετάφραση βιβλικών κειμένων («Άσμα Ασμάτων», «Ιώβ», «Ψαλμοί»).

Φωτιάδης Δημήτριος. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1898. Μετά τη Μικρασιατική καταστροφή εγκαταστάθηκε στην Αθήνα και διηύθυνε τα εβδομαδιαία λογοτεχνικά περιοδικά «Νεοελληνικά Γράμματα» και «Ελεύθερα Γράμματα». Στο Β' παγκόσμιο πόλεμο ήταν διευθυντής του ραδιοφωνικού σταθμού της αυτοεξόριστης στο Λονδίνο ελληνικής Κυβέρνησης. Έγραψε τα θεατρικά : «Μάνια Βιτρόβα», «Το μαγεμένο βιολί», «Ο κόσμος ανάποδα», «Θεοδώρα», «Μακρυγιάννης» και «Καραϊσκάκης». Έγραψε, επίσης τα ιστορικά : «Μεσολόγγι, το έπος της μεγάλης πολιορκίας», «Κανάρης», «Όθωνας – Η μοναρχία», «Όθωνας – Η έξωση», «Η επανάσταση του 21» (4 τόμοι), «Σαγγάριος - εποποιία και καταστροφή στη Μ. Ασία», «Η 3^η Σεπτεμβρίου 1843» κ.ά. Έγραψε και έργα με ποικίλο περιεχόμενο, όπως, «Ζωή και Τέχνη», «Η Ακτή των σκλάβων» κ.ά.

Φωτιάδης Θανάσης. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1921, σπούδασε νομικά και έγραψε τις ποιητικές συλλογές : «Νοτιές», «Αντίσταση», «Πανοπλίες».

Χαμουδόπουλος Μηνάς. (1843 – 1908). Γεννήθηκε στη Σμύρνη. Με τη συνεργασία του αδελφού του Χρήστου εξέδωσε την «Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας» και την «Ιστορία του Ρωσοτουρκικού πολέμου». Έγραψε το μυθιστόρημα «Οι μυστηριώδεις κλέπται», τη μελέτη «Περί Μικράς Ασίας κατά τους αρχαιότερους χρόνους» και το θεατρικό «Κωνσταντίνος ο αδελφοκτόνος». Έγραψε, επίσης τα βιβλία, «Ερμηνεία των Ευαγγελίων», «Ερμηνεία της ιεράς λειτουργίας», «Ορθόδοξος Κατήχησις» κ.ά. Εξέδωσε την εφημερίδα «Πρόοδος» στην Κωνσταντινούπολη και το 1870 στη Σμύρνη. Κατέλαβε πολλά αξιώματα, όπως Εισαγγελεύς στη Μυτιλήνη, σύμβουλος της τουρκικής πρεσβείας στην

Αθήνα, διευθυντής του υπουργείου Εσωτερικών της Τουρκίας, Νομάρχης Δαρβεκίρ, και Μέγας Ρήτωρ του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Χαμουδόπουλος Χρήστος. (1841 – 1905). Αδελφός του Χαμουδόπουλου Μηνά (βλ. παραπάνω). Εκτός από τις συνεργασίες με τον αδελφό του μετέφρασε έργα του Ιουλίου Βέρν.

Χανούσης Μιχάλης. Γεννήθηκε το 1913 στην Κωνσταντινούπολη και σπούδασε στο Ζωγράφειο. Το 1928 διηύθυνε την εφημερίδα της Πόλης «Ασπίς» και το 1929 εγκαταστάθηκε στην Αθήνα. Εξέδωσε το περιοδικό «Ξεκίνημα». Εξέδωσε σε βιβλία τα έργα : «Ξένα μέτρα», μεταφράσεις γάλλων ποιητών, «Αρχαίες Παράγραφοι» μελέτη για το έργο του Πλάτωνα, την «Ηρωίδα της Ελληνικής Επανάστασεως» και τις μυθιστορηματικές βιογραφίες : «Αμαλία, ή ανέραστη βασίλισσα» και «Κυρά Βασιλική».

Χορτάκης Νικόλαος. (1800 – 1864) Γιατρός από τη Σμύρνη. Δίδαξε μαθηματικά στην Ευαγγελική Σχολή Σμύρνης και στο Κεντρικό Σχολείο της Αίγινας, στο Ναύπλιο και στην Αθήνα. Έγραψε έργα της ειδικότητάς του και «Γεωγραφία» και «Λογική».

Χριστοφίδης Ηλίας. Γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1793. Εγκατέλειψε τις σπουδές ιατρικής στην Πίζα της Ιταλίας για να λάβει μέρος στον αγώνα του 1821 για την απελευθέρωση. Υπηρέτησε κοντά στο ναύαρχο Σαχτούρη και σε άλλους αγωνιστές. Μετά την απελευθέρωση δίδαξε ως δάσκαλος σε πολλά σχολεία και το 1838 ίδρυσε στον Πειραιά το πρώτο τυπογραφείο. Εξέδιδε το περιοδικό «Παιδαγωγός» στο οποίο δημοσίευε ενδιαφέροντα άρθρα και μελέτες.

Χρυσανθόπουλος Επαμεινώνδας. Γεννήθηκε το 1907 στην Κωνσταντινούπολη και μετά το 1922 εγκαταστάθηκε στην Ελλάδα. Δημοσίευσε σε εφημερίδες και περιοδικά της Πόλης και της Αθήνας ιστορικές μελέτες και λογοτεχνικά έργα. Εξέδωσε σε βιβλία τα έργα : «Νεοελληνική Ανθολογία 800-1936», «Το Χρονικόν της Μονεμβασίας», «Αι Σλαβικάί Επιδρομαί εις την Ελλάδα» κ.ά.

Ψαθός Δημήτρης. (Τραπεζούντα 1907 – Αθήνα 1979). Εγκαταστάθηκε στην Αθήνα το 1923 και συνεργάστηκε με τις εφημερίδες «Το Βήμα», «Τα Νέα», «Ελευθεροτυπία», όπου δημοσίευε χρονογραφήματα. Ταυτόχρονα δημοσίευε σε εβδομαδιαία έντυπα ευθυμογραφικά διηγήματα. Μεταξύ των έργων του είναι τα : α) ευθυμογραφικά, «Η Θέμις έχει κέφια», «Η Θέμις έχει νύρα», «Μαντάμ Σουσού» κ.ά. β) θεατρικά, «Το στραβόξυλο», «Ο εαυτούλης μου», «Φον Δημητράκης», «Ζητείται ψεύτης», «Μικροί Φαρισαίοι», «Ενας βλάκας και μισός», «Χαρτοπαίχτρα», «Ξύπνα Βασίλη» κ.ά. γ) ταξιδιωτικές εντυπώσεις, «Κάτω από τους ουρανοξύστες», «Στη χώρα των μυλόρδων» και «Παρίσι, Σταμπούλ και άλλα εύθυμα ταξίδια». Έγραψε επίσης τον «Χειμώνα του 41» και την «Αντίσταση».

Σ Χ Ο Λ Ε Σ

Στην Κωνσταντινούπολη και τη Σμύρνη, ως το 1922, λειτουργούσαν οι εξής Σχολές.

Μεγάλη του Γένους Σχολή. Είναι η συνέχεια της πατριαρχικής Σχολής της Κωνσταντινουπόλεως, που λειτουργούσε κατά τη Βυζαντινή περίοδο. Μετά την άλωση της Πόλης την επανίδρυσε ο πατριάρχης Γεννάδιος Σχολάριος και διατήρησε, (η Σχολή) κατά τους δύο πρώτους αιώνες της σκλαβιάς την περιορισθείσα εθνική εκπαίδευση. Αργότερα ιδρύθηκαν και άλλες σπουδαίες Σχολές, όπως των Ιωαννίνων, της Χίου, των Κυδωνιών κ.ά. Στη Μ. του Γένους

Σχολή σπούδασαν αρχιερείς και άλλοι λειτουργοί, ακόμη και υπάλληλοι του Τουρκικού κράτους. Δίδαξαν σε αυτή σπουδαίοι δάσκαλοι, όπως, οι Ζυγομαλάδες Ιωάννης και Θεόδωρος, ο Συμεών Καβάσιλας, ο Θεόφιλος Κορυδαλλέας, ο Ιωάννης Καρυοφύλλης, ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος ο εξ απορρήτων, ο Διαμαντής Ρύσιος, ο Ευγένιος Βούλγαρης, κ.ά. Η Σχολή πέρασε εποχές ακμής και παρακμής και αιτία ήταν μερικές φορές η διαμάχη μεταξύ των συντηρητικών και των διαφωτιστών που έφερναν καινούριες ιδέες από τη Δύση. Διδάσκονταν σ' αυτή φιλοσοφία, θεολογία, ρητορική, λογική κ.ά. Στα μέσα του 19^{ου} αιώνα η Σχολή ανασυγκροτήθηκε και λειτουργούσε σαν Γυμνάσιο και Παιδαγωγική Ακαδημία. Οι απόφοιτοι της Σχολής δίδασκαν σε Σχολεία σε όλες τις τουρκοκρατούμενες περιοχές. Το 1923 η τουρκική κυβέρνηση την υπήγαγε στο τουρκικό υπουργείο Παιδείας και σήμερα λειτουργεί στο ίδιο οίκημα ως μειονοτικό ελληνικό γυμνάσιο.

Σχολή Χάλκης. Η νήσος Χάλκη είναι ένα από τα Πριγκιποννήσια της Προποντίδας, κοντά στο Βόσπορο. Το 1843 ο πατριάρχης Γερμανός ο Δ' ανακαίνισε το μοναστήρι της Αγίας Τριάδας που υπήρχε στη Χάλκη και ίδρυσε σχολή. Τα εγκαίνια έγιναν το 1844 και τη διεύθυνση ανέλαβε ο θεολόγος Κων. Τυπάλδος (Ιακωβάτος) από την Κεφαλληνία. Οι διευθυντές ονομάζονταν σχολάρχες και η φοίτηση στην αρχή ήταν τριετής. Το 1853 έγινε επταετής και η Σχολή ήταν πλήρες γυμνάσιο και διδασκόταν σ' αυτήν όλος ο κύκλος των θεολογικών μαθημάτων. Το πτυχίο της Σχολής αναγνωριζόταν από μεν το Πανεπιστήμιο ως ισότιμο αυτού του γυμνασίου, από δε το κράτος για ορισμένες υπηρεσίες ως ισότιμο προς το πτυχίο της θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου. Η σχολή κατέχει σπουδαία βιβλιοθήκη με πολλούς χειρόγραφους κώδικες και συλλογή με εκκλησιαστικά κειμήλια. Η Τουρκία έκλεισε τη Σχολή και για το άνοιγμά της υπάρχουν πιέσεις, κατ' απαίτηση της Ελλάδας, από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Σχολή των Ελλήνων Εμπόρων. Το 1831 το σωματείο των Ελλήνων εμπόρων της Κωνσταντινούπολης ίδρυσε, υπό την αιγίδα του Οικουμενικού Πατριαρχείου, στη μονή της Θεομήτορος στη Χάλκη, «Φροντιστήριον ξένων γλωσσών και εμπορίου». Το Φροντιστήριο αυτό με συνεχή βελτίωση απέβη αξιόλογο εκπαιδευτικό ίδρυμα και περιλάμβανε γυμνάσιο και εμπορική σχολή. Τα πτυχία της σχολής ήταν ισότιμα των πτυχίων των σχολείων της Ελλάδας. Με την επωνυμία «Σχολή των Ελλήνων Εμπόρων» λειτούργησε ως το 1915.

Στην Κωνσταντινούπολη εκτός των ανωτέρω σχολών υπήρχαν και άλλα σχολεία, όπως: το Ζάππειο Παρθεναγωγείο, το Ιωακείμιο Παρθεναγωγείο, το Ζωγράφειο γυμνάσιο κ.ά.

Ευαγγελική Σχολή Σμύρνης. Από το 1717 υπήρχε στη Σμύρνη μικρή σχολή υπό τη διεύθυνση του Ιθακήσιου Ιεροθέου Δενδρινού. Το 1733 η σχολή περιήλθε στη δικαιοδοσία της πόλης και ο Παντολέων Σεβαστόπουλος, ευκατάστατος Σμυρνιός, άφησε με τη διαθήκη του μέρος της περιουσίας του στη σχολή. Έκτοτε η σχολή προήχθη και κατέστη σπουδαίο μορφωτικό κέντρο του Γένους. Στην αρχή ονομαζόταν Σχολείον Χριστού, Ελληνικόν Σχολείον, Ευαγγελικόν Φροντιστήριον κ.ά. και τελικά από το 1808 Ευαγγελική Σχολή Σμύρνης. Το 1810 τέθηκε υπό την προστασία της Αγγλίας και αναγνωρίστηκε από τους Τούρκους. Το 1861 αναγνωρίστηκε ως ομότιμη με τα ελληνικά γυμνάσια και το 1910 λειτούργησε εκεί και διδασκαλείο τριετούς φοίτησης. Μεταξύ των φοιτητών της Σχολής, κατά καιρούς, ήταν ο Αδαμάντιος Κοραΐς, ο πατριάρχης Γρηγόριος ο Ε', ο αρχιστράτηγος Λεωνίδας Παρασκευόπουλος, ο Μανόλης Καλομοίρης, ο Παύλος Καρολίδης, ο Ι. Συκουτρής, ο Γεώρ. Σεφέρης κ.ά.

Η Σχολή διέθετε βιβλιοθήκη με πολλές χιλιάδες βιβλίων και Μουσείο με αγάλματα, ανάγλυφα, νομίσματα κ.λ.π. Όλα αυτά κήκκαν στην καταστροφή του 1922. Κατά το τελευταίο έτος λειτουργίας της είχε 1700 μαθητές.

Σχολές μικρότερης εμβέλειας λειτουργούσαν και σε άλλες πόλεις, όπως στην Αδριανούπολη, Τραπεζούντα, Κυδωνίες, Βουρλά Σμύρνης (Αναξαγόρειος) κ.λ.π.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Η ακριβής καταγραφή των εφημερίδων και περιοδικών που κυκλοφόρησαν στη Μ. Ασία και την Κωνσταντινούπολη είναι αδύνατος. Ωστόσο θα παρουσιάσουμε αρκετά ονόματα, που δείχνουν την έφεση και το θάρρος των εκδοτών τους, που μέσα στο βαρύ κλίμα της σκλαβιάς και της λογοκρισίας, να επιχειρούν την έκδοση εντύπων, για πληροφόρηση, μόρφωση, ψυχαγωγία και διατήρηση της εθνικής ταυτότητας των Ελλήνων. Μέσα σε ένα περιβάλλον που η μόρφωση και αγωγή των κατακτητών έφτανε από τα βασανιστήρια ως την αγχόνη και τον ανασκολοπισμό, ήταν μεγάλο κατόρθωμα να ανάβουν θρυαλλίδες πολιτισμού, σαν τα έντυπα της Πόλης, της Σμύρνης, των Κυδωνιών, κ.λ.π.

ΕΝΤΥΠΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ (κατ' αλφαβητική σειρά)
Αλήθεια. 1880-81 και μετά ως Εκκλησιαστική Αλήθεια ως το 1923.
Αμερόληπτος. Μετά το 1909
Ανατολή. Τουρκόφωνη εφημερίδα με ελληνικούς χαρακτήρες.
Αρμονία. Εξεδίδετο από τον Χουρμούζη Μιχ μετά το 1850.
Αστήρ Ανατολικός. Εβδομαδιαία εφημερίδα 1840 – 41.
Βυζαντίς.
Θάρρος.
Θεατής. 1868, πενθήμερη εφημερίδα.
Κόσμος. 1882 – 1884.
Λόγος.
Νέα Εφημερίδα.
Νεολόγος.
Πατρίς.
Πρόοδος.
Πρωία.
Ταχυδρόμος.
Φάρος.
Χρόνος.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Άνω κάτω.
Απ' όλα.
Βοσπορίς.
Εμπρός.
Ζωή
Νέον Πνεύμα
Χρονικά.

ΕΝΤΥΠΙΑ ΣΜΥΡΝΗΣ

Αϊδίν. 1869 – 1889. Πρώτος εκδότης ο Μηνάς Χαμουδόπουλος.
Ακτίς. 1897 – 1899.
Αμάλθεια 1838 – 1922. Η μακροβιότερη εφημερίδα.
Ανατολική επιθεώρηση. 1872.
Αρμονία.
Αστήρ της Ανατολής. 1841 – 42 Εβδομαδιαία εφημερίδα.
Βέλος. 1874 – 1881. Δισεβδομαδιαία εφημερίδα.
Δεκέβαλος. 1874.
Εθνική. 1840 – 1841.
Ελεύθερος Τύπος. 1918.
Ελληνικόν Θέατρον. 1847.
Ελπίς. 1841
Εμπορική επιθεώρηση. 1910.
Εμπορικός Ταχυδρόμος. 1856.
Εποχή. 1872.
Εργάτης. 1908.
Εφημερίς της Σμύρνης. 1849 – 1854.
Εφημερίς της Σμύρνης 1894.
Ημερησία. 1840.
Ηριγένεια. 1840.
Θάρρος. 1910 εβδομαδιαία και από το 1917 ημερησία.
Κόσμος. 1917.
Μνημοσύνη. 1835.
Μουσείον και βιβλιοθήκη Ευαγγελικής Σχολής 1873 – 1885.
Νεότης. 1909.
Όμηρος. Τέλος 19^{ου} αιώνας.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Ανατολή. 1880 15νθήμερο.
Ανατολή 1910 εβδομαδιαίο.
Ανατολική επιθεώρηση. 1872.
Βίων. 1878 – 1879, διμηνιαίο περιοδικό.
Γλαρότης. 1878. Δύο φορές την εβδομάδα.
Ιωνική Μέλισσα. 1870.
Κόπανος. 1908 – 1922.
Κόσμος. 1909.
Νέα Ζωή. Αρχές του 20^{ου} αιώνα.
Πειρασμός. Γύρω στο 1915 περίπου.

Επίσης κυκλοφορούσαν τοπικές εφημερίδες στις Κυδωνίες (Αιολικός Αστήρ 1911 – 14, Κήρυξ 1911), στην Τραπεζούντα (Αστήρ Πόντου 19^{ου} αιώνα) Βουρλά (Εβδομαδιαίο περιοδικό «Σφήκα» 1906 περίπου), κ.ά.

Κυκλοφόρησαν και στρατιωτικές εφημερίδες στη Μικρασιατική εκστρατεία, όπως : «Αρβύλα» της XII Μεραρχίας, «Φούντα» του συντάγματος ευζώνων, «Καραβάνα», της V Μεραρχίας, «Σούσουρο», «Ο Φερετζές», «Μανιβέλα», «Πυρ», «Φορείον», «Λόγχη» «Εφημερίς των Χαρακωμάτων» κ.ά.

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ο Σ

Στην παρούσα εργασία (Λεξικό) καταγράφηκαν τριακόσιοι εβδομήντα δύο (372) συγγραφείς και λόγιοι, από τη Μ. Ασία και την Αν. Θράκη, που γεννήθηκαν ή έζησαν εκεί από τον 10^ο αιώνα μ.Χ. ως το 1922. Από αυτούς οι τριάντα πέντε ήταν γυναίκες. Αν τώρα διατυπωθεί η ερώτηση : είναι μόνο αυτοί και δεν υπήρξαν άλλοι ; Η απάντηση είναι, ότι είναι αδύνατο να γραφεί ένας παραπάνω, ενώ είναι εύκολο να παραλειφθούν τα ονόματα κάποιων, για πολλούς λόγους. Βεβαιώνουμε, ότι καταβλήθηκε κάθε δυνατή προσπάθεια να γίνει η αρτιότερη καταγραφή των λογοτεχνών μας. Αυτό δεν εμποδίζει άλλους να προβούν σε πληρέστερη εργασία, πάνω σ' αυτό το θέμα.

Μία άλλη εξήγηση που πρέπει να δοθεί για την εκλογή της χρονικής περιόδου που πραγματεύεται η παρούσα εργασία, είναι η προσπάθεια να έρθει στο φως μία περίοδος της λογοτεχνίας μας σχετικά άγνωστη και να τονιστεί η προσφορά των Μικρασιατών λογοτεχνών στα πολιτιστικά του τόπου μας. Κατά το χρόνο επεξεργασίας των στοιχείων του κειμένου μας πέρασε η σκέψη, μήπως η παρουσίασή τους, δηλαδή η αποκοπή των Μικρασιατών από τους άλλους Έλληνες λογοτέχνες, είναι ρατσιστική ενέργεια. Επεκράτησε η άποψη, ότι ήμαστε όλοι Έλληνες, ισότιμοι απέναντι στην ιστορία μας, και οι λογοτέχνες μας είναι απόγονοι των διανοουμένων που απλώνονταν από τον Πόντο ανατολικά, ως τη Μεγάλη Ελλάδα (Σικελία, Κάτω Ιταλία) δυτικά. Η παρούσα φτωχή εργασία, ας είναι ένα μνημόσυνο στη μνήμη τους. Επί πλέον, αφού αναζητούμε κειμήλια των Μικρασιατών προγόνων, γιατί να μην υπάρχουν μεταξύ αυτών και τα ονόματα των κατ' εξοχήν δημιουργών του πολιτισμού ;

Το χρονικό όριο του 1922 δεν μου επιτρέπει να συμπεριλάβω και νεώτερους, γιατί γεννήθηκαν στην Ελλάδα, με τα σημερινά της όρια και είναι Μικρασιάτες μόνο ως προς την καταγωγή και το σπουδαιότερο δεν έχω επαρκή στοιχεία και θα αδικούσα πολλούς. Θα πρέπει, όμως, να αναφέρω τους εκλεκτούς μου συμπολίτες και φίλους (αλφαβητικά) Βογιατζόγλου Βάσο, Καζαντζόγλου Αντώνη και Σαπουντζάκη Χάρη, ως σπουδαίους παράγοντες της πολιτιστικής αναπτυξης της Νέας Ιωνίας. Επειδή, λοιπόν, δεν μπορώ να τους συμπεριλάβω στον κατάλογο των Μικρασιατών λογοτεχνών, θα τους αφιερώσω αυτό το βιβλίο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Λογοτεχνία των Ελλήνων. Εκδόσεις Χάρη Πάτση.
Ίων Λόγος. Βάσος Βογιατζόγλου.
Εγκυκλοπαίδειες : Γιοβάνη.
(αλφαβητικά) Δομή.
 Ελευθερουδάκη.
 Σοβιετική.